

Beata Katarzyna Jędryka

Pomorskie rozwija

Zeszyt ćwiczeń kształtujący kompetencje
w zakresie języka polskiego
uczniów z doświadczeniem migracji

Beata Katarzyna Jędryka

Pomorskie rozwija

Zeszyt ćwiczeń kształtujący kompetencje
w zakresie języka polskiego
uczniów z doświadczeniem migracji

**Pomorskie Centrum Edukacji
Nauczycieli** w Gdańsku

Institucja Samorządu
Województwa Pomorskiego

Beata Katarzyna Jędryka

Pomorskie rozwija

Zeszyt ćwiczeń kształtujący kompetencje
w zakresie języka polskiego
uczniów z doświadczeniem migracji

**Pomorskie Centrum Edukacji
Nauczycieli w Gdańsku**

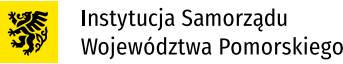

Instytucja Samorządu
Województwa Pomorskiego

Gdańsk, grudzień 2023 r.

Wydawca: Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku

**Pomorskie Centrum Edukacji
Nauczycieli** w Gdańsku

Autorka: Beata Katarzyna Jędryka

Redaktorka prowadząca: Sylwia Kilanowska-Męczykowska

Redaktorka językowa i korektorka: Alina Benn

Zdjęcie na okładce: Sylwia Kilanowska-Męczykowska

Opracowanie graficzne, skład: Beata Kwaśniewska

Druk: Drukomania

Gdańsk 2023 r.

Publikacja została sfinansowana z Funduszu Pomocy z tytułu wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych związanych z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy (art. 50 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2022 r. poz. 583, z późn. zm.).

Słowo wstępne	7
Założenia metodyczne	9
CZŁOWIEK	
słuchanie ze zrozumieniem	19
rozumienie tekstów pisanych	21
znajomość funkcji językowych	24
znajomość środków językowych	25
trening gramatyczny	27
pisanie	28
DOM	
słuchanie ze zrozumieniem	29
rozumienie tekstów pisanych	30
znajomość funkcji językowych	31
znajomość środków językowych	33
trening gramatyczny	34
pisanie	36
SZKOŁA	
słuchanie ze zrozumieniem	37
rozumienie tekstów pisanych	38
znajomość funkcji językowych	40
znajomość środków językowych	41
trening gramatyczny	42
pisanie	43
PRACA	
słuchanie ze zrozumieniem	44
rozumienie tekstów pisanych	45
znajomość funkcji językowych	47
znajomość środków językowych	48
trening gramatyczny	49
pisanie	50
SPORT	
słuchanie ze zrozumieniem	51
rozumienie tekstów pisanych	52
znajomość funkcji językowych	53
znajomość środków językowych	54
trening gramatyczny	55
pisanie	56
ZAKUPY I USŁUGI	
słuchanie ze zrozumieniem	57
rozumienie tekstów pisanych	58
znajomość funkcji językowych	59
znajomość środków językowych	60

	trening gramatyczny	62
	pisanie	63
ZDROWIE	słuchanie ze zrozumieniem	64
	rozumienie tekstów pisanych	65
	znajomość funkcji językowych	66
	znajomość środków językowych	67
	trening gramatyczny	68
	pisanie	69
ŻYWIENIE	słuchanie ze zrozumieniem	70
	rozumienie tekstów pisanych	71
	znajomość funkcji językowych	73
	znajomość środków językowych	74
	trening gramatyczny	76
	pisanie	77
ŻYCIE RODZINNE I TOWARZYSKIE	słuchanie ze zrozumieniem	78
	rozumienie tekstów pisanych	79
	znajomość funkcji językowych	81
	znajomość środków językowych	82
	trening gramatyczny	84
	pisanie	85
ŚWIAT PRZYRODY	słuchanie ze zrozumieniem	86
	rozumienie tekstów pisanych	87
	znajomość funkcji językowych	89
	znajomość środków językowych	90
	trening gramatyczny	91
	pisanie	92
PODRÓŻE I TURYSTYKA	słuchanie ze zrozumieniem	93
	rozumienie tekstów pisanych	94
	znajomość funkcji językowych	96
	znajomość środków językowych	97
	trening gramatyczny	98
	pisanie	99
KULTURA	słuchanie ze zrozumieniem	100
	rozumienie tekstów pisanych	101
	znajomość funkcji językowych	102
	znajomość środków językowych	103
	trening gramatyczny	104
	pisanie	105
Transkrypcja		107

Ponieważ
straciłem mój
kraj rodzinny,
gdziekolwiek
pójde, zmierzam
do domu.

Czesław Miłosz

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce unikatową publikację pn. *Pomorskie rozwija. Zeszyt ćwiczeń kształtujący kompetencje w zakresie języka polskiego uczniów z doświadczeniem migracji* zawierającą szereg materiałów do treningu sprawności i fenomenów językowych w obszarze języka polskiego jako obcego. Zaproponowane w niej ćwiczenia mogą wspierać proces edukacyjny nie tylko na języku polskim, lecz także na innych przedmiotach, np. historii i geografii. Wyjątkowość zamieszczonych w zeszycie materiałów dydaktycznych polega na uwzględnieniu w nich specyfiki Pomorza i kultury regionu. W tym miejscu chciałabym serdecznie podziękować Radiu Kaszëbë za wyrażenie zgody na wykorzystanie fragmentów audycji w celu przygotowania ćwiczeń kształcących kompetencje słuchania ze zrozumieniem.

Kształcenie językowe rozpatrujemy w kontekście zadania całościowego. Wymaga to zatem stałej promocji i nieustannego wspierania wszystkich szczebli systemów edukacyjnych, począwszy od przedszkola, aż do instytucji kształcących dorosłych. Komunikacja językowa związana jest z ludzką osobowością – człowiek funkcjonuje społecznie, tworzy i utrzymuje kontakty w ramach wzajemnie powiązanych i zazębiających się grup, budując tym samym swoją tożsamość (Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie¹).

Przyswajanie języka obcego to proces nabywania wprawy językowej, komunikacyjnej i interkulturowej. Wymaga on odniesienia do otoczenia, ponieważ uczenie się to aktywny proces, który przebiega w interakcji z otoczeniem, dokładnie w taki sam sposób jak nabywanie języka przez

¹ https://www.ore.edu.pl/wp-content/uploads/attachments/ESOK_Europejski-System-Opisu.pdf [dostęp: 8.11.2023].

małe dziecko. Proces ten wymaga specjalnych warunków, ponieważ polega na nabywaniu wprawy przez interakcję z otoczeniem właściwym dla tegoż języka².

Zadaniem szkoły jest więc stworzenie przestrzeni, w której wszyscy uczniowie, także ci z doświadczeniem migracji, mający różnorodne i wielorakie umiejętności oraz talenty mogą je rozwijać zgodnie ze swoimi indywidualnymi możliwościami na drodze samodzielnych poszukiwań. Zadaniem nauczyciela jest zaś ukształtowanie takiego środowiska uczenia (się), które będzie dla każdego uczącego się nie tylko inspirujące i motywujące, lecz także odblokuje drzemiący w uczniu potencjał. Wymaga to zbudowania w szkole przestrzeni opartej na dobrych relacjach interpersonalnych. Proces ten wspiera bliska relacja aktorów procesu uczenia (się): grona rówieśników, nauczycieli, rodziców oraz środowiska. Pojęcie bliskości w relacji nauczyciel – uczeń pojawiło się w psychologii humanistycznej w myśl idei facylitatora w sytuacjach komunikacyjnych w procesie uczenia się i nauczania³. Nauczyciel z przekaźnika wiedzy staje się partnerem uczącego się – osobą towarzyszącą mu w jego procesie uczenia się. Stara się go także motywować i wspierać jego uzdolnienia, potencjał i umiejętność samodzielnego zdobywania wiedzy.

Personalizacja procesu akwizycji języka polskiego jako obcego to dbałość o świadomy, samodzielny i autonomiczny proces uczenia się dziecka (ucznia) z doświadczeniem migracji, które zanurzone w obcym środowisku kulturowo-społecznym, konstruuje swoją wiedzę, tworzy swoją spersonalizowaną rzeczywistość oraz kształtuje kompetencje osobiste i społeczne. Poprzez ten proces wspólnie możemy budować tożsamość i kapitał społeczny Pomorza.

Personalizacja stwarza również szanse na pełne wykorzystanie potencjału wszystkich uczących się: zwiększa zaangażowanie nie tylko ucznia w proces uczenia (się), lecz także nauczyciela. W dydaktyce humanistycznej zakłada się konieczność dostosowania kształcenia do naturalnego rozwoju uczącego się, jego zainteresowań i potrzeb. Personalizacja poszerza samoświadomość uczących się i ich wybór co do kwestii: czego, jak, kiedy i gdzie się uczą, a także z kim się uczą. Istotne jest, aby w uczeniu (się), które przyjmuje spersonalizowaną postać, nacisk położony był na twórczość, a nie odtwórcze przyswajanie wiedzy. W strategii myślenia dydaktycznego personalizacja dotyczy celów, które zawarte w programie nauczania należy elastycznie – spersonalizowanie – realizować i poddawać negocjacji w symetrycznej relacji nauczyciela i ucznia. Poprzez tak rozumianą personalizację procesu/procesów uczenia (się) możemy podnieść jakość kształcenia językowego języka polskiego jako obcego w województwie pomorskim. Podczas realizacji tego zeszytu ćwiczeń przyświecała nam myśl, że przyczyni się ona do osiągnięcia powyższego celu.

Życzę owocnej lektury oraz wzbogacających przeżyć edukacyjnych w szkole dialogu i empatii!

Ewa Furche

² G. Lewicka, *O ważniejszych wyznacznikach akwizycji języka drugiego*, „Konińskie Studia Językowe. KSJ” 2017, 5 (3), <https://www.ksj.konin.edu.pl/wp-content/uploads/2018/04/KSJ-53-323-334.pdf> [dostęp: 8.11.2023].

³ M. Kolera, *Potrzeby nauczycieli języków obcych w zakresie kompetencji społecznych*, [w:] *Nauczyciele języków obcych. Konteksty pracy, kształcenie, doskonalenie zawodowe*, red. E. Andrzejewska, M. Wawrzyniak-Śliwska, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2017, s. 77.

Założenia metodyczne

Nauczanie języka polskiego jako obcego, który docelowo ma stać się dla ucznia narzędziem zdobywania wiedzy oraz poszczególnych umiejętności, wymaga dużego nakładu pracy oraz zaangażowania zarówno uczącego się, jak i nauczającego. W procesie dydaktycznym nie tylko pomysł na zajęcia językowe, lecz także narzędzia, po które sięgniemy w trakcie ich realizacji, są ważne. Na rynku wydawniczym nie ma zbyt wielu publikacji adresowanych do uczniów w wieku szkolnym, którzy uczęszczają do polskiej szkoły i uczą się języka polskiego jako drugiego. Większość podręczników została przygotowana dla dzieci albo dla dorosłego odbiorcy. Młodzieży trudno jest znaleźć materiały dydaktyczne wykraczające poza poziom początkujący i zawierające różnorodne zadania wspomagające kompleksowy rozwój ich polszczyzny. Sytuacja ta stała się bodźcem do powstania publikacji *Pomorskie rozwija. Zeszyt ćwiczeń kształtujący kompetencje w zakresie języka polskiego uczniów z doświadczeniem migracji*. Głównym celem autorki było wyjście naprzeciw potrzebom językowym uczniów z doświadczeniem migracji kontynuujących naukę w polskim systemie edukacji.

Niniejszy zeszyt ćwiczeń jest przeznaczony dla uczniów, którzy osiągnęli już poziom A1 według skali zaproponowanej przez Europejski System Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ) i chcą rozwijać swoje kompetencje językowe w obszarze polszczyzny, aby osiągnąć poziom A2. Starano się, żeby zadania przygotowane na potrzeby tego zbioru dawały uczniom możliwość doskonalenia wszystkich sprawności językowych. Dlatego wśród 112 ćwiczeń znajdują się takie, które będą zarówno wspomagały umiejętność słuchania oraz czytania ze zrozumieniem, jak i rozwijały poprawność gramatyczną. Uczniowie pracujący ze zbiorem zadań będą również mogli rozwijać swoje kompetencje w ramach sprawności kreatywnego pisanie, samodzielnie przygotowując wypowiedzi pisemne. Dodatkowo ważnym elementem zeszytu ćwiczeń jest jego regionalny charakter. Starano się, żeby zadania językowe osadzone były w realiach województwa pomorskiego, które dla wielu uczniów migrujących stało się nowym domem. Autorce zależało, żeby uczący się języka polskiego poznawali także różne zakątki tego obszaru geograficznego.

Zbiór zadań został podzielony na 12 leksykalnych kręgów tematycznych reprezentujących zakresy leksykalne właściwe dydaktyce języków obcych nowożytnych: człowiek, dom, szkoła, praca, sport, zakupy i usługi, zdrowie, żywienie, życie rodzinne i towarzyskie, świat przyrody, podróże i turystyka oraz kultura. Każdy krąg zawiera zadania językowe reprezentujące następujące umiejętności językowe: słuchanie ze zrozumieniem, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych, znajomość środków językowych, trening gramatyczny oraz pisanie.

SŁUCHANIE ZE ZROZUMIENIEM

Nauka języka obcego wymaga stymulowania wszystkich sprawności językowych, jednak w przypadku języka polskiego jako obcego najtrudniej jest rozwijać słuchanie ze zrozumieniem, ponieważ na rynku wydawniczym nie ma zbyt wielu publikacji, które wspierają uczących się w tym obszarze. Dostępne nagrania są albo elementem podręczników kursowych, albo częścią arkuszy przygotowujących do egzaminu certyfikacyjnego z języka polskiego. Większość z nich jest też adresowana do osób dorosłych, dlatego tematyka nagrań nie do końca wpisuje się w edukację dzieci i młodzieży. W niniejszym zbiorze ćwiczeń znajdują się zadania opracowane z myślą o uczących się w wieku szkolnym.

W każdym dziale pojawiają się dwa zadania sprawdzające umiejętność słuchania ze zrozumieniem (RS). Pierwsze z nich jest na niższym poziomie znajomości językowej (A2). Zawiera przeważnie nagrania studyjne, z tekstami preparowanymi glottodydaktycznie (napisanymi na potrzeby publikacji). Są wśród nich monologi oraz krótkie dialogi. Drugie ćwiczenie, w większości działów, odnosi się do fragmentu audycji radiowej z lokalnego radia – Radio Kaszëbë. Poziom jego trudności oscyluje w granicach B1, choć czasami może on wydawać się wyższy. Nie przeszkadza to jednak w wykorzystaniu tych fragmentów w niniejszej publikacji. Nagranie jest materiałem autentycznym, który w dydaktyce języków obcych uważa się za najbardziej wartościowy. Nagrania te są zróżnicowane pod względem tempa wypowiedzi osób, barwy głosów oraz warunków akustycznych. Cechuje je spontaniczność mówienia nadawców komunikatów, obecność form potocznych, występowanie powtórzeń (czego unikamy w formach pisanych), niski stopień zróżnicowania wskaźników zespolenia oraz szerokie zastosowanie konstrukcji współrzędnie złożonych oraz równoważnikowych.

Katalog technik sprawdzających rozumienie ze słuchu w niniejszym zeszycie ćwiczeń nie jest bogaty. Ograniczono się do pięciu sposobów weryfikowania tej umiejętności językowej, ponieważ zadania nie są komponentem samodzielnej jednostki lekcyjnej. Oczywiście, prowadzący może wykorzystać nagrania w ramach swoich zajęć i wzbogacić o dodatkowe zadania, wykorzystując inne formy dydaktyczne, które proponowane są dla tej sprawności w *Programach nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1–C2*¹ lub innych opracowaniach metodycznych². Dzięki takiemu podejściu będzie mógł pracować z materiałem na różne sposoby.

Zadania opracowane do nagrań dla poziomu A2 zawierają rysunki albo zdjęcia, które są ich ważnym elementem. Techniki zastosowane w ćwiczeniach z grafiką to dopasowywanie materiału ikonograficznego do usłyszanych wypowiedzi lub wybieranie rysunków pasujących do tekstu. Wśród zadań dla uczniów o niższym stopniu zaawansowania językowego jest także takie, które wykorzystuje fragmenty audycji radiowych. Wówczas zastosowano technikę wyboru jednej z trzech podanych odpowiedzi. Dla poziomu B1 zadania językowe opierają się na dwóch technikach: wybieraniu poprawnej odpowiedzi z trzech podanych oraz decydowaniu, które zdanie jest prawdziwe, a które fałszywe.

1 I. Janowska, E. Lipińska, A. Rabiej, A. Seretny, A. Turek, *Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1–C2*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2016.

2 A. Prizel-Kania, *Rozwijanie sprawności rozumienia ze słuchu w języku polskim jako obcym*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2013; A. Seretny, E. Lipińska, *ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego*, Universitas, Kraków 2005.

Przed rozpoczęciem pracy z każdym zadaniem konieczne jest wprowadzenie kluczowego słownictwa, które ma wpływ na rozwiązanie ćwiczenia. W tym celu warto zapoznać się z transkrypcją nagrań umieszczoną na końcu publikacji. To pozwoli na analizę tych materiałów pod względem leksykalnym. Prowadzący zajęcia zazwyczaj wiedzą, jakim leksykonem dysponują ich uczniowie, tak więc powinni się skoncentrować wyłącznie na tym, co będzie dla ich słuchaczy nowe. Pojedyncze słowa lub związki wyrazowe można wprowadzać w rozmaity sposób, np. z wykorzystaniem ikonografii, synonimów czy definicji. Pozwala na to poziom zaawansowania językowego – A2 oraz B1. Oczywiście, można przygotować słowniczek dwujęzyczny, po takie rozwiązanie powinno się jednak sięgać tylko wówczas, kiedy dotyczy to idiomów.

Drugim krokiem, który należy wykonać, jest sprawdzenie tekstu nagrania pod kątem struktur gramatycznych. Jest to ważne, ponieważ polszczyzna jako język fleksyjny charakteryzuje się tym, że tę samą informację można przekazać za pomocą prostej struktury gramatycznej – właściwej poziomowi A1, lub bardziej skomplikowanej – niestety, częściej występującej w języku mówionym. Dlatego też należy dokładnie przyrzeć się transkrypcji poszczególnych nagrań i samodzielnie opracować ćwiczenia poprzedzające słuchanie, które będą wprowadzały bądź utrwały konstrukcje kluczowe dla zrozumienia tekstu do wysłuchania. Nie będzie to konieczne, kiedy uczniowie już je znają; warto jednak uwrażliwić ich na konstrukcje leksykalno-gramatyczne, które usłyszą w nagraniu.

W celu odtworzenia nagrania należy odczytać kod umieszczony przy zadaniu. Za kwestię otwartą powinno się uznać liczbę powtórzeń odsłuchiwanego tekstu. W nauczaniu języków obcych przyjęto się, że nagranie podczas zajęć odtwarza się dwa razy. Jest to sytuacja właściwa także warunkom egzaminacyjnym. Niekoniecznie trzeba trzymać się tej zasady. Jeżeli zajdzie taka potrzeba, uczniowie powinni posłuchać tekstu trzy, a nawet cztery razy – w takiej sytuacji należy jednak zastosować odpowiednie strategie dydaktyczne, które wymagają opracowania przez prowadzącego zajęcia właściwych ćwiczeń.

CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Czytanie ze zrozumieniem (RT) w języku prymarnym, drugim czy obcym prawdopodobnie będzie wyzwaniem, ale z czasem użytkownik wybranego systemu językowego może poprawić tę umiejętność i stawać się coraz biegłyjszy w odekodowywaniu treści i ich rozumieniu. Sprawność tę zapewne uzna się za kluczową w środowisku szkolnym. Uczniowie, nie tylko ci z doświadczeniem migracji, podczas lekcji oraz rozwiązywania prac domowych nieustannie pracują z tekstem, który oprócz tego, że jest źródłem informacji, staje się także bodźcem do poszerzania wiedzy z różnych zakresów. Na potrzeby edukacji szkolnej każdy uczeń powinien bez większych trudności rozumieć przekaz zawarty w podręcznikach, ćwiczeniach czy kartach pracy. Docelowo powinien także samodzielnie przeczytać lektury obowiązkowe ujęte w kanonie tekstów. Umiejętność czytania ze zrozumieniem można uznać za strategiczną w edukacji szkolnej. Uczniowie muszą zrozumieć treść tekstu, dokonać jego analizy, wyciągnąć wnioski i myśleć krytycznie. Dlatego bardzo ważnym elementem w nauce języka obcego jest stałe doskonalenie sprawności czytania.

Uczniowie z doświadczeniem migracji powinni być regularnie stymulowani do czytania; dzięki temu będą mogli wzbogacać swój zasób leksykalny oraz utrzymywać konstrukcje gramatyczne. Niestety, w materiałach dydaktycznych z zakresu JPJO nie ma zbyt

wielu tekstów wraz z ćwiczeniami, które byłyby przeznaczone dla tej grupy wiekowej i jednocześnie poruszałyby ważne dla niej tematy. Opracowując niniejszy zbiór, starano się wypełnić tę lukę i dla każdego kręgu tematycznego przygotowano dwa zadania, które sprawdzają umiejętność ucznia pracy z tekstem.

W sekcji *Rozumienie tekstów pisanych* znajdują się zadania sprawdzające, jak uczeń radzi sobie ze zrozumieniem dłuższych tekstów spreparowanych glottodydaktyczne, których długość oscyluje pomiędzy 100 a 250 wyrazów. Liczba słów, poziom trudności pod względem leksykalnym oraz gramatycznym pozwala przypisać je przede wszystkim poziomowi biegłości językowej A2, rzadziej B1. Warto pamiętać, że materiał wyjściowy do konstrukcji zadań RT dla poziomu A1 to 60–120 słów, dla A2 to 120–150, a dla B1 to 200–250 słów³. W niniejszym zbiorze nie trzymano się głównie wskaźnika „liczba słów” jako podstawowego wyznacznika trudności tekstu pod względem leksykalno-gramatycznym. Dlatego też niektóre teksty przekraczają zaproponowane powyżej granice, ponieważ mimo swojej długości nie są one trudne do odcodowania przez uczniów. W zadaniach znajdują się teksty reprezentujące różne gatunki: list, mail, opis, post internetowy, artykuł prasowy, wywiad oraz tekst o charakterze informacyjnym. Są to wypowiedzi, z którymi najczęściej spotykają się uczniowie.

Ćwiczenia z sekcji *Znajomość funkcji językowych* mają zweryfikować, czy uczący się rozumie krótkie komunikaty językowe w codziennych kontaktach z rodzimymi użytkownikami języka w formie zarówno pisanej, jak i mówionej. W tej części publikacji posłużono się głównie krótkimi zdaniami reprezentującymi nieoficjalny oraz oficjalny kontakt językowy. Starano się, aby były one nie tylko dopasowane do kontekstu leksykalnego danego kręgu tematycznego oraz wieku uczniów, lecz przede wszystkim, żeby były wysokofrekwencyjne. W tym celu wykorzystano badania korpusowe najnowszej polszczyzny.

Do sprawdzenia zrozumienia tekstów w obu sekcjach zastosowano następujące techniki: zadania typu prawda/fałsz, uzupełnianie luki w zdaniu jednym z trzech podanych słów, wybieranie jednej z trzech odpowiedzi na pytanie, dopasowywanie pytania do podanej odpowiedzi, dobieranie podpisów do fotografii, odpowiadanie na pytania szczegółowe, dopasowywanie pytań do odpowiedzi, dobieranie ilustracji do fragmentu tekstu, uzupełnianie tekstu usuniętymi fragmentami. Katalog technik nie jest bogaty, ale reprezentuje te, które najczęściej występują w testowaniu biegłości językowej w obszarze sprawności RT.

Tak, jak w przypadku zadań na słuchanie ze zrozumieniem, przed pracą z tekstami należy wprowadzić słownictwo, bez którego uczeń nie będzie miał możliwości odcodowania zawartych w tekście treści globalnych oraz szczegółowych. Warto też, aby czytający uchwycił kontekst, w którym pojawiają się nowe słowa i zwroty. To pomoże mu zrozumieć znaczenie nowej leksyki, a dzięki temu nie zawsze będzie musiał korzystać ze słownika lub podpowiedzi prowadzącego zajęcia. Trzeba zwracać uwagę na to, czy uczniowie robią notatki z użyciem nowego słownictwa. Niektórym może to się wydać zbyteczne, kiedy jednak uczymy się języka, którego zapis graficzny różni się od naszego języka ojczystego, to zapisywanie nowych słów nie tylko wspomaga proces ich zapamiętywania, ale wzmacnia naukę grafii.

3 M. Banach, D. Bucko, *Rozumienie tekstu pisanego w języku obcym na przykładzie języka polskiego jako obcego*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2019.

Teksty zostały zaopatrzone w liczne fotografie, które prowadzący powinien wykorzystać w trakcie zajęć jako dodatkowy materiał stymulujący w pracy nad rozwijaniem poprawności oraz płynności mówienia w języku polskim. Zdjęcia będą też dobrym materiałem wizualnym wspomagającym poszerzanie zasobu leksykalnego przez uczniów korzystających ze zbioru zadań. Są to fotografie zarówno statyczne – przedstawiające naturę czy architekturę, jak i dynamiczne – ukazujące scenki z życia.

TRENING GRAMATYCZNY

Nauczanie gramatyki jest kontrowersyjnym zagadnieniem wśród nauczycieli języków obcych, ponieważ niektórzy z nich uważają, że najważniejsza jest sama komunikacja w nowym kodzie językowym (nawet z błędami językowymi), a dla innych – poprawność samych wypowiedzi. Polszczyzna, będąc językiem fleksyjnym, wymaga od uczących nie tylko znajomości reguł gramatycznych, lecz także ich poprawnego stosowania. Aby odbiorca zrozumiał przekaz nadawcy, jego komunikat musi być – w miarę możliwości – poprawny pod względem użytych struktur leksykalno-gramatycznych.

Opanowanie systemu gramatycznego języka polskiego należy uznać za czasochłonny element nauki, który nie może być całkowicie realizowany na zajęciach. Większość pracy uczniowie muszą wykonać sami, dlatego od samego początku warto zwracać im na to uwagę. Aby porozumiewać się bez większych problemów oraz czytać nieskomplikowane teksty w języku polskim, trzeba poświęcić około 450–600 godzin nauki. Należy podkreślić, że musi to być codzienna i intensywna praca⁴. To jest bardzo dużo godzin⁵. Dlatego też nauczyciele powinni wykorzystywać każdą okazję do tego, aby wspólnie z uczniami utrwalać formy gramatyczne w urozmaicony sposób. Ćwiczenia nie powinny być monotonne, co w przypadku struktur gramatycznych może być trudne do zrealizowania. W takiej sytuacji warto korzystać z gotowych rozwiązań.

Do każdego działu przygotowano zadania z zakresu poprawności gramatycznej (PG). Ich celem jest nie tylko utrwalanie wybranych struktur gramatycznych, lecz także poznawanie nowych. Autorce zależało na tym, aby ćwiczenia stwarzały możliwość aktywizowania zasobów leksykalnych ucznia związanych z polem semantycznym, które jest omawiane w danym dziale. Nie przygotowano komentarza gramatycznego do zadań, ponieważ publikacja nie jest podręcznikiem, lecz zbiorem zadań testowych sprawdzających praktyczne umiejętności stosowania poszczególnych elementów języka, także reguł gramatycznych. Dlatego też, jeśli jest to możliwe, przed rozpoczęciem rozwiązywania ćwiczeń warto przypomnieć sobie wspólnie z uczniami zasady gramatyczne niezbędne do wykonania zadania. Można też przygotować sytuacje komunikacyjne do odegrania przez uczniów, które w naturalny sposób będą wymuszały użycie konkretnej konstrukcji gramatycznej. W poniższej tabeli wyszczególniono zagadnienia gramatyczne, dla których przygotowano ćwiczenia w danym dziale tematycznym. Ułatwi to prowadzącym zajęcia sporządzenie powtórkowego komentarza gramatycznego dla uczniów w postaci tabel oraz własnych ćwiczeń wprowadzających.

4 P. H. Lewiński, *Między przemysłnikiem a lingwistą, czyli o problemach metodycznych w pracy ze studentami poziomu zerowego*, [w:] *Nauczanie języka polskiego jako obcego. Materiały z I Konferencji Grupy „Bristol”*, red. W. Miodunka, Księgarnia Akademicka, Kraków 1997, s. 115–126.

5 Mniejmy na uwadze, że obecnie w dydaktyce języków obcych zakłada się opanowanie jednego poziomu w ciągu 120 godzin dydaktycznych. Tak więc po 360 godzinach uczeń powinien dysponować umiejętnościami dla poziomu B1. Doświadczenie pokazuje, że jest to niemożliwe.

DZIAŁ	Zagadnienia gramatyczne
CZŁOWIEK	» stopniowanie przymiotnika i przysłówka » deklinacja przymiotnika i rzeczownika » czas teraźniejszy
DOM	» rekcja przymyka » czas przeszły niedokonany » deklinacja rzeczownika – miejscownik
SZKOŁA	» słowotwórstwo: rzeczowniki odczasownikowe » budowanie pytań szczegółowych o wybrany element zdania » transformacje zdań
PRACA	» deklinacja rzeczownika » liczba mnoga rzeczowników męskoosobowych » czas przeszły formy dokonane i niedokonane
SPORT	» aspekt czasownika » liczba mnoga rzeczowników męskoosobowych » deklinacja rzeczownika
ZAKUPY I USŁUGI	» deklinacja przymiotnika i rzeczownika » deklinacja rzeczownika » czas przeszły
ZDROWIE	» deklinacja rzeczownika – dopełniacz liczby pojedynczej i mnogiej » aspekt czasownika czas przeszły » tryb rozkazujący
ŻYWIENIE	» czas teraźniejszy » deklinacja rzeczownika » deklinacja przymiotnika i rzeczownika – dopełniacz liczby pojedynczej i mnogiej
ŻYCIE RODZINNE I TOWARZYSKIE	» aspekt czasownika – czas przeszły » deklinacja rzeczowników i zaimków osobowych » przyimek: na/do
ŚWIAT PRZYRODY	» liczba mnoga rzeczowników niemęskoosobowych » wskaźniki zespolenia: zdania współrzędnie i podrzędnie złożone » czas przeszły
PODRÓŻE I TURYSTYKA	» deklinacja rzeczownika i przymiotnika » zdania podrzędnie i współrzędnie złożone » rekcja przymików
KULTURA	» zdania podrzędnie złożone » czas przyszły dokonany i niedokonany » wskaźniki zespolenia: zdania współrzędnie i podrzędnie złożone

W każdym dziale znajdują się trzy zadania o zróżnicowanym stopniu trudności. Jedną gwiazdką (★) oznaczono ćwiczenia łatwe. Uczeń musi wybrać poprawną formę z podanych. Trudniejsze zadania zostały opatrzone dwoma gwiazdkami (★★), wówczas uczniowie samodzielnie tworzą formy gramatyczne od form podstawowych podanych w nawiasach. Aby ułatwić zrozumienie polecenia, każde zdanie ma przykład. Starano się, żeby ćwiczenia reprezentowały różne techniki wykorzystywane w dydaktyce języków obcych, również w testowaniu. Dzięki temu udało się uniknąć wspomnianej wcześniej monotonii. Trening gramatyczny zawiera zadania, które wymagają przekształcania form gramatycznych wyrazów podanych w nawiasie, podkreślenia właściwej formy gramatycznej z trzech podanych, wybierania wyrazu oraz tworzenia jego poprawnej formy gramatycznej, przekształcania zdań, łączenia zdań oraz uzupełnianie tekstu wyrazami z ramki – samodzielnymi częściami mowy: spójnikiem, przymikiem.

Większość ćwiczeń ma formę fabularną – krótkie historie, które można wykorzystać w celu rozwijania sprawności czytania ze zrozumieniem. Niektóre z nich mają charakter informacyjny: przedstawiają wybrane miejsca lub fakty związane z województwem pomorskim. Po wykonaniu części gramatycznej warto popracować z samym tekstem. W tym celu prowadzący powinien samodzielnie przygotować zadania oraz wzbogacić je o materiał ikonograficzny – zdjęcia lub rysunki. Czasami można dodatkowo wspomóc się ulotkami, folderami czy mapami promującymi region, dostępnymi w formie papierowej lub wirtualnej. Warto także sięgać po mapę fizyczną Pomorza, co korzystnie wpłynie na pracę z zadaniem. Aby nie narzucać techniki sprawdzających umiejętności czytania ze zrozumieniem, proponuje się skorzystać z katalogów w ramach tej sprawności przygotowanych dla poziomów (A2–B1) w *Programach nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1–C2*⁶.

Zaproponowane zadania gramatyczne są zróżnicowane także pod względem leksykalnym. Słownictwo wykorzystane w niektórych ćwiczeniach reprezentuje zasoby z wyższych poziomów zaawansowania językowego. Dotyczy to głównie tych jednostek zadaniowych, które przedstawiają fakty związane z historią, zasobami naturalnymi czy atrakcjami turystycznymi regionu województwa pomorskiego. W takiej sytuacji proponujemy, żeby przed ich wykonaniem wprowadzić słownictwo mogące sprawić uczniom trudność. Starano się, żeby leksyka w ćwiczeniach pokrywała się z tą, z którą młodzież spotyka się na lekcjach oraz w podręcznikach z różnych przedmiotów szkolnych.

Poprawność gramatyczna sprawdzana jest także w sekcji Znajomość środków językowych. W tej części znajdują się zadania, które oprócz leksyki weryfikują praktyczne stosowanie konkretnych struktur gramatycznych. Techniki tu wykorzystane to: wybieranie jednej odpowiedzi z trzech podanych, uzupełnianie tekstu wyrazami z ramki, wybieranie jednej odpowiedzi z trzech na podstawie sekwencji fotografii lub pojedynczego zdjęcia.

PISANIE

Z obserwacji pracy nauczycieli oraz lektorów języków obcych wynika, że umiejętność pisania w nowym kodzie nie jest uznawana jako kluczowa sprawność, którą powinien

⁶ I. Janowska, E. Lipińska, A. Rabiej, A. Seretny, A. Turek, *Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1–C2*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2016.

wykazywać się uczeń. W procesie dydaktycznym większość uczących się nowego języka, a także nauczających go, bardziej koncentruje się na mówieniu oraz słuchaniu niż pisanu. Problem ten dotyczy również języka polskiego jako obcego⁷.

Po pierwsze, temat pisania rzadko jest szczegółowo omawiany w opracowaniach metodycznych – dopiero niedawno pojawiła się publikacja Ewy Lipińskiej poświęcona wyłącznie temu zagadnieniu⁸. Dzięki niej przyszli oraz obecni nauczyciele JPJO będą mogli poznać strategie dydaktyczne, po które powinni sięgać w trakcie nauczania pisania w języku polskim na każdym z poziomów zaawansowania. Po drugie, większość autorów podręczników do JPJO nie uczy, tym bardziej nie rozwija sprawności pisania. W sytuacji kiedy materiał dydaktyczny jest pozbawiony przykładów wypowiedzi pisemnych, zadań, których celem jest samodzielne przygotowanie tekstu przez ucznia, nie można zaklasyfikować do ćwiczeń wprowadzających czy rozwijających tę sprawność. Trudno jest poznać przyczynę takiego postępowania dydaktycznego. Nikt do tej pory nie przeprowadził badań ilościowych oraz jakościowych w tym obszarze. Po trzecie, na pisanie – jako element sprawdzania biegłości językowej w systemie certyfikacji, zwraca się dopiero uwagę przede wszystkim na poziomie B1, kiedy uczący muszą wykazać się tą umiejętnością na egzaminie⁹. Przystępując do egzaminu, powinien on swobodnie operować następującymi formami wypowiedzi: życzenie, pozdrowienie, zaproszenie, zawiadomienie, ogłoszenie, list prywatny nieoficjalny, list prywatny oficjalny, opis osoby, opis miejsca, opis przedmiotu, charakterystyka, opowiadanie, sprawozdanie, esej szkolny, dziennik, streszczenie, CV, plan oraz notatka¹⁰. Należy jednak zauważyć, że ostanich pięć form wypowiedzi zostało zaklasyfikowanych jako formy pomocnicze i nie są testowane samodzielnie w arkuszach egzaminacyjnych.

Pracując z uczniem w warunkach szkolnych, prowadzący zajęcia z JPJO nie może czuć się zwolniony z obowiązku nauczania oraz rozwijania sprawności pisania, ponieważ umiejętność ta jest niezbędna na większości przedmiotów. Mówiąc o samodzielnym przygotowywaniu tekstów przez ucznia, dla którego język polski jest docelowo językiem edukacji, należy pamiętać, że powinien on posługiwać się formami właściwymi dla poziomów wyższych: B2 oraz C1. Sytuacja językowa, w której znalazł się uczeń, wymaga od niego stosunkowo szybkiej nauki pisania. Niestety, proces ten musi odbywać się ze wsparciem nauczyciela.

W niniejszym repetytorium znalazło się 12 propozycji zadań, których celem jest ćwiczenie posługiwania się wybranymi formami tekstów: opis osoby, opis pokoju, opis ilustracji, opis dyscypliny sportowej, relacja z wycieczki, pozdrowienia, wypowiedź argumentacyjna, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia oraz wpis na blog. Wszystkie te formy są obecne w edukacji polonistycznej uczniów, ale i nie tylko. Do każdego zadania została przygotowana szczegółowa instrukcja – konieczna na poziomie A2. Podano w niej nie tylko liczbę słów, lecz także wypunktowano informacje, które powinny zostać uwzględnione przez ucznia, żeby zadanie zostało poprawnie wykonane. Jest to zabieg celowy,

7 A. Seretny, E. Lipińska, *ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego*, Universitas, Kraków 2005.

8 E. Lipińska, *Kształcenie umiejętności pisania w dydaktyce języka polskiego jako obcego*, Universitas, Kraków 2023.

9 B. Grochala, *Wzorce gatunkowe a kształcenie w zakresie form wypowiedzi pisemnych w wybranych pomocach dydaktycznych przygotowujących do egzaminu certyfikowanego na poziomie B1*, „Acta Universitatis Lodzensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” 2022, t. 29, s. 179–189, <https://doi.org/10.18778/0860-6587.29.12>.

10 I. Janowska, E. Lipińska, A. Rabiej, A. Seretny, A. Turek, *Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1–C2*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2016.

ponieważ na tym etapie nauki uczący się jeszcze potrzebuje wskazówek pomagających mu w przygotowaniu spójnej wypowiedzi.

Większość zadań została dodatkowo wzbogacona o materiał ilustracyjny w postaci fotografii. W niektórych przypadkach wypowiedź pisemna dotyczy bezpośrednio zdjęcia, a w innych ma ono stanowić inspirację dla ucznia – pomóc mu w realizacji zadania. Autorka na podstawie swoich doświadczeń dydaktycznych wie, jak trudno rozpocząć pracę nad tekstem w języku obcym, dlatego jakakolwiek wskazówka jest cenna, a zdjęcia właśnie wprowadzają uczniów w temat, na który mają się wypowiedzieć.

Ważnym elementem jest zastosowanie właściwej strategii w pracy z zadaniami rozwijającymi umiejętność pisania. Po zapoznaniu się z tematem ćwiczenia należy zebrać słownictwo potrzebne do jego realizacji. Najpierw powinny to być wyrażenia, którymi dysponuje uczeń w swoim zasobie leksykalnym. Następnie warto go zachęcać, żeby sięgnął po nowe słowa, konieczne do przygotowania wypowiedzi. W tym celu prowadzący zajęcia może przygotować zestaw nowych leksemów. Zaleca się jednak zaangażowanie samego ucznia w ten proces. Może on korzystać z wszelkiego rodzaju słowników jednojęzycznych lub dwujęzycznych. W dydaktyce JPJO doczekaliśmy się tylko jednej pozycji, którą można potraktować jako tematyczny słownik: *A co to takiego? Obrazkowy słownik języka polskiego (A1, A2)*¹¹. Trzeba jednak zaznaczyć, że układ zaproponowany przez autorkę jest raczej listą wyrazową wzbogaconą o ilustracje. Każdemu tematowi przyporządkowano rzeczowniki, natomiast czasowniki i przymiotniki stanowią oddzielne tablice. Tak więc nie znajdziemy w tym opracowaniu gotowych wyrażen przypisanych konkretnemu zagadnieniu, co jest charakterystyczne dla słowników tematycznych.

Nauczyciel powinien przygotować uczniom listę struktur gramatycznych, które będą pomocne w trakcie pisania. Warto zadbać o to, żeby była ona dość urozmaicona. To pozwoli uczącym się unikać powtórzeń niekorzystnie wpływających na odbiór ich pracy. Struktury można zaprezentować w tabelach, ale konieczne jest pokazanie uczniom przykładowego zastosowania danej konstrukcji. Wówczas będzie im łatwiej samodzielnie zbudować z nią zdanie, wykorzystując substytucję – zamianę elementu leksykalnego zdania na ten, który będzie właściwy danemu tematowi.

Podczas pracy z zadaniami trzeba zwrócić uwagę uczniom, żeby w czasie pisania sprawdzali, czy ich tekst:

- realizuje formę wskazaną w poleceniu;
- jest zgodny z tematem;
- spełnia warunki objętości – czy nie jest zbyt krótki ani zbyt długi;
- wykorzystuje słownictwo z danego zakresu tematycznego;
- ma urozmaiconą składnię – zdania złożone współrzędnie oraz podrzędnie;
- został przygotowany poprawnie pod względem stylistycznym – czy nie ma powtórzeń składniowo-leksykalnych, czy styl jest adekwatny do instrukcji zadania;
- jest poprawny językowo – czy nie ma w nim błędów gramatycznych, ortograficznych oraz interpunkcyjnych.

11 A. Seretny, *A co to takiego? Obrazkowy słownik języka polskiego (A1, A2)*, Universitas, Kraków 2022.

Na potrzeby nauki języka, który jest/będzie językiem edukacji ucznia, proponuje się technikę sprawdzania prac pisemnych bardziej angażującą osoby uczące się, przynoszącą dobre efekty dydaktyczne. Nauczyciel, sprawdzając tekst, zaznacza wyłącznie błędy i przypisuje im właściwą kategorię: błąd leksykalny, błąd gramatyczny, błąd ortograficzny, błąd interpunkcyjny oraz błąd stylistyczny. Klasyfikacja ta stosowana jest w certyfikacji JPJO. Następnie zadaniem ucznia jest samodzielne poprawienie pracy i przekazanie jej do kolejnej korekty nauczycielowi, który ponownie weryfikuje poprawione błędy przez ucznia. Jeżeli temu drugiemu nie udało się nanieść stosownych zmian, należy zrobić to wspólnie. Warto razem z uczniem się zastanowić, dlaczego dany błąd pojawił się w jego pracy i miał on kłopot z jego poprawą. Wiedza ta przydaje się w planowaniu procesu dydaktycznego, ponieważ nauczyciel ma świadomość, czemu powinien poświęcić więcej czasu, a do czego wrócić.

Do wszystkich zadań w zeszycie ćwiczeń został opracowany klucz z odpowiedziami. Warto podkreślić, że zawiera on także przykładowe wypowiedzi pisemne, które nauczyciel może wykorzystać jako teksty rozwijające sprawność czytania ze zrozumieniem i samodzielnie przygotować do nich zadania. Klucz jest dostępny na stronie internetowej Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli: <https://www.pcen.gda.pl/materialy/klucz-odpowiedzi-zeszyt-cwiczen-jezyk-polski-jako-jezyk-obcy/>.

Beata Katarzyna Jędryka

Zadanie 1. Usłyszysz dwukrotnie opisy trzech osób (1 – 3). Do każdego opisu dopasuj właściwą osobę (A – E). Wpisz rozwiązania w kratki. Uwaga! Jedno zdjęcie nie pasuje do żadnego opisu. **A2**

A

B

C

D

E

0

1

2

3

A2

W module SŁUCHANIE masz do wyboru dwa zadania sprawdzające umiejętność słuchania ze zrozumieniem. Nagrania do zadań są ukryte pod kodami QR.

B1

Zadanie 2. Usłyszysz dwukrotnie nagranie o marzeniach dzieci. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu wybierz poprawną odpowiedź A, B lub C w zadaniach 1 – 5. **B1**

0. W ankiecie wzięło udział:
- A. mniej niż tysiąc uczniów.
 - B. tysiąc uczniów.
 - C. więcej niż tysiąc uczniów.

1. W ankiecie wzięli udział:

- A. zwycięzcy konkursu literackiego.
- B. uczestnicy konkursu literackiego.
- C. organizatorzy konkursu literackiego.

2. Wyniki ankiety pokazują, że dzieci chcą:

- A. dużo pracować.
- B. odnosić sukcesy w szkole.
- C. zwiedzać świat.

3. Chłopcy i dziewczynki marzą o tym, żeby:

- A. pracować, kiedy będą dorośli.
- B. ich rodziny były szczęśliwe.
- C. być artystami.

4. Dziewczynki chciałyby:

- A. mieć własnego pupila.
- B. napisać książkę.
- C. odnosić sukcesy.

5. Chłopcy chcieliby być:

- A. znanymi artystami.
- B. znanymi podróżnikami.
- C. znanymi sportowcami.

Zadanie 3. Przeczytaj tekst. W zdaniach 1 – 6 z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B albo C.

Cześć!

Mam na imię Magda i mam trzynaście lat. Jestem Polką. Mieszkam w małym mieście Bytów. Mam długie blond włosy i niebieskie oczy. Obok mnie na zdjęciu jest moja siostra Amelia. Jest starsza ode mnie o dwa lata. Mam też brata – Piotrkę. Jest od nas młodszy, ma 7 lat. To on zrobił nam to zdjęcie wczoraj w parku moim nowym telefonem komórkowym.

Dostałam go na urodziny trzy tygodnie temu. Bardzo mi się podoba, bo ma duży wyświetlacz i dobry aparat. Interesuję się fotografią, dlatego chodzę na kółko fotograficzne w naszej szkole. W przyszłym tygodniu jedziemy rowerami do zamku krzyżackiego. Będę miała okazję zrobić ciekawe zdjęcia.

W tym roku jesień w Bytowie jest piękna. Nie jest zimno, ale musimy nosić ciepłe ubrania. Często świeci słońce, ale codziennie wieje wiatr. Rzadko pada deszcz. Na drzewach są kolorowe liście: czerwone, pomarańczowe i złote. Wszyscy po lekcjach spacerują po parku i zbierają kasztany albo żółędzie.

A co u Ciebie? Czy masz rodzeństwo? Co lubisz robić? Czym się interesujesz? Czekam na Twój e-mail.

*Pozdrawiam
Magda*

0. Autorka listu ma _____ lat.
A. 14 ☐ B. 13 ☒ C. 15 ☐
1. Magda pochodzi z _____.
A. Niemiec ☐ B. Polski ☐ C. Danii ☐
2. Amelia ma _____ lat.
A. 16 ☐ B. 15 ☐ C. 14 ☐
3. Magda dostała w prezencie _____.
A. rower ☐ B. aparat ☐ C. telefon ☐
4. Kółko fotograficzne w przyszłym tygodniu _____.
A. jedzie na wycieczkę ☐ B. będzie zbierać kasztany ☐
C. będzie spacerować po parku ☐
5. Jesień w tym roku nie jest _____.
A. zimna ☐ B. słoneczna ☐ C. deszczowa ☐
6. Koledzy Magdy zbierają w parku _____.
A. ☐ B. ☐ C. ☐

Zadanie 4. Przeczytaj odpowiedź Alejandro wysłaną do Magdy. Zdecyduj, które ze zdań (1 – 6) są zgodne z tekstem (P – prawda), a które nie (F – fałsz). Zakreśl literę P albo F.

Cześć, Magdo!

Mam na imię Alejandro. Jestem Hiszpanem, ale mój tata jest Polakiem. Mam czternaście lat i razem z moją rodziną mieszkamy na wyspie – Fuerteventura. To jest część hiszpańskich Wysp Kanaryjskich na Oceanie Atlantyckim. Moje miasto nazywa się Puerto del Rosario. Nie jest duże, ale bardzo je lubię.

Ja też mam rodzeństwo – dwie siostry bliźniaczki i młodszego brata. Estela i Esmeralda mają szesnaście lat, a Ignatio dziesięć. Wszyscy mówimy po hiszpańsku, angielsku i oczywiście po polsku. Tu mieszka dużo Polaków.

Bardzo lubię pływać i nurkować. W przyszłości chcę zostać instruktorem. Moje siostry uwielbiają biegać po plaży, a mój brat uczy się teraz pływać na desce surfingowej. Czasami cała nasza rodzina

na wspina się na wulkan Calderón Hondo.

Często jeździmy na rowerach po naszej wyspie. Latem jest tu bardzo gorąco, ale wieje wiatr. Woda w oceanie jest bardzo ciepła. Niestety rzadko pada deszcz, bo jesteśmy blisko Afryki.

Przesyłam Ci kilka zdjęć.

Pozdrawiam i czekam na odpowiedź Alejandro

0. Fuerteventura jest miastem.
1. Alejandro pochodzi z Hiszpanii.
2. Estela i Esmeralda są młodsze od Alejandro.
3. Rodzice Alejandro są Polakami.
4. Rodzeństwo Alejandro lubi uprawiać sport.
5. Na wyspie jest niska temperatura.
6. Alejandro lubi sporty wodne.

P	☒ F
P	☐ F
P	☐ F
P	☐ F
P	☐ F
P	☐ F

Zadanie 5. Do każdego pytania (1 – 12) wybierz właściwą reakcję. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B albo C.

0. Jak masz na nazwisko?

- A. Marta.
B. Kowalska.
C. Marta Kowalska.

☐
☒
☐

1. Skąd pochodzisz?

- A. Chodzę do szkoły.
B. Jestem z Anglii.
C. Jadę do Londynu.

☐
☐
☐

2. Kiedy masz urodziny?

- A. W 2013 roku.
B. Po południu.
C. W maju.

☐
☐
☐

3. Co robisz zawsze po lekcjach?

- A. Biorę prysznic i jem śniadanie.
B. Wyprowadzam psa.
C. Robię plany na wakacje.

☐
☐
☐

4. Jak ma na imię twoja przyjaciółka?

- A. Basia Piątkowska.
B. Piątkowska.
C. Basia.

☐
☐
☐

5. Czy masz rodzeństwo?

- A. Tak, mam brata i siostrę.
B. Tak, mam babcię i dziadka.
C. Tak, mam ciocię i wujka.

☐
☐
☐

6. Jaka jest twoja ulubiona dyscyplina?

- A. Komedia.
B. Koszykówka.
C. Biologia.

☐
☐
☐

7. Jak ona wygląda?

- A. Wygląda przez okno.
B. Jest wysoką blondynką.
C. Ma zielone spodnie.

☐
☐
☐

8. Jak się dzisiaj czujesz?

- A. Nie mam ochoty iść do kina.
B. Wygodnie.
C. Fantastycznie!

☐
☐
☐

9. Czym się interesuje twoja siostra?

- A. Modelką.
B. Pałeczkami.
C. Książkami.

☐
☐
☐

10. Co masz dziś na sobie?

- A. Spodnie i koszulkę.
B. Matematykę i biologię.
C. Książkę i piórnik.

☐
☐
☐

11. Co lubisz nosić latem?

- A. Plecak.
B. Szalik.
C. Szorty.

☐
☐
☐

12. Kim chcesz zostać w przyszłości?

- A. Jeszcze nie wiem.
B. Muzyką i filmem.
C. Pracować w szkole.

☐
☐
☐

Zadanie 6. W zdaniach 1 – 8 z podanych odpowiedzi wybierz właściwą A, B albo C, zgodną z treścią ilustracji.

0. Osoby na zdjęciu są _____.

- A. dorosłymi
B. dziećmi
C. nastolatkami

1. Na zdjęciu są _____.
A. chłopcy i dziewczyny
B. tylko chłopcy
C. tylko dziewczyny
2. Wszyscy noszą _____.
A. okulary
B. spodnie
C. podkoszulki
3. Dziewczyna w środku jest _____.
A. najwyższa
B. średniego wzrostu
C. najniższa
4. Dziewczyna po lewej stronie ma _____ włosy.
A. krótkie
B. ciemne
C. długie
5. Dziewczyna po prawej stronie ma _____ włosy.
A. rude
B. blond
C. ciemne
6. Chłopak po lewej stronie jest _____.
A. smutny
B. wesoły
C. zakłopotany
7. Chłopak po prawej stronie jest _____ z całej grupy.
A. najniższy
B. najwyższy
C. wysoki
8. Kręcone włosy ma dziewczyna _____.
A. po lewej stronie
B. po prawej stronie
C. w środku

★Zadanie 7. Podkreśl poprawną formę wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z podanym przykładem.

Ala i jej koleżanka Beata od dwóch miesięcy chodzą do domu kultury w Kartuzach na zajęcia taneczne. W ich grupie jest (dużo/więcej/najwięcej)⁰ dziewczynek niż chłopców, ale nikt się tym nie przejmuje. Beata jest (wysoka/wyższa/najwyższa)¹ ze wszystkich osób, które tańczą. Paweł jest bardzo ambitny i dużo trenuje. Chce być (dobry/lepszy/najlepszy)² w grupie, jednak Krzysiek jest od niego (dobry/lepszy/najlepszy)³. Magda jest (niska/niższa/najniższa)⁴ w grupie, ale (wysoko/wyżej/najwyżej)⁵ skacze. To bardzo się przydaje przy różnych figurach tanecznych. Odkąd Ala regularnie tańczy, jest (wysportowana / bardziej wysportowana / najbardziej wysportowana)⁶ niż jej siostra Krysia. Dzisiaj grupa przygotowuje się do zawodów. Wszyscy są bardzo skupieni. Nie chcą być (źli/gorsi/najgorsi)⁷ niż ich koledzy i koleżanki z Chojnic, których spotkają na turnieju w Kościerzynie. To będą ich drugie zawody i chcą wypaść (dobrze/lepiej/najlepiej)⁸ niż ostatnio.

★★Zadanie 8. Uzupełnij tekst poprawnymi formami wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z podanym przykładem.

Marzena, tak jak jej dziadkowie, urodziła się na Kaszubach (Kaszuby)⁰. Interesuje się _____ (język kaszubski)¹ oraz _____ (kultura kaszubska)². Od czterech lat w szkole uczy się języka swoich dziadków. Najpierw zaczynała od nauki _____ (alfabet kaszubski)³ i śpiewania _____ (ludowe piosenki)⁴. Teraz już sama czyta _____ (różna książka, lm.)⁵ po kaszubsku i ogląda _____ (telewizja regionalna)⁶. Kiedy jedzie do szkoły samochodem, razem z mamą słuchają _____ (kaszubskie radio)⁷. Babcia Marzeny jest bardzo dumna, że jej wnuczka czuje się _____ (prawdziwa Kaszubka)⁸, która dba o _____ (tradycja rodzinna, lm.)⁹. W przyszłości Marzena chciałaby studiować _____ (filologia kaszubska)¹⁰ w Gdańsku.

★Zadanie 9. Uzupełnij tekst poprawnymi formami wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z podanym przykładem.

Roman chodzi (chodzić)⁰ do ósmej klasy. Od kilku lat _____ (interesować się)¹ samochodami wyścigowymi. Codziennie _____ (oglądać)² programy telewizyjne, w których można zobaczyć, jak mechanicy _____ (reperować)³ stare samochody. W przyszłości Roman _____ (planować)⁴ mieć własny warsztat samochodowy. Chciałby też mieć swój samochód. Dobrze _____ (wiedzieć)⁵, że _____ (musieć)⁶

oszczędzać, ponieważ samochód _____ (kosztować)⁷ dużo pieniędzy, nawet taki używany. Chłopak _____ (marzyć)⁸ o niebieskim BMW. Rodzice Romana _____ (powtarzać)⁹, że najpierw trzeba _____ (mieć)¹⁰ prawo jazdy, a dopiero potem samochód.

[pisanie]

Zadanie 10. Popatrz na zdjęcie i opisz osoby, które na nim widzisz. W swojej pracy napisz:

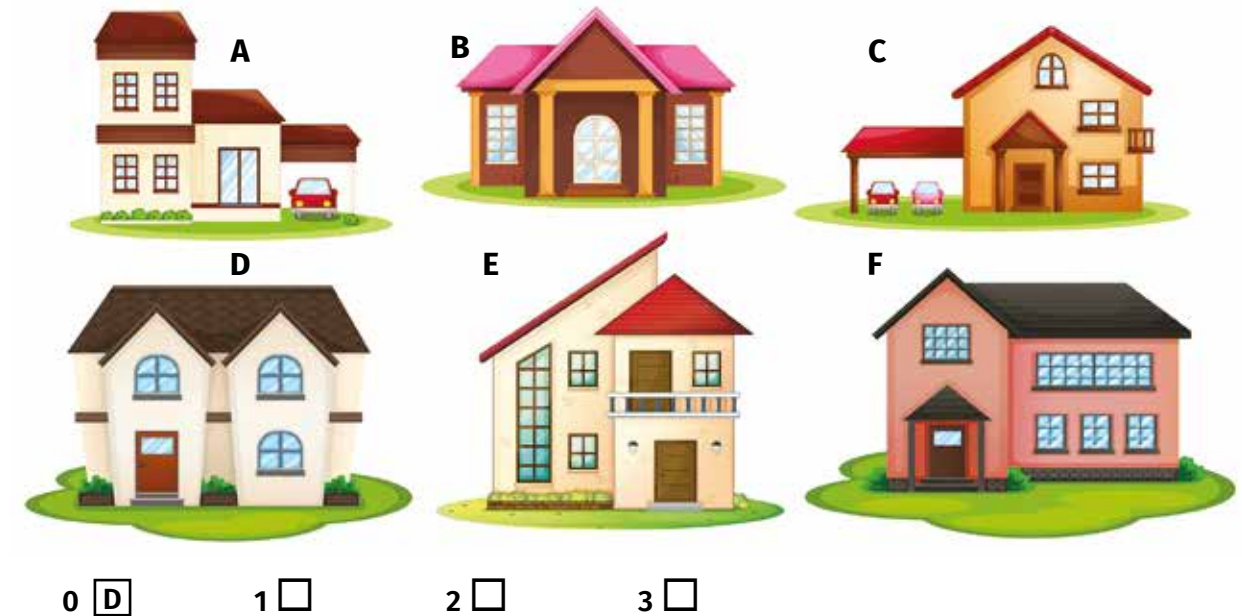
- jak wyglądają,
- w co są ubrane,
- gdzie się znajdują,
- czym mogą się interesować.

Twoja praca powinna liczyć 100 słów.

Zadanie 1. Usłyszysz dwukrotnie trzy opisy domów (1 – 3). Do każdego z nich dopasuj rysunek (A – F). Wpisz rozwiązania w kratki. Uwaga! Dwa rysunki zostały umieszczone dodatkowo i nie pasują do żadnego opisu. **A2**

[słuchanie ze zrozumieniem]

W module SŁUCHANIE masz do wyboru dwa zadania sprawdzające umiejętność słuchania ze zrozumieniem. Nagrania do zadań są ukryte pod kodami QR.

Zadanie 2. Posłuchaj dwukrotnie nagrania i zdecyduj, które zdanie jest prawdziwe (P), a które fałszywe (F). **B1**

0.	Pokój nastolatka jest miejscem tylko do spania.	P	F
1.	W pokoju nastolatka łóżko powinno być dwuosobowe.	P	F
2.	Nastolatek powinien mieć na biurku dużo miejsca do trzymania swoich rzeczy.	P	F
3.	Warto, żeby w pokoju dla nastolatka były miejsca do przypinania notatek.	P	F
4.	W pokoju młodzieżowym nie powinno być różnych źródeł światła.	P	F
5.	Nastolatki potrzebują miejsca do przechowywania swoich rzeczy w pudełkach.	P	F

Zadanie 3. Przeczytaj uważnie tekst. Wybierz poprawną odpowiedź. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B lub C.

Piotrek i Kasia mieszkają w Zakopanem – górskiej zimowej stolicy Polski, ale każde wakacje spędzają z rodzicami w Szymbarku. To mała wieś na Kaszubach nad jeziorem. Co roku odwiedza ją tysiące turystów, ponieważ mogą tam zobaczyć niezwykłą budowlę – drewniany Dom do góry nogami. Jest to prawdziwy dom, który stoi na dachu. Są tam okna, ściany oraz drzwi. Dom nie ma piwnicy. W środku są meble oraz inne przedmioty codziennego użytku. Do domu wchodzi się przez okno w poddaszu. W jednym z pokoi stoją fotele, łóżko oraz telewizor. Jest też kuchnia z szafkami. Na parter schodzi się schodami. Spacer po tym nietypowym domu może powodować zawroty głowy.

W Szymbarku jest jeszcze jedna niezwykła rzecz – największy fortepian świata. Instrument ten ma 6,04 metra długości, 2,52 szerokości oraz 1,87 metra wysokości. Został wpisany do książki rekordów Guinnessa. Inauguracyjny koncert na fortepianie odegrał Leszek Możdżer.

0. Piotrek i Kasia mieszkają _____.
- A. nad morzem ☐ B. w górach ☒ C. nad jeziorem ☐
1. Piotrek i Kasia jeżdżą do Szymbarku _____.
- A. rzadko ☐ B. czasami ☐ C. co roku ☐
2. Wejście do Domu do góry nogami jest _____.
- A. w piwnicy ☐ B. w poddaszu ☐ C. na parterze ☐
3. W Domu do góry nogami można zobaczyć _____.
- A. meble ☐ B. komin ☐ C. piwnicę ☐
4. Dom do góry nogami jest jedną z _____ atrakcji turystycznych w Szymbarku.
- A. niewielu ☐ B. najbardziej znanych ☐ C. najmniej popularnych ☐
5. Atrakcje w Szymbarku nie są związane z _____.
- A. historią ☐ B. muzyką ☐ C. architekturą ☐
6. Leszek Możdżer jest _____.
- A. architektem ☐ B. projektantem ☐ C. pianistą ☐

Zadanie 4. Uzupełnij poniższe minidialogi (1 – 12), wybierając brakującą wypowiedź jednej z osób. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B albo C.

0. X: _____.

Y: Wygodne i duże.

- A. Jaki jest twój pokój? ☐
- B. Jakie jest twoje łóżko? ☒
- C. Jakie jest twoje biurko? ☐

1. X: _____.

Y: W łazience po prawej stronie.

- A. Gdzie jest pralka? ☐
- B. Gdzie bierzesz prysznic? ☐
- C. Gdzie stoi lampa? ☐

2. X: _____.

Y: Jest bardzo przytulny.

- A. Jaki jest twój garaż? ☐
- B. Jaki jest twój pokój? ☐
- C. Jaki jest twój brat? ☐

3. X: _____.

Y: Nie teraz. Jestem zmęczona.

- A. Czy zrobiłaś już pracę domową? ☐
- B. Czy możesz zapalić światło? ☐
- C. Proszę, posprzątaj swój pokój! ☐

4. X: _____.

Y: Tak, to Bartek i Magda.

- A. Czy to są twoi sąsiedzi? ☐
- B. Kto pomagał ci sprzątać? ☐
- C. Kto mieszka obok ciebie? ☐

5. X: _____.

Y: Zaraz po szkole.

- A. Kiedy zaczynają się wakacje? ☐
- B. Kiedy wyrzucasz śmieci? ☐
- C. Kiedy kładasz się spać? ☐

6. X: _____.

Y: Obok biurka.

- A. Gdzie postawić tę lampę?
- B. Proszę, nie dotykaj tego.
- C. Gdzie jest zmywarka?

☐
☐
☐

7. X: _____.

Y: W domu jednorodzinnym.

- A. Gdzie śpi Julia?
- B. Gdzie mieszka twoja przyjaciółka?
- C. Dokąd się przeprowadzacie?

☐
☐
☐

8. X: _____.

Y: Tak, bardzo.

- A. Czyj to jest pokój?
- B. Czy możesz mi pożyczyć słownik?
- C. Czy twoje łóżko jest wygodne?

☐
☐
☐

9. X: _____.

Y: Na piątym.

- A. Gdzie mieszkasz?
- B. Na którym piętrze mieszkasz?
- C. Jak długo tu mieszkasz?

☐
☐
☐

10. X: _____.

Y: Niestety nie, też mojego brata.

- A. Do kogo idziesz na przyjęcie urodzinowe?
- B. Czy to jest tylko twój pokój?
- C. Czyj to pokój?

☐
☐
☐

11. X: _____.

Y: Mam dwa pokoje, kuchnię i łazienkę.

- A. Jak duże jest twoje mieszkanie?
- B. Gdzie mieszkasz?
- C. Na balkonie.

☐
☐
☐

12. X: _____.

Y: Odkurzam i wyrzucam śmieci.

- A. Co robisz zawsze przed spaniem?
- B. Jak spędzasz czas wolny?
- C. Jakie masz obowiązki w domu?

☐
☐
☐

DOM

Zadanie 5. W zdaniach 1 – 8 z podanych odpowiedzi wybierz właściwą A, B albo C, zgodną z treścią ilustracji.

0. Ilustracja prezentuje _____.

- A. dom jednorodzinny
- B. mieszkanie w bloku
- C. dom szeregowy

1. Garaż znajduje się _____.

- A. obok salonu
- B. pod salonem
- C. nad salonem

2. Ten dom nie ma _____.

- A. strychu
- B. dachu
- C. piwnicy

3. Telewizor jest w salonie _____.

- A. na komodzie
- B. na ścianie
- C. na stole

DOM

4. Kuchnia jest obok _____.

- A. garażu
- B. salonu
- C. pokoju dla dzieci

5. Zegara nie ma w _____.

- A. kuchni
- B. salonie
- C. pokoju dla dzieci

6. Sypialnia rodziców znajduje się na _____.

- A. strychu
- B. pięttrze
- C. parterze

7. Pralka jest między _____.

- A. wanną a toaletą
- B. wanną a prysznicem
- C. wanną a umywalką

8. Na piętrze są _____ pomieszczenia.

- A. trzy
- B. dwa
- C. cztery

★Zadanie 6. Podkreśl jeden z przymków podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Ewa przeprowadziła się niedawno do Tczewa. Wcześniej mieszkała (w/na/pod)⁰ wysokim bloku. Miesiąc temu jej rodzice kupili dom. Teraz Ewa ma swój pokój, który jest (nad/w/na)¹ piętrze (przy/obok/między)² pokoju jej brata. Ewa długo się zastanawiała, jak urządzić swoje nowe miejsce. (W/Na/Przy)³ prawym rogu pokoju postawiła duże wygodne łóżko. Rodzice kupili jej biurko, które stoi (nad/pod/przy)⁴ oknem. Dziewczynka marzyła o olbrzymiej szafie na ubrania. Tacie udało się kupić taką przez Internet. Teraz szafa stoi (między/pod/nad)⁵ łóżkiem a biurkiem. Ewa trzyma w niej nie tylko sukienki, spodnie i bluzki. Schowała też tam swoje skarby – pamiątki z ostatnich wakacji. (Przy/Obok/Na)⁶ podłozie leży kolorowy dywan, a (na/w/przy)⁷ ścianach wiszą fotografie dzikich ptaków. Ewa chciałaby mieć (między/w/na)⁸ pokoju telewizor, ale mama się nie zgadza. Potwarza dziewczynce, że powinna więcej czytać. Dlatego (na/przy/obok)⁹ drzwiach (na/po/w)¹⁰ lewej stronie stoi mała biblioteczka.

★Zadanie 7. Uzupełnij tekst prawidłowymi formami wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem (czas przeszły niedokonany).

Dwa tygodnie temu Kamil i jego tata pomagali (pomagać)⁰ dziadkowi w remoncie domku letniskowego. Do pomocy _____ (przyjechać)¹ też wujek Kazik z bratem Tomkiem. Każdy _____ (mieć)² swoje zadanie do wykonania. Tata z dziadkiem _____ (malować)³ ściany w dużym pokoju. Kamil _____ (czyścić)⁴ podłogi po malowaniu. Wujek i jego brat _____ (wymieniać)⁵ zlew i kran w kuchni. Babcia i mama Kamila _____ (myć)⁶ okna w całym domku i _____ (sprzątać)⁷ łazienkę. Na koniec tata _____ (pomagać)⁸ mamie wieszać firanki. Wieczorem wszyscy _____ (podziwiać)⁹, ile udało się zrobić tego dnia. Babcia i dziadek cały czas _____ (dziękować)¹⁰ za pomoc.

★★Zadanie 8. Uzupełnij tekst prawidłowymi formami wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Pokój mojej starszej siostry jest pełen tajemnic. Nie pozwala mi do niego zaglądać, ale raz mi się udało. Wszłam do niego cichutko po schodach (schody)⁰, bo jej królestwo jest na _____ (poddasze)¹. Na _____ (ściana)² wisi wielki obraz, który sama namalowała. Szczerze, nie podoba mi się. Przy _____ (okno)³ stoi wygodny niebieski fotel, a obok niego komoda. Kasia trzyma w _____ (komoda)⁴ ubrania i stare rodzinne zdjęcia, które stoją też na _____ (biurko)⁵. Zajrzałam do tego biurka. W _____ (szuflada)⁶ znalazłam czekoladę mleczną i dwa batoniki. A mówiła mi, że jest na _____ (dieta)⁷. Kłamczucha. Moja siostra ma olbrzymie łóżko. Idealne do skakania, dlatego poskakałam sobie trochę po tym _____ (łóżko)⁸. Zawsze marzyłam o takim _____ (pokój)⁹ jak ten mojej siostry. Może kiedy ona pójdzie na studia, to dostanę go po _____ (Kasia)¹⁰.

[pisanie]

Zadanie 9. Bartek i jego siostra Agata niedawno przeprowadzili się do nowego mieszkania. Teraz każde z nich ma swój pokój. Popatrz na zdjęcie i się zastanów, czy to może być pokój. Uzasadnij swoją decyzję podczas opisywania ilustracji. Użyj słów i wyrażeń z ramki. Twoja wypowiedź powinna mieć 100 słów.

moim zdaniem ♦ po prawej stronie ♦ po lewej stronie ♦ na środku
na ścianie ♦ przy ♦ na ♦ między ♦ pod ♦ obok

Zadanie 1. Posłuchaj fragmentu wywiadu z Mikołajem i Frankiem, uczniami Szkoły Podstawowej w Baninie, którzy odwiedzili szkoły w Hiszpanii i Bułgarii w ramach programu Erasmus +. Wybierz odpowiedź A, B albo C. **A2**

0. Chłopcy byli za granicą:

- A. na wakacjach.
B. w szkole.
C. na olimpiadzie.

1. Mikołaj podróżował do Bułgarii:

- A. samochodem.
B. pociągami.
C. samolotem.

2. Mikołaj był w Bułgarii:

- A. 7 dni.
B. 6 dni.
C. 5 dni.

3. Mikołaj w szkole:

- A. grał w piłkę nożną.
- B. spędzał czas w innej sali niż koleżanka z Bułgarii.
- C. był na lekcjach z innymi dziećmi.

4. Mikołaj podczas pobytu w Bułgarii:

- A. miał dużo wolnego czasu.
- B. sam organizował sobie zajęcia.
- C. popołudnia spędzał w szkole.

5. Franek w Hiszpanii:

- A. musiał się dużo uczyć.
B. mógł uprawiać sport.
C. jadł lunch w szkole.

Žródło: *Radio Kaszëbë*

W module SŁUCHANIE masz do wyboru dwa zadania sprawdzające umiejętność słuchania ze zrozumieniem. Nagrania do zadań są ukryte pod kodami QR.

Źródło: *Radio Kaszëbë*

Zadanie 2. Posłuchaj fragmentu wywiadu z Aleksandrą Hirsch, która pomaga dzieciom i rodzicom w „Sztuce uczenia się”, i zdecyduj, które zdanie jest prawdziwe (P), a które fałszywe (F). **B2**

0.	Pierwszym krokiem w sztuce uczenia się jest analiza, dlaczego człowiek powinien się uczyć.	P	F
1.	Sztuka uczenia się to także polubienie nauki.	P	F
2.	Kolejnym krokiem jest znalezienie miejsca do uczenia się.	P	F
3.	Mózg człowieka lubi, kiedy uczy się w jakimś celu.	P	F
4.	Trzeba dobrze poznać swój mózg, żeby nauka sprawiała przyjemność.	P	F
5.	Ćwiczenia korzystnie wpływają na zapamiętywanie informacji.	P	F

[słuchanie ze zrozumieniem]

Zadanie 3. Kamila chodzi do szóstej klasy szkoły podstawowej. Przeczytaj wywiad, którego udzieliła do szkolnej gazetki. Wybierz poprawną odpowiedź. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B albo C.

DZIENNIKARKA: Dzień dobry, Kamilo! Miło mi, że możemy dziś porozmawiać.

KAMILA: Dzień dobry! Mnie także jest bardzo miło. Od czego zaczynamy?

DZIENNIKARKA: Jaki jest twój ulubiony przedmiot w szkole?

KAMILA: Lubię wszystkie przedmioty, ale najbardziej podoba mi się historia.

DZIENNIKARKA: Dlaczego? Wielu uczniów nie lubi tego przedmiotu. Uważają, że jest nudny.

KAMILA: Nieprawda. Historia jest bardzo interesująca. Możesz dowiedzieć się wielu ciekawych rzeczy, np. jak żyli Polacy 400 lat temu, jak zmieniały się granice Polski, gdzie mieszkali polscy królowie i polskie królowe.

DZIENNIKARKA: Masz rację, ale historia to nie tylko fakty związane z Polską.

KAMILA: Tak. To także wydarzenia związane z historią innych państw, dlatego zapisałam się na kółko historyczne. Chcę dowiedzieć się więcej o odkryciach geograficznych, kulturze starożytnych mieszkańców Bliskiego Wschodu oraz poznać trochę historię krajów, z których pochodzą moi koledzy z klasy.

DZIENNIKARKA: O, to bardzo ciekawe! Skąd oni pochodzą?

KAMILA: W mojej klasie są uczniowie z Ukrainy, Niemiec, Syrii oraz Chin. Na kole uczymy się trochę o historii tych krajów, ale nie tylko.

DZIENNIKARKA: A jak wygląda nauka historii na kole zainteresowań? Ilu jest uczniów? Jak często się spotykacie?

KAMILA: Zajęcia mamy w poniedziałki i w czwartki. Jest nas niedużo – czterech chłopców i osiem dziewczyn. Nie czytamy podręczników, ale oglądamy filmy dokumentalne. Czasami jeździmy na wycieczki. Tydzień temu byliśmy w Domu Uphagena w Gdańsku.

DZIENNIKARKA: A co to takiego?

KAMILA: Jest to fantastyczne miejsce. To muzeum, w którym można zobaczyć, jak żyli kiedyś mieszkańcy Gdańska. Jest tam salon, jadalnia ze stołem i krzesłami, sypialnie, a nawet kuchnia, w której są garnki, patelnie, talerze i kubki. Na ścianach w całym domu można zobaczyć kolorowe dekoracje ze scenami z mitologii.

DZIENNIKARKA: Widzę, że masz dobrą pamięć. Ostanie pytanie: Kim chcesz zostać, kiedy dorośniesz?

KAMILA: Chciałabym zostać archeologiem. Jeżeli nie uda mi się, to będę nauczycielką historii.

DZIENNIKARKA: Dziękuję za rozmowę. Życzę ci samych sukcesów w poznawaniu historii.

KAMILA: Ja też bardzo dziękuję!

0. Kamila jest uczennicą _____ klasy.

A. 5 ☐

B. 6 ☒

C. 7 ☐

1. Kamila uważa, że historia jest _____.

A. nudna ☐

B. męcząca ☐

C. ciekawa ☐

2. Na lekcjach historii można poznać życie _____.

A. w dawnej Polsce ☐

B. mieszkańców Gdańska ☐

C. mieszkańców Bliskiego Wschodu ☐

3. Kamila zapisała się na kółko zainteresowań, żeby _____.

A. pojechać na wycieczkę ☐

B. poznać historię Gdańska ☐

C. poznać historię świata ☐

4. Uczniowie w klasie Kamili są _____ z Polski.

A. tylko ☐

B. nie tylko ☐

C. wyłącznie ☐

5. Na kółko zainteresowań chodzi _____ uczniów.

A. 12 ☐

B. 20 ☐

C. 22 ☐

6. Ostatnio uczniowie na kole _____.

A. czytali podręcznik ☐

B. oglądali film ☐

C. byli na wycieczce ☐

7. Kamila uważa, że muzeum w Gdańsku jest _____.

A. rewelacyjne ☐

B. nudne ☐

C. malownicze ☐

8. Kamila w przyszłości może będzie pracować w _____.

A. muzeum ☐

B. szkole ☐

C. gazetce szkolnej ☐

Zadanie 4. Do każdej fotografii (1 – 5) dopasuj właściwą reakcję. Wpisz odpowiednią literę (A – H) w kratkę obok każdego zdjęcia. Uwaga! Dwie reakcje nie pasują do żadnej fotografii.

0

1

2

3

4

5

- A. Koniecznie muszę wypożyczyć tę książkę.
- B. Zgubiłem wczoraj legitymację.
- C. Trzeba poszukać informacji na innej stronie.
- D. Z czym masz dziś kanapkę?

- E. Zrobimy razem ten projekt?
- F. Co znaczy ten wyraz?
- G. Wiesz, że Jacek nie zaliczył testu z biologii?
- H. Nie będę jadła dziś obiadu w szkole.

Zadanie 5. W zdaniach 1 – 8 z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią ilustracji. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B albo C.

0. Uczniowie są w szkolnej _____.
A. bibliotece ☐ B. stołówce ☐ C. pracowni ☒
1. Chłopiec i dziewczyna noszą _____.
A. mundurki ☐ B. fartuchy ☐ C. koszule ☐
2. Uczniowie robią _____.
A. eksperymenty ☐ B. pracę domową ☐ C. gazetkę szkolną ☐
3. Oni muszą zachowywać się _____.
A. głośno ☐ B. cicho ☐ C. ostrożnie ☐
4. Dziewczynka trzyma w ręku _____.
A. napój ☐ B. próbkę ☐ C. książkę ☐
5. Przed chłopcem stoi _____.
A. mikroskop ☐ B. dziewczynka ☐ C. nauczyciel ☐
6. Uczniowie pracują _____.
A. w parach ☐ B. grupowo ☐ C. indywidualnie ☐
7. Uczniowie są na lekcji _____.
A. biologii ☐ B. matematyki ☐ C. historii ☐
8. Uczniowie są _____.
A. smutni ☐ B. skupieni ☐ C. znudzeni ☐

★Zadanie 6. Od wyrazów podanych w nawiasach utwórz formy zgodnie z przykładem.

Na lekcjach matematyki bardzo ważne jest liczenie (liczyć)⁰ w pamięci. Czasami można używać kalkulatora, ale nasz nauczyciel woli, kiedy _____ (dodawać)¹, _____ (odejmować)², _____ (mnożyć)³ i _____ (dzielić)⁴ robimy sami. Bardzo nie lubimy zadań z treścią, bo _____ (rozwiązywać)⁵ ich sprawia nam dużo problemów. Wspólnie z panem od matematyki ustaliliśmy, jak powinniśmy pracować z takimi zadaniami. Najpierw jest _____ (czytać)⁶ zadania na głos, potem _____ (analizować)⁷ danych oraz szukanych i _____ (zapisywać)⁸ obliczeń na tablicy. Na koniec jest _____ (sprawdzać)⁹ wszystkiego i dopiero _____ (przepisywać)¹⁰ do zeszytu.

★★Zadanie 7. Zapytaj o podkreśloną część zdania zgodnie z podanym przykładem.

0. Zastępstwo jest z panem Nowakiem. 3. Marta poszła po zeszyt do szafki.

– Z kim⁰ jest zastępstwo?

– _____³ Marta poszła do szafki?

– Z panem Nowakiem.

– Po zeszyt.

1. Lekcja biologii jest w pracowni.

4. Jutro chemia zaczyna się o 9.30.

– _____¹ jest lekcja biologii?

– _____⁴ zaczyna się chemia jutro?

- W pracowni.

– 0 9.30.

2. Sprawdzian z fizyki jest w czwartek.

5. Zapomniałam notatek z polskiego.

– _____² jest sprawdzian z fizyki?

– _____⁵ zapomniałaś?

– W czwartek.

– Notatek z polskiego.

★★Zadanie 8. Użyj wyrazu podanego w nawiasie i przekształć zdanie zgodnie z podanym przykładem tak, by nie zmieniło sensu.

0. Dlaczego nie byłeś wczoraj na matematyce? (było)

Dlaczego nie było cię wczoraj na matematyce?

1. Paweł i Kamil lubią książki przygodowe. (interesują się)

2. Jak nazywa się autor „Pana Tadeusza”? (napisał)

3. W przyszłym roku szkolnym zapiszę się kółko plastyczne. (zamiar)

4. Pamiętasz, kiedy była bitwa pod Grunwaldem? (date)

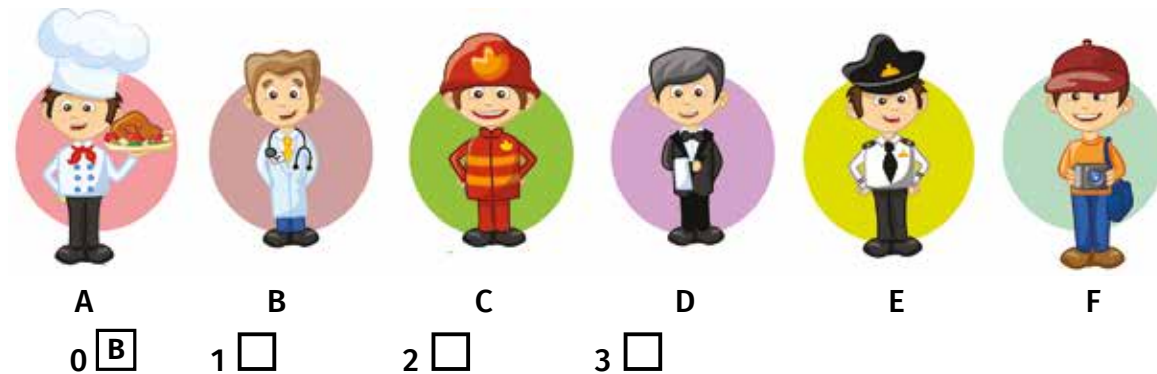
5. Rozczarował mnie wynik testu z geografii. (rozczarowany)

Zadanie 9. Zredaguj ogłoszenie, w którym poinformujesz uczniów o zapisach na szkolne przyrodnicze koło zainteresowań. Koledzy powinni się dowiedzieć:

- kiedy i o której godzinie będą odbywać się spotkania,
- gdzie odbędzie się pierwsze spotkanie koła,
- kto będzie je prowadził.

Twoje ogłoszenie powinno mieć 50 słów.

Zadanie 1. Posłuchaj trzech wypowiedzi (1 – 3) na temat różnych zawodów i dopasuj do każdej z nich ilustrację (A – F). Uwaga! Dwie ilustracje nie pasują do żadnej wypowiedzi. **A2**

A2

W module SŁUCHANIE masz do wyboru dwa zadania sprawdzające umiejętność słuchania ze zrozumieniem. Nagrania do zadań są ukryte pod kodami QR.

B1

Zadanie 2. Usłyszysz dwukrotnie nagranie. Podkreśl poprawną odpowiedź A, B lub C w zadaniach 1 – 5. **B1**

0. Na pytania odpowiedziało:

- A. tysiąc osób.
- B. pół tysiąca osób.
- C. dwa tysiące osób.

1. Pytania zadano:

- A. dzieciom.
- B. rodzicom.
- C. rodzicom i dzieciom.

2. Dziewczynki najbardziej chciałyby robić karierę:

- A. w dziennikarstwie.
- B. w Internecie.
- C. w farmacji.

3. Dla dorosłych kobiet najbardziej atrakcyjny zawód to:

- A. graficzka komputerowa.
- B. adwokatka.
- C. lekarka.

4. Dla nastolatków interesującym zawodem jest:

- A. dietetyczka.
- B. gamerka.
- C. nauczycielka.

5. Dorosłe kobiety chciałyby, żeby ich:

- A. córki same decydowały o przyszłości.
- B. córki nie pracowały.
- C. córki wykonywały tradycyjne zawody.

Zadanie 3. Przeczytaj uważnie tekst. Do każdego fragmentu dopasuj po dwie fotografie. Uwaga! Trzy zdjęcia nie pasują do tekstu.

Praca na wakacje

Uczniowie najczęściej zaczynają swoją przygodę z pracą od drobnych zajęć: mycie okien u sąsiadów, zrobienie zakupów, wyprowadzanie psów, pilnowanie młodszych dzieci. Wakacje to świetny moment, by podjąć pierwszą pracę.

Fragment 0: ilustracja nr 10

15-letnia Kasia mieszka w niewielkim turystycznym mieście nad morzem. Sezon wakacji to dla niej pracowity okres. Pomaga мамie w pensjonacie. Od kilku miesięcy pieką także ciasta i sprzedają je w pobliskiej cukierni. Mama daje jej do ręki 50 zł za sześć godzin pracy dziennie od szóstej rano do południa. Dziewczynka pilnuje rezerwacji, dba o czystość w trzech pokojach na pierwszym piętrze i razem z mamą przygotowuje posiłki i podaje śniadania gościom. Kasia pracuje także w przenośnej lodziarni, którą co drugi dzień rozkłada tuż obok plaży. Dostaje 7 zł za godzinę pracy. Weekendy są wolne.

Fragment 1: ilustracja nr _____ oraz ilustracja nr _____

Basia jest w ósmej klasie podstawówki i w wakacje pomaga ojcu w prowadzeniu biura: porządkuje dokumenty i wprowadza mniej ważne dane do systemu. Tata płaci jej 10 zł za godzinę. Basia pracuje od poniedziałku do czwartku, cztery godziny dziennie. Jej cel jest jasny: zbiera na kurs rysowania mangi. I jeszcze, żeby zostało na drobne przyjemności: wymarzoną bluzę, nowy komiks, a może nawet małą maszynę do szycia?

Fragment 2: ilustracja nr _____ oraz ilustracja nr _____

18-letni Filip woli pracować fizycznie i nie w domu rodzinnym. Niedawno stał się pełnoletni i jeździ jako instruktor na obozy żeglarskie z dziećmi. Wcześniej robił mnóstwo innych rzeczy: zbierał truskawki na plantacji sąsiadów swoich dziadków, pilnował dzieci przyjaciół rodziców, malował ogrodzenia, pracował w restauracji w galerii handlowej. (To ostatnie robi nawet w ciągu roku szkolnego, w weekendy).

Fragment 3: ilustracja nr _____ oraz ilustracja nr _____

Na podstawie: <https://kobieta.onet.pl/wiadomosci/nastolatki-pracuja-w-wakacje-na-co-wydadza-pieniadze/yxs7prl>

Zadanie 4. Do każdego pytania (1 – 12) wybierz właściwą reakcję. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B albo C.

0. Jakie masz plany na studia?

A. Jeszcze nie wiem.

☒

B. Zrobię to jutro.

☐

C. Muszę to sprawdzić.

☐

1. Kim chcesz zostać w przyszłości?

A. Programistą.

☐

B. Stomatolog.

☐

A. W biurze.

☐

2. Gdzie pracuje farmaceuta?

A. W przychodni.

☐

B. W aptece.

☐

C. W szpitalu.

☐

3. Jaka jest praca strażaka?

A. Smutna.

☐

B. Śpiąca.

☐

C. Niebezpieczna.

☐

4. Jaki powinien być policjant?

A. Energiczny i wysportowany.

☐

B. Wysoki i szybki.

☐

C. Wesoły i zmęczony.

☐

5. Kto leczy zwierzęta?

A. Pielęgniarka.

☐

B. Dentysta.

☐

C. Weterynarz.

☐

6. Czym zajmuje się architekt?

A. Liczeniem.

☐

B. Rysowaniem.

☐

C. Projektowaniem.

☐

7. Kto strzyże włosy?

A. Nauczyciel.

☐

B. Fryzjer.

☐

C. Sprzedawca.

☐

8. Kto pracuje na wsi?

A. Rolnik.

☐

B. Dziennikarz.

☐

C. Żołnierz.

☐

9. Co mogę robić, kiedy skończę prawo?

A. Możesz być adwokatem, sędzią albo prokuratorem.

☐

B. Możesz pracować jako redaktor, dziennikarz albo reporter.

☐

C. Możesz projektować domy albo centra handlowe.

☐

10. Chciałabym być lekarzem. Co powinienam studiować?

A. Chemię.

☐

B. Biologię.

☐

C. Medycynę.

☐

11. Co robi twoja mama w pracy?

A. Czyta książki.

☐

B. Testuje aplikacje komputerowe.

☐

C. Spaceruje z psem.

☐

12. Chciałabyś zostać modelką?

A. Jestem tego pewna.

☐

B. Lubię kupować nowe ubrania.

☐

C. Nie, nie interesuje mnie to.

☐

Zadanie 5. W zdaniach 1 – 6 z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią ilustracji. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B lub C.

0. To jest mój wujek Tomek. On jest _____.

- A. policjantem ☐ B. pilotem ☒ C. strażakiem ☐

1. Jego praca jest bardzo _____.

- A. nudna ☐ B. łatwa ☐ C. odpowiedzialna ☐

2. Mój wujek w pracy lata _____.

- A. samolotem ☐ B. balonem ☐ C. latawcem ☐

3. On i jego załoga właśnie przylecieli _____ Anglii.

- A. w ☐ B. z ☐ C. do ☐

4. Każdy pilot _____ w pracy specjalny mundur.

- A. noszą ☐ B. noszę ☐ C. nosi ☐

5. Dzisiaj wujek jest w bardzo dobrym _____.

- A. humorze ☐ B. humor ☐ C. humorem ☐

6. Kiedy dorosnę, chciałbym być taki jak _____.

- A. go ☐ B. mu ☐ C. on ☐

★Zadanie 6. Podkreśl poprawną formę wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Mój kuzyn Witek jest (weterynarz/weterynarza/weterynarzem)⁰. Od pięciu lat ma (przychodnia/przychodnię/przychodnią)¹ dla zwierząt. Pracuje tam razem z (kolega/kolegą/koledze)² ze studiów. Codziennie pomagają (czworonogi/czworonogów/czworonogom)³. Ich praca jest bardzo interesująca, ale też odpowiedzialna, ponieważ właściciele (psy i koty / psów i kotów / psom i kotom)⁴ im ufają. Witek i jego kolega dyżurują także w (weekend/weekendzie/weekendem)⁵, bo nigdy nie wiadomo, kiedy będzie potrzebna (pomoc/pomocy/pomocą)⁶. Czasami ktoś zadzwoni w nocy i trzeba otworzyć (gabinet/gabinetu/gabiniecie)⁷. Dobrze, że mój kuzyn mieszka bardzo blisko. Tydzień temu o północy musiał przeprowadzić (operacja/operacji/operację)⁸, a potem pojechał do (stadnina/stadniny/stadninie)⁹ koni, żeby przywitać na świecie (żrebak/żrebaka/żrebaku)¹⁰.

★★Zadanie 7. Uzupełnij tekst poprawnymi formami wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Wczoraj w telewizji oglądałem film dokumentalny o różnych zawodach, które będą ważne dla nas w przyszłości. Niestety nadal karierę będą robili młodzi celebryci (młody celebryta)⁰, którzy będą gwiazdami Internetu. Prawdziwymi twórcami, tak jak dziś, będą _____ (młody aktor)¹ oraz _____ (utalentowany piosenkarz)². Potrzebni będą _____ (pomyślowy architekt)³, żeby projektować nowe biurowce, w których będą pracować _____ (energiczny informatyk)⁴ i _____ (zdolny menadżer)⁵. Ludzie nadal będą chorować, dlatego _____ (znany lekarz)⁶ i _____ (profesjonalny stomatolog)⁷ będą poszukiwani. Oni wszyscy będą mieli swoje prywatne kliniki, w których ich finansami będą zajmowali się _____ (kreatywny księgowy)⁸, a niezadowolonymi klientami _____ (sprytny prawnik)⁹.

★★Zadanie 8. Uzupełnij tekst poprawnymi formami wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Jan Heweliusz urodził się (urodzić się)⁰ w Gdańsku 28 stycznia 1611 roku. _____ (Być)¹ bardzo zdolnym chłopcem. Kiedy miał siedem lat, _____ (rozpocząć)² naukę w Gdańskim Gimnazjum Akademickim. Bardzo _____ (lubić)³ nauki ścisłe, przede wszystkim astronomię. _____ (Studiować)⁴ w Królewcu, ale w tym samym czasie dużo _____ (podróżować)⁵ po Europie. Po ukończeniu studiów _____ (wrócić)⁶ do Gdańska, gdzie _____ (pomagać)⁷ ojcu prowadzić browar. Jednak pasją Heweliusza _____ (być)⁸ nauka

o tym, co dzieje się na niebie. Sam _____ (konstruować)⁹ urządzenia
astronomiczne, dzięki którym _____ (obserwować)¹⁰ takie planety jak
Jowisz, Merkury czy Saturn.

[pisanie]

Zadanie 9. Napisz, jaki zawód chciałbyś wykonywać w przyszłości. Praca powinna zawierać następujące informacje:

- nazwę zawodu,
- miejsce pracy,
- opis czynności, które wykonuje osoba pracująca w tym zawodzie,
- dwa argumenty, dlaczego wybrałeś/wybrałaś właśnie ten zawód.

Twoja wypowiedź powinna liczyć 150 słów.

Zadanie 1. Usłyszysz dwukrotnie trzy dialogi (1 – 3). Do każdego z nich dopasuj rysunek (A – D). Wpisz rozwiązania do w kratki. Uwaga! Jeden rysunek został podany dodatkowo i nie pasuje do żadnego dialogu. **A2**

[słuchanie ze zrozumieniem]

Žródło: *Radio Kaszëbë*

W module SŁUCHANIE masz do wyboru dwa zadania sprawdzające umiejętność słuchania ze zrozumieniem. Nagrania do zadań są ukryte pod kodami QR.

Zadanie 2. Usłyszysz fragment wywiadu z Agnieszką Rychlicką, z Cheerleaders Gdynia Junior, która opowiedziała o osiągnięciach grupy oraz wyzwaniach na najbliższy czas. **B1**

0. Grupa cheerleaders jest dla: A. chłopców.   B. <u>dziewczyn</u>.   C. dziewczyn i chłopców.
<p>1. W Raszynie grupa zajęła miejsce:</p> <p>A. poza podium.</p> <p>B. na podium.</p> <p>C. ostatnie.</p>
<p>2. Na każdych zawodach grupa jest:</p> <p>A. coraz słabsza.</p> <p>B. na tym samym poziomie.</p> <p>C. coraz lepsza.</p> | <p>3. Zawody w Raszynie trwały:</p> <p>A. trzy dni.</p> <p>B. dwa dni.</p> <p>C. jeden dzień.</p>
<p>4. Zawody w Kobylnicy odbędą się:</p> <p>A. na początku tygodnia.</p> <p>B. pod koniec tygodnia.</p> <p>C. w środku tygodnia.</p>
<p>5. W Kobylnicy zadebiutują:</p> <p>A. dwie grupy dzieci i dwie pary.</p> <p>B. grupa dzieci i jedna para.</p> <p>C. grupa dzieci i dwie pary.</p> |
|---|---|

Zadanie 3. Przeczytaj tekst. Zdecyduj, które zdania (1 – 6) są prawdziwe (P), a które fałszywe (F).

Cześć, Tomku,
od dwóch tygodni jestem na szkolnym obozie sportowym. Jest ciężko, ale od początku wiedziałem, że będziemy musieli codziennie aktywnie spędzać czas. Mieszkamy w małych drewnianych domkach nad jeziorem Wdzydze. W każdym są cztery osoby. Ja jestem razem z Bartkiem, Kubą i Zbyszkim. Mamy do dyspozycji dwa pokoje i łazienkę z prysznicem. Obok nas są dziewczyny. Nawet nie wiesz, jak hałasują.

Ostatnie dni były bardzo wyczerpujące. W poniedziałek rano byliśmy na wycieczce rowerowej. Przejechaliśmy 35 km. Trochę potem bolały mnie nogi, ale dałem radę. Wieczorem mieliśmy ognisko. Na drugi dzień mieliśmy spływ kajakowy. Płynęliśmy w dwójkach. Było bardzo fajnie. W środę myślałem, że mi ręce odpadną i nie miałem siły grać w siatkówkę. To był ważny mecz. Niestety przegraliśmy. Trudno się mówi. Dzisiaj po śniadaniu uczyliśmy się grać w golfa. To nie jest takie łatwe. Musisz trafić w taką małą piłeczkę. Jutro mamy zawody pływackie. Wszyscy na mnie liczą. Może uda mi się wygrać. W piątek wybieramy się na nordic walking do lasu. To takie szybsze chodzenie ze specjalnymi kijami. Na weekend zapowiadają brzydką pogodę, dlatego wszyscy będziemy grali w szachy. Mamy turniej. Zobaczymy, kto z nas jest najlepszy. Czekam na wiadomości od Ciebie.

Pozdrawiam
Krzysiek

PS W załączniku zdjęcie naszego jeziora.

0.	Krzysiek spędza wakacje nad wodą.	☒ P	☐ F
1.	Krzysiek spędza wakacje tylko z kolegami.	☐ P	☐ F
2.	Dziewczyny zachowują się bardzo głośno.	☐ P	☐ F
3.	We wtorek uczestnicy obozu spędzili czas w lesie.	☐ P	☐ F
4.	Krzysiek ma nadzieję, że zdobędzie pierwsze miejsce na zawodach.	☐ P	☐ F
5.	W sobotę wszyscy będą spędzali czas aktywnie.	☐ P	☐ F
6.	Krzysiek uprawia różne dyscypliny sportowe na wakacjach.	☐ P	☐ F

Zadanie 4. Uzupełnij poniższe minidialogi (1 – 12), wybierając brakującą wypowiedź jednej z osób. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B albo C.

0. X: _____
Y: Dwa do zera.
A. Kto wygrał? ☐
B. Jaki był wynik meczu? ☒
C. Kto przegrał? ☐

1. X: _____
Y: Dobrze się bawiliśmy.
A. Jak było na meczu? ☐
B. Kto wygrał tym razem? ☐
C. Gdzie byliście? ☐

2. X: _____
Y: Pływanie.
A. Co robi twoja siostra po szkole? ☐
B. Jaki sport uprawia twoja siostra? ☐
C. Czego nie lubi twoja siostra? ☐

3. X: _____
Y: Na stadionie.
A. Gdzie dzisiaj mamy trening? ☐
B. Gdzie dziś pływamy? ☐
C. Gdzie jest szatnia? ☐

4. X: _____
Y: Karty pływackiej.
A. Czego potrzebuję, żeby wypożyczyć rower? ☐
B. Czego potrzebuję, żeby wypożyczyć łyżwy? ☐
C. Czego potrzebuję, żeby wypożyczyć kajak? ☐

5. X: _____
Y: Chciałabym wygrać zawody.
A. Jakie są twoje marzenia? ☐
B. Co robisz w wakacje? ☐
C. Co chcesz robić wieczorem? ☐

6. X: _____
Y: Rakiety i piłki.
A. O której zaczynasz trening? ☐
B. Czego potrzebujesz na trening? ☐
C. Gdzie masz trening? ☐

7. X: _____
Y: W koszykówkę.
A. Co to za dyscyplina? ☐
B. Jaki jest wynik? ☐
C. W co wczoraj graliście? ☐

8. X: _____
Y: Mistrzostwa świata w hokeju.
A. Co oglądasz? ☐
B. Czego szukasz? ☐
C. Gdzie to jest? ☐

9. X: _____
Y: Brązowy.
A. Które miejsce zajęliśmy? ☐
B. Ile punktów zdobyliśmy? ☐
C. Jaki medal zdobyliśmy? ☐

10. X: _____
Y: Drużynie mojego brata.
A. Kto dziś gra w tym meczu? ☐
B. Komu kibicujesz? ☐
C. Kto przegrywa? ☐

11. X: _____
Y: Na lodowisku koło szkoły.
A. Gdzie będziecie jeździć na łyżwach? ☐
B. Gdzie kupiłeś te łyżwy? ☐
C. Gdzie można wypożyczyć narty? ☐

12. X: Co chciałbyś w tym roku trenować?
Y: _____
A. Szycie. ☐
B. Kolarstwo. ☐
C. Malarstwo. ☐

Zadanie 5. Przeczytaj tekst. Spośród wyrazów podanych w ramce wybierz te, które poprawnie uzupełniają luki (1 – 6). Wpisz odpowiedni wyraz (A – J) w każdą lukę. Uwaga! Trzy wyrazy zostały podane dodatkowo.

A. wodny	B. niebezpieczne	C. morzu	D. rzece	E. każdego
F. obserwować	G. oglądać	H. silne	I. niskie	J. warunkach

Żeglarstwo to sport (0) wodny, który uprawiamy głównie latem. Zanim zaczniemy żeglować na (1) _____, powinniśmy nauczyć się żeglować na jeziorze. Niestety, to nie jest sport dla (2) _____. Osoby, które chcą uprawiać żeglarstwo, muszą być (3) _____ oraz sportowcy. Muszą także wiedzieć dużo o (4) _____ atmosferycznych, np. kiedy będzie padać deszcz lub jak silny jest wiatr. Żeglarze muszą (5) _____ pogodę. Przyjemnie jest żeglować, kiedy wieje wiatr. Kiedy jednak jest bardzo silny, żeglowanie może być (6) _____.

★ ★Zadanie 6. Wybierz wyraz podany w nawiasie i napisz go w poprawnej formie zgodnie z przykładem.

Wszyscy w mojej klasie uwielbiają sport. Każdy stara się utrzymać formę (trzymać/utrzymać)⁰. Tomek właśnie teraz _____ (biegać/biec)¹ dookoła stadionu. Dużo trenuje, ponieważ w przyszłym tygodniu ma zawody. Zawsze _____ (wygrywać/wygrać)², ale tym razem się boi, że _____ (przegrywać/przegrać)³ z zawodnikami z Człuchowa. Kamila wczoraj pobiła swój rekord i _____ (skakać/skoczyć)⁴ najdalej ze wszystkich – 3,60 m. Chciałaby kiedyś _____ (zajmować/zająć)⁵ pierwsze miejsce na zawodach okręgowych. Paweł w tym roku zaczął uprawiać nową dyscyplinę. Dwa razy w tygodniu po lekcjach przez godzinę _____ (pchać/pchnąć)⁶ kulą, która waży aż 5 kg. Agnieszka z Patrykiem grają w piłkę ręczną. On _____ (rzucać/rzucić)⁷, a ona _____ (łapać/złapać)⁸. Pozostali chłopcy _____ (jeździć/jechać)⁹ na rolkach, a dziewczyny _____ (strzelać/strzelić)¹⁰ z łuku.

★ ★Zadanie 7. Wyraz w nawiasie napisz w poprawnej formie zgodnie z podanym przykładem.

Mój tata często ogląda programy sportowe w telewizji zamiast samemu coś trenować. Teraz tata siedzi przed telewizorem i ogląda reportaż o polskich sportowcach. Kolejno pokazywani są różni zawodnicy (zawodnik)⁰. W pierwszym rzędzie siedzą _____ (piłkarz)¹, a obok nich _____ (pływak)². Za nimi stoją _____ (tenista)³ oraz _____ (bokser)⁴. W trzecim rzędzie pojawili się _____ (skoczek)⁵, _____ (biegacz)⁶ oraz _____ (zapaśnik)⁷. Przed chwilą do studia weszli _____ (jeździec)⁸ i _____ (lekkoatleta)⁹, a za nimi wbiegli _____ (szermierz)¹⁰. Ciekawe jest to, że wszyscy brali udział w igrzyskach olimpijskich.

★Zadanie 8. Wyraz w nawiasie napisz w poprawnej formie zgodnie z podanym przykładem.

Kamil jest bardzo aktywny. Co roku próbuje uprawiać nowy sport. W tym roku uczy się jeździć na nartach (narty)⁰. Latem planuje zacząć grać w _____ (siatkówka)¹ i pływać _____ (kajak)². Dwa lata temu spróbował pływać na _____ (deska surfingowa)³, ale nie bardzo mu się to podobało. Dlatego zaczął grać w _____ (tenis)⁴ pod okiem dobrego trenera. Rodzice Kamila namawiają go, żeby wziął kilka lekcji _____ (nurkowanie)⁵, kiedy pojadą do Egiptu. Kamil jednak woli nauczyć się

strzelać z _____ (łuk)⁶, bo oglądał kiedyś program o polskich łuczni-
kach. W szkole chłopak chodzi do klasy sportowej. Dwa razy w tygodniu chodzi
na _____ (basen)⁷ i na _____ (siłownia)⁸. W przyszłym roku
planuje wystartować w _____ (zawody)⁹, dlatego nie może opuszczać
_____ (trening, lm.)¹⁰.

Zadanie 9. Opisz swoją ulubioną dyscyplinę sportową. Pamiętaj, aby w Twojej pracy znalazły się następujące informacje:

- nazwa dyscypliny,
- gdzie można ją uprawiać,
- jaki sprzęt sportowy jest potrzebny do treningów,
- dlaczego to jest Twoja ulubiona dyscyplina sportowa.

Twoja wypowiedź powinna liczyć 120 słów.

Zadanie 1. Usłyszysz dwukrotnie trzy rozmowy na temat zakupów (1 – 3). Do każdego z nich dopasuj sklep (A – E). Wpisz rozwiązania w kratki. Uwaga! Jeden sklep został podany dodatkowo i nie pasuje do żadnego dialogu. **A2**

0 1 2 3

W module SŁUCHANIE masz do wyboru dwa zadania sprawdzające umiejętność słuchania ze zrozumieniem. Nagrania do zadań są ukryte pod kodami QR.

Źródło: *Radio Kaszëbë*

Zadanie 2. Usłyszysz dwukrotnie fragment rozmowy w sklepie z zabawkami. Wybierz prawidłową odpowiedź A, B lub C. **B1**

0. Osoby rozmawiają o zabawkach: A. przed Wielkanocą.B. <u>przed Bożym Narodzeniem.</u>C. przed wakacjami. 1. Dział dla dzieci, które się niedawno urodziły, znajduje się: A. po lewej stronie sklepu.B. pośrodku sklepu.C. po prawej stronie sklepu. 2. Podział sklepu na działy: A. przeszkadza w robieniu zakupów.B. pomaga w robieniu zakupów.C. nie wpływa na robienie zakupów.	3. Pracownicy sklepu wiedzą: A. co lubią ich klienci.B. jak robić zakupy.C. jak klienci robią zakupy. 4. Niektórzy klienci zaczynają robić zakupy: A. pół roku przed świętami.B. miesiąc przed świętami.C. na początku roku. 5. Są też tacy klienci, którzy robią zakupy: A. 23 grudnia.B. 24 grudnia.C. 25 grudnia.

ZAKUPY I USŁUGI

Zadanie 3. Przeczytaj uważnie tekst. Następnie zdecyduj, które zdanie jest prawdziwe (P), a które fałszywe (F).

Wielu rodziców decyduje, że ich dziecko będzie otrzymywało co miesiąc pewną kwotę na swoje własne wydatki – kieszonkowe. Jego wysokość zwykle zależy od wieku dziecka. Najmłodsi na swoje wydatki otrzymują mniejsze kwoty w gotówce. Natomiast nastolatkwie zwykle dostają nieco więcej i wolą przelew na konto.

Dzieci wydają pieniądze przede wszystkim na zabawki. Dziewczynki często zbierają lalki. Wśród najmłodszych popularne są klocki Lego oraz figurki różnych postaci z bajek lub gier. Wiele dzieci chętnie kupuje gadżety do gry. Popularne są bezprzewodowe słuchawki, podkładki pod myszkę, klawiatury z kolorowym podświetleniem, a także specjalne myszki.

Nastolatkwie zwykle wydają pieniądze w sklepach spożywczych i supermarketach. Ponadto chętnie wybierają się do fast foodów, ponieważ częściej spędzają czas poza domem razem ze swoimi kolegami. Spotykają się w kawiarniach, restauracjach i właśnie w fast foodach. Dziewczęta kupują kosmetyki i ubrania. Wiele nastolatków wydaje sporo na gry oraz najróżniejsze elementy, które możliwe są do zakupu bezpośrednio w danej grze.

Na podstawie: <https://portfelpolaka.pl/kieszonkowe-na-co-mlodziez-wydaje-pieniadze/>

0.	Kieszonkowe to pieniądze, które dzieci i nastolatkwie dostają od rodziców.	☒ P	☐ F
1.	Wszyscy rodzice przelewają co miesiąc kieszonkowe na konto swojego dziecka.	☐ P	☐ F
2.	Kieszonkowe dzieci jest mniejsze niż kieszonkowe nastolatków.	☐ P	☐ F
3.	Dzieci i nastolatkwie chętnie wydają pieniądze na gadżety komputerowe.	☐ P	☐ F
4.	Nastolatkwie głównie wydają kieszonkowe w sklepach.	☐ P	☐ F
5.	Fast foody to miejsca, w których nastolatkwie spotykają się z kolegami.	☐ P	☐ F
6.	Dziewczęta chętnie wydają pieniądze na usługi kosmetyczne.	☐ P	☐ F

Zadanie 4. Przeczytaj sześć krótkich wypowiedzi (1 – 6). Do każdej z nich dopasuj sytuację, które są opisane w poniższych punktach (A – I). Uwaga! Dwie sytuacje zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej wypowiedzi.

0. Nosisz M czy L?

☒ I
1. Te spodnie są w promocji.

☐
2. Pin proszę!

☐
3. Gdzie są przymierzalnie?

☐
4. Na te buty są dwa lata gwarancji.

☐
5. Proszę przejść do kasy obok!

☐
6. Na to potrzebna jest recepta.

☐

- A. Płacisz kartą.
- B. Chcesz sprawdzić, czy ten rozmiar jest dla ciebie.
- C. Możesz zwrócić uszkodzony towar w ciągu 24 miesięcy.
- D. Chcesz pożyczyć to ubranie.
- E. Musisz przejść w inne miejsce, żeby zapłacić za zakupy.
- F. Chcesz zapłacić gotówką.
- G. Robisz zakupy w aptece.
- H. Sprzedawca informuje, że towar jest przeceniony.
- I. Sprzedawca chce wiedzieć, jaki nosisz rozmiar.

Zadanie 5. Popatrz na fotografię. W zdaniach 1 – 6 z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią ilustracji. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B albo C.

0. Na tym zdjęciu moja mama i moja siostra są w _____.

A. supermarket ☐ B. supermarketu ☐ C. supermarkecie ☒

1. One _____ warzywa.

A. kupuję ☐ B. kupujecie ☐ C. kupują ☐

2. Teraz sprawdzają cenę _____.

A. pomidory ☐ B. pomidorów ☐ C. pomidorami ☐

3. Mama _____ dzisiaj ugotować zupę pomidorową.

A. planuje ☐ B. planowała ☐ C. planuję ☐

4. One muszą jeszcze poszukać _____.

A. świeża bazylia ☐ B. świeżą bazylię ☐ C. świeżej bazylii ☐

5. Ja nie lubię robić _____ w dużych sklepach.

A. zakupów ☐ B. zakupy ☐ C. zakupach ☐

6. Moja siostra uwielbia sprawdzać, które produkty są _____ promocji.

A. na ☐ B. w ☐ C. do ☐

Zadanie 6. Przeczytaj dialog. Spośród wyrazów podanych w ramce wybierz te, które poprawnie uzupełniają luki (1 – 6). Wpisz odpowiednią literę (A – I) obok numeru każdej luki. Uwaga! Dwa wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.

A. mogę B. granatowym C. koszulce D. zielony E. gotówką
F. wzrostu G. pieniądze H. szczuplejszy I. rozmiar

SPRZEDAWCA: Dzień dobry! W czym (0) A ci pomóc?

PATRYK: Dzień dobry! Mój przyjaciel ma urodziny. Chciałbym kupić dla niego jakiś prezent. Myślałem o tej (1) _____ z ciekawym napisem: „Chrzęszcz brzmi w trzcinie”.

SPRZEDAWCA: Bardzo oryginalny pomysł. A jaki (2) _____ nosi twój przyjaciel? Jakie kolory lubi?

PATRYK: Najczęściej nosi koszulki w kolorze (3) _____ lub czarnym. Gorzej z rozmiarem. Nie pamiętam.

SPRZEDAWCA: To mamy kłopot. A jakiego jest (4) _____? Jaką ma budowę ciała?

PATRYK: Jest wyższy ode mnie o jakieś 3 cm i troszkę (5) _____.

SPRZEDAWCA: To już nasz kłopot się rozwiązał. Myślę, że rozmiar L będzie dobry. Teraz musisz wybrać tylko kolor. Granatowy czy czarny?

PATRYK: To niech będzie czarny. Czy można zapłacić kartą?

SPRZEDAWCA: Tak, można, jeżeli masz kartę. Możesz też zapłacić (6) _____.

PATRYK: Nie, wolę kartą.

★★Zadanie 7. Wyrazy podane w nawiasach zapisz w poprawnej formie zgodnie z podanym przykładem.

Ania z bratem Stasiem poszli do sklepu spożywczego (sklep spożywczy)⁰ na zakupy. Wieczorem przychodzą goście, dlatego mama musi przygotować kilka _____ (słone przekąski)¹. Poprosiła, żeby dzieci kupiły paczkę _____ (chrupiące krakersy)², pół kilo _____ (żółty ser)³ i stoik _____ (kwaszone ogórki)⁴. Chciałabym też przygotować sałatkę włoską, dlatego potrzebuję pięć _____ (duże pomidory)⁵, pęczek _____ (zielony szczypiorek)⁶, trochę _____ (pachnące zioła)⁷ i opakowanie _____ (naturalny jogurt)⁸. Na deser goście dostaną po porcji _____ (lody owocowe)⁹ i po kawałku _____ (ciasto czekoladowe)¹⁰.

★Zadanie 8. Podkreśl poprawną formę wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Paweł nie ma zbyt dużo czasu, a stoi w (kolejka/kolejką/kolejce)⁰ do (kasa/kasie/kasy)¹. Bardzo się denerwuje, ponieważ dzisiaj w sklepie jest dużo (klienci/klientami/klientów)². Cały czas przygląda się (kasjerka/kasjerki/kasjerce)³, która skanuje produkty. Wszyscy wolno wyjmują zakupy z (koszyka/koszyku/koszykiem)⁴ i wykładają je na (taśma/taśmę/taśmą)⁵. Każdy zagląda do (portfel/portfelu/portfela)⁶ i się zastanawia, czym zapłacić. Dzisiaj każdy płaci (gotówka/gotówkę/gotówką)⁷, a kasjerka ma problem z wydawaniem (reszty/resztę/reszcie)⁸. Wreszcie Paweł może zapłacić za zakupy. Musi jeszcze sprawdzić (paragon/paragonie/paragonem)⁹ i zapakować wszystko do (torbie/torby/torba)¹⁰.

★★Zadanie 9. Wyrazy podane w nawiasach zapisz w poprawnej formie zgodnie z podanym przykładem (czas przeszły).

Aleksandra z koleżankami poszła (iść)⁰ wczoraj na zakupy do Galerii Bałtyckiej. Dziewczyny _____ (spotkać się)¹ przed wejściem. Niestety Kasia _____ (spóźnić się)² ponad dziesięć minut, ponieważ jej młodszy brat _____ (musieć)³ zjeść obiad, który Kasia im _____ (odgrzać)⁴. W końcu wszystkie _____ (zacząć)⁵ szukać ubrań na piątkową imprezę. Aleksandra _____ (przymie- rzyć)⁶ aż sześć sukienek, ale żadnej nie _____ (kupić)⁷. W jednym ze sklepów koleżanki _____ (zobaczyć)⁸ Marka i Franka. Chłopcy _____ (zaprosić)⁹ je do kawiarni na ciastka. Potem wszyscy razem _____ (wrócić)¹⁰ do domu.

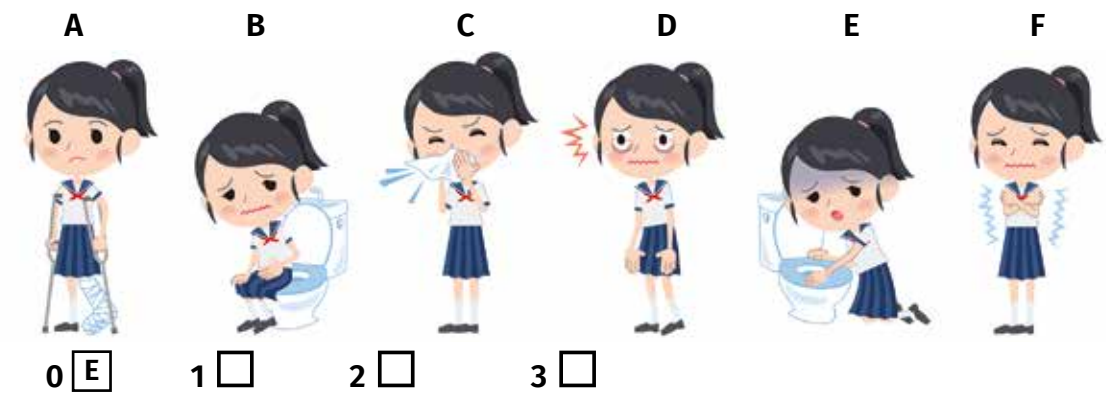
Zadanie 10. Przyjrzyj się uważnie ilustracji, a następnie opisz ją dokładnie. Twoja wypowiedź powinna zawierać następujące informacje:

- kto jest na zdjęciu,
- jak wyglądają osoby na zdjęciu,
- gdzie zostało to zdjęcie zrobione,
- co robią osoby pokazane na zdjęciu.

Twój opis powinien mieć 120 słów.

Zadanie 1. Usłyszysz dwa razy nagrania o problemach zdrowotnych Marysi. Zaznacz te ilustracje (A – F), które pasują do tekstu. Uwaga! Dwie ilustracje nie pasują do nagrania. **A2**

Źródło: Radio Kaszëbë

A2

W module SŁUCHANIE masz do wyboru dwa zadania sprawdzające umiejętność słuchania ze zrozumieniem. Nagrania do zadań są ukryte pod kodami QR.

B1

Zadanie 2. Usłyszysz dwukrotnie fragment rozmowy o nadwadze dzieci i młodości. Zaznacz prawidłową odpowiedź A, B lub C.

0. Gościem programu radiowego jest:

A. lekarz.
B. osoba pracująca z dziećmi.
C. dietetyk.
1. Problem dodatkowych kilogramów zaczyna się:

A. od momentu pójścia do żłobka.
B. od momentu pójścia do przedszkola.
C. od momentu urodzenia się.
2. Program tysiąca dni jest stosowany przez:

A. każdego lekarza.
B. lekarzy dziecięcych.
C. wybranych lekarzy.
3. Tkanka tłuszczowa u dzieci kształtuje się:

A. między 12 a 24 miesiącem życia.
B. między 6 a 12 miesiącem życia.
C. od pierwszego dnia życia.
4. Gość programu sugeruje, żeby:

A. uczyć najpierw dzieci zasad poprawnego odżywiania.
B. uczyć nie tylko rodziców zasad poprawnego odżywiania.
C. uczyć dzieci i rodziców zasad poprawnego odżywiania.
5. Od rodziców zależy:

A. co dzieci będą oglądały w telewizji.
B. jakich potraw dzieci będą próbowały.
C. czy dzieci będą gotowały.

Zadanie 3. Przeczytaj uważnie tekst. Następnie dopasuj usunięte z niego fragmenty (A – H) zgodnie z podanym przykładem.

Aby trening fizyczny (0) A , należy zadbać o prawidłowe nawadnianie organizmu. Musimy wiedzieć: kiedy, ile oraz co powinniśmy pić podczas ćwiczeń fizycznych. Na treningu (1) . Czasami może to być nawet około trzech litrów płynów.

Jakość naszych ćwiczeń oraz nasza wytrzymałość (2) , jeśli organizm nie jest dobrze nawodniony. Trzeba kontrolować ilość wypitych płynów. W szczególności musimy o tym pamiętać, gdy trenujemy (3) albo w wilgotnych warunkach otoczenia.

Prawidłowe nawodnienie związane jest z właściwym spożyciem płynów przed wysiłkiem fizycznym, w jego trakcie i po nim. Na około dwie godziny przed treningiem (4) niegazowanej wody mineralnej. Pół godziny przed rozpoczęciem ćwiczeń należy wypić około dwóch szklanek płynu. W trakcie wysiłku powinniśmy pić szklankę wody co 20 minut. Po treningu także (5) , przede wszystkim płynami zawierającymi węglowodany oraz sód. Dopiero potem ponownie można napić się wody mineralnej.

Podczas uprawiania sportu nie należy pić słodzonych napojów gazowanych. Po ich spożyciu (6) . Nie czujemy pragnienia, a właśnie ono jest oznaką, że nasz organizm potrzebuje nawodnienia. Musimy wiedzieć, że płyny tego rodzaju zmniejszają również (7) , co powoduje kłopoty z oddychaniem.

Na podstawie: <http://www.zdrowienastolatkow.pl>

- A. przyniósł dobre rezultaty
- B. wentylację naszych płuc
- C. tracimy dużą ilość wody
- D. zaleca się nawadnianie
- E. mogą ulec pogorszeniu
- F. częściej chodzimy do toalety
- G. w wysokiej temperaturze
- H. trzeba wypić trzy szklanki

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
A							

Zadanie 4. Przeczytaj sześć krótkich wypowiedzi (1 – 6). Do każdej z nich dopasuj sytuację, które są opisane w poniższych punktach (A – I). Uwaga! Dwie sytuacje zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej wypowiedzi.

0. Nie jedz tyle słodczy!	☒ B
1. Jest mi niedobrze.	☐
2. Przepraszam, ale ten lek jest na receptę.	☐
3. Otwórz usta i powiedz: aaaa!	☐
4. Ubierz się ciepło, bo będziesz chory!	☐
5. Zimno mi i mam dreszcze.	☐
6. Niestety, musimy założyć gips.	☐

- A. Będziesz wymiotować.
 B. Ktoś daje ci rady o zdrowym odżywianiu.
 C. Jesteś przeziębiony.
 D. Idziesz do lekarza.
 E. Bada cię lekarz.
 F. Musisz zrobić badania krwi.
 G. Wychodzisz z domu.
 H. Jesteś w aptece.
 I. Złamałeś rękę.

Zadanie 5. Tadeusz postanowił zmienić swój tryb życia. Poprosił starszą siostrę o kilka wskazówek. Właśnie dostał wiadomość od Pauli. Uzupełnij listę wskazówek. Spośród wyrazów podanych w ramce wybierz te, które poprawnie uzupełniają luki (1 – 6). Wpisz odpowiednią literę (A – I) obok numeru każdej luki. Uwaga! Dwa wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.

A. możesz **B.** nie wolno **C.** nie możesz **D.** nie powinnaś **E.** unikaj
F. powinienes **G.** potrzebujesz **H.** musisz **I.** wolno

★Zadanie 6. Uzupełnij tekst poprawnymi formami wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Julia i jej mama były w drogerii na zakupach. Obie kupiły bardzo dużo kosmetyków (kosmetyki)⁰. Na początku do _____ (koszyk)¹ włożyły pastę do _____ (zęby)², szampon do _____ (włosy)³ oraz krem do _____ (ręce)⁴. Potem każda szukała czegoś dla siebie. Julka znalazła w promocji tonik do _____ (twarz)⁵ dla nastolatek i ochronną pomadkę do _____ (usta)⁶. Mama kupiła czarny tusz do _____ (rzęsy)⁷ oraz rumiankowy krem do _____ (stopy)⁸. Zdecydowały się też na jeżynowy balsam do _____ (ciało)⁹ i odżywkę do _____ (paznokcie)¹⁰.

★Zadanie 7. Podkreśl poprawną formę wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Karol ostatnio często (chorował/zachorował)⁰ na anginę. Wszyscy bardzo się o niego (martwili/zmartwili)¹, ponieważ częściej (chodził/poszedł)² do lekarza niż do szkoły. Dwa tygodnie temu (jechał/pojechał)³ do babci do Gdyni, żeby (badał/zbadał)⁴ go sławny lekarz dziecięcy. W gabinecie Karol (rozbierał się / rozebrał się)⁵, a lekarz (słuchał/postłuchał)⁶, jak oddycha, oraz kilka razy (sprawdzał/sprawdził)⁷ jego wyniki badań. Potem (oglądał/obejrzał)⁸ gardło Karola i (pytał się / zapytał się)⁹, czy chłopiec ma problemy z migdałkami. Okazało się, że trzeba je (usuwać/usunąć)¹⁰, bo są zbyt duże, a to rezultat licznych infekcji.

★★Zadanie 8. Wczoraj byliśmy na spotkaniu z lekarzem, który radził nam, jak unikać jesiennych przebieżeń. Każdy z nas dostał ulotkę z takimi informacjami:

- Ubieraj się (ubierać się)⁰ ciepło do szkoły!
- Codziennie _____ (sprawdzać)¹ prognozę pogody!
- _____ (jeść)² dużo owoców i warzyw!
- _____ (dopasować)³ dietę do pory roku!
- _____ (brać)⁴ dodatkowo witaminę D w kapsułkach!
- _____ (pić)⁵ gorącą herbatę po powrocie do domu, kiedy zmokniesz!
- _____ (spacerować)⁶ przynajmniej 30 minut dziennie!
- _____ (wspierać)⁷ organizm kwasami omega-3!
- _____ (ćwiczyć)⁸ regularnie!
- _____ (dbać)⁹ o kondycję fizyczną!
- _____ (spać)¹⁰ przynajmniej osiem godzin!

Zadanie 9. Zredaguj zaproszenie na spotkanie z lekarzem, który będzie opowiadał, jak uniknąć przeziębienia jesienią. Zachęć swoich kolegów do udziału w tym wydarzeniu, używając dwóch argumentów. Twoja wypowiedź powinna zawierać następujące informacje:

- datę, godzinę i miejsce spotkania,
- dane lekarza,
- temat rozmowy z gościem.

Zadanie 1. Usłyszysz dwukrotnie dialog. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu połącz członków rodziny (1 – 5) z ich ulubionymi potrawami (A – F). Wpisz rozwiązania w kratki. Uwaga! Jedna potrawa została podana dodatkowo i nie pasuje do żadnej osoby. **A2**

A

0. Adam 1. mama Adama 2. babcia Adama 3. tata Adama

B

4. siostra Adama 5. brat Adama

C

D

0 ☐ G 1 ☐

E

2 ☐ 3 ☐

F

4 ☐ 5 ☐

G

A2
W module SŁUCHANIE masz do wyboru dwa zadania sprawdzające umiejętność słuchania ze zrozumieniem. Nagrania do zadań są ukryte pod kodami QR.

Źródło: *Radio Kaszëbë*

Zadanie 2. Posłuchaj fragmentu wywiadu z Agnieszką Danielewicz z Instytutu Żywnienia „Eligo” i zdecyduj, które zdanie jest prawdziwe (P), a które fałszywe (F). **B1**

0.	Agnieszka Danielewicz uczy dzieci, jak dobrze się odżywiać i gotować.	☒ P	☐ F
1.	W kulinarnej edukacji doświadczenie jest tak samo ważne jak zmysły.	☐ P	☐ F
2.	Dzieci lubią skomplikowane potrawy i czynności w kuchni.	☐ P	☐ F
3.	Aneks kuchenny pozwala na swobodę w przygotowywaniu jedzenia.	☐ P	☐ F
4.	Dzieci, żeby dobrze gotować, mogą robić bałagan w kuchni.	☐ P	☐ F
5.	Agnieszka Danielewicz i jej córka wspólnie gotują.	☐ P	☐ F

Zadanie 3. Przeczytaj wypowiedzi uczniów (1 – 4). Do każdej wypowiedzi dopasuj fotografię (A – D), następnie przeczytaj zdania (1 – 7) i wybierz poprawną odpowiedź. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B lub C.

Kamil: Nigdy nie jem śniadania w domu. Lubię długo spać i nie mam czasu rano, żeby coś zjeść. Muszę szybko się myć i ubierać. Potem jeszcze spakować plecak. W drodze do szkoły ciągle patrzę na zegarek. W klasie muszę być na czas, bo nauczyciele nie lubią, kiedy się spóźniam. Jeżeli mam chwilę, to kupuję kanapkę albo ciastko w sklepie obok szkoły. Mój pierwszy posiłek zjadam na długiej przerwie. ☐

Basia: Zawsze przed wyjściem do szkoły jem śniadanie. Sama je przygotowuję. Mam zasadę: dużo, zdrowo, kolorowo. Dużo to znaczy, że muszę zjeść tyle, żebym nie była głodna do południa. Zdrowo oznacza, że wybieram produkty zbożowe, np. płatki owsiane, chleb razowy. Na kanapkach pojawia się też dżem bez cukru lub miód. Kolorowo równa się dowolna ilość warzyw i owoców. Uwielbiam pomidory, ogórki, paprykę i sałatę. Lubię też jabłka, gruszki, a latem truskawki. Koniecznie z jogurtem. ☐

Paweł: Kocham kanapki. W ogóle bardzo lubię jeść chleb i bułki. Na śniadanie jem najczęściej chrupiące tosty. Nie jestem fanem ani dżemu, ani miodu. Tym bardziej masła czekoladowego i orzechowego. Nie znoszę mleka oraz jogurtu. Na moich kanapkach zawsze są żółty ser, szynka, dużo warzyw i „morze” keczupu. Czasami zjem tosty z jajkiem i szczypiorkiem, ale to zdarza się bardzo rzadko. Kiedy jestem u babci, objadam się placzkami z jabłkami. ☐

Karolina: Moje śniadania są bardzo różne. Staram się codziennie jeść coś innego. Jestem wegetarianką, dlatego oprócz warzyw i owoców jem dużo sera oraz jajek. Najbardziej lubię naleśniki z serem i sosem czekoladowym. Czasami jem je z dżemem albo z miodem. W weekendy cała nasza rodzina zajada się słodkimi rogalikami z marmoladą malinową. Do tego pijemy pyszne kakao. ☐

0. Kamil nie je śniadania w domu, ponieważ _____.
- A. późno wstaje ☒
- B. długo się myje ☐
- C. mamy nie ma w domu ☐
1. Kamil po drodze do szkoły _____.
- A. je pierwszy posiłek ☐
- B. kupuje coś do jedzenia ☐
- C. pakuje plecak ☐
2. Basia je duże śniadanie, ponieważ _____.
- A. nie je nic do popołudnia ☐
- B. nie je cukru ☐
- C. nie je drugiego śniadania ☐
3. Basia przygotowuje śniadanie _____.
- A. codziennie takie samo ☐
- B. bogate w różne składniki ☐
- C. razem z mamą ☐
4. Paweł nie lubi _____.
- A. słonych śniadań ☐
- B. warzyw na śniadanie ☐
- C. produktów mlecznych ☐
5. Paweł na śniadanie _____.
- A. je tylko kanapki ☐
- B. je głównie kanapki ☐
- C. nie je pieczywa ☐
6. Karolina nie je na śniadanie _____.
- A. mięsa ☐
- B. pieczywa ☐
- C. owoców i warzyw ☐
7. Karolina lubi jeść naleśniki na _____.
- A. kwaśno ☐
- B. słono ☐
- C. słodko ☐

Zadanie 4. Do każdej sytuacji (1 – 12) wybierz właściwą reakcję (A – C). Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B albo C.

0. Smacznego!
- A. Dziękuję! ☒
- B. Nie, dziękuję. ☐
- C. Do widzenia! ☐
1. Na co masz ochotę do picia?
- A. Poproszę frytki. ☐
- B. Mam ochotę na lody. ☐
- C. Dziękuję, ale nie jestem spragniony. ☐
2. Nie powinienś jeść tyle słodczy.
- A. Poproszę ciastko czekoladowe. ☐
- B. Ale ja tak lubię czekoladę. ☐
- C. Jestem bardzo głodny. ☐
3. Zjesz kurczaka na obiad?
- A. Nie, dziękuję. Jestem wegetarianką. ☐
- B. Co na drugie? ☐
- C. Boli mnie głowa. ☐
4. Jak smakuje rosół?
- A. Kto dzisiaj gotował? ☐
- B. Nie lubię drobiu. ☐
- C. Jest za zimny. ☐
5. Czy możesz podać mi przyprawę?
- A. Tak, proszę. ☐
- B. Nic nie widzę. ☐
- C. Dziękuję. ☐
6. Proszę, częstuj się.
- A. Muszę już iść. ☐
- B. Dziękuję, nie jestem głodny. ☐
- C. Poproszę serwetkę. ☐
7. Poproszę naleśniki z serem i bitą śmietaną.
- A. Na ciepło czy na zimno? ☐
- B. Na śniadanie raczej nie. ☐
- C. Przykro mi, ale nie ma wolnych miejsc. ☐
8. Pomożesz mi obrać ziemniaki na obiad?
- A. Nie jestem głodny. ☐
- B. Jasne. Nie ma sprawy! ☐
- C. Pracuję w kuchni. ☐
9. To ciasto jest pyszne!
- A. Dziękuję. To przepis mojej babci. ☐
- B. Nie mam drobnych. ☐
- C. Musisz dodać słodkiej śmietany. ☐
10. Co mam zrobić z tymi warzywami?
- A. Poskładaj i schowaj. ☐
- B. Upierz i wysusz. ☐
- C. Umyj i obierz. ☐
11. Proszę, nakryj do stołu.
- A. Nie ma krzesel. ☐
- B. Dzisiaj nie mogę. ☐
- C. A gdzie jest obrus? ☐
12. Gdzie jest lista zakupów?
- A. W sklepie spożywczym. ☐
- B. Wisi na lodówce. ☐
- C. W torbie. ☐

Zadanie 5. W zadaniach 1 – 6 z podanych odpowiedzi wybierz właściwą zgodną z treścią ilustracji. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B albo C.

0. Dziewczynki i chłopcy noszą _____.

A. mundurki ☒ B. kapelusze ☐ C. warkocze ☐

1. Uczniowie _____ drugie śniadanie.

A. jemy ☐ B. jedzą ☐ C. jecie ☐

2. Wszyscy siedzą _____ stole.

A. w ☐ B. na ☐ C. przy ☐

3. Każdy z nich je _____.

A. kanapka ☐ B. kanapkę ☐ C. kanapce ☐

4. Kilku uczniów ma sok pomarańczowy w _____.

A. butelce ☐ B. butelka ☐ C. butelki ☐

5. Dziewczynki siedzą _____ chłopców.

A. za ☐ B. naprzeciwko ☐ C. między ☐

6. Prawdopodobnie wszyscy są bardzo _____.

A. głodni ☐ B. głodne ☐ C. głodny ☐

Zadanie 6. Przeczytaj dialog. Spośród wyrazów podanych w ramce wybierz te, które poprawnie uzupełniają luki (1 – 6). Wpisz odpowiednią literę (A – I) obok numeru każdej luki. Uwaga! Dwa wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.

A. podać	B. poproszę	C. płacę	D. ciemnym	E. smacznego
F. gazowane	G. wegetariańską	H. proponuję	I. dobrze	

PANI W SKLEPIKU: Dzień dobry! Co (0) A?

UCZEŃ: Jestem bardzo głodny, a ta przerwa jest krótka. Poproszę kanapkę.

PANI W SKLEPIKU: Jaką kanapkę? (1) _____ czy z mięsem?

UCZEŃ: Poproszę z szynką i z pomidorem. A czy są kanapki z (2) _____ chlebem?

PANI W SKLEPIKU: Niestety już nie. Ale jest ciemna bułka. Może być?

UCZEŃ: Tak, bardzo proszę. Czy są jakieś napoje (3) _____?

PANI W SKLEPIKU: Są, ale (4) _____ lemoniadę lub sok owocowy.

UCZEŃ: Poproszę jednak wodę niegazowaną. Ile (5) _____?

PANI W SKLEPIKU: 10,50 zł.

UCZEŃ: Proszę i bardzo dziękuję.

PANI W SKLEPIKU: (6) _____!

★Zadanie 7. Uzupełnij tekst poprawnymi formami wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Dziś wieczorem Magda organizuje (organizować)⁰ ognisko dla kolegów i koleżanek z klasy. Ma ręce pełne roboty. Poprosiła młodszą siostrę Karolinę i jej przyjaciółkę Basię o pomoc. Dziewczyny są teraz w ogródku i _____ (zrywać)¹ świeże warzywa, które _____ (rosnąć)² tam od wiosny. Magda w tym czasie _____ (obierać)³ owoce na słodką sałatkę. Szybko _____ (kroić)⁴ pomarańcze, banany, kiwi i arbuza. _____ (mieszać)⁵ wszystko i _____ (dodawać)⁶ jogurt. To będzie pyszna przekąska na powitanie. Właśnie w tym momencie Karolina i Basia przyszły do kuchni z pomidorami i ogórkami. Muszą _____ (przygotować)⁷ sałatkę. Magda _____ (otwierać)⁸ lodówkę i _____ (wyjmować)⁹ kielbaski. Zanim przyjdą goście, dziewczyny _____ (próbować)¹⁰ to, czym ich poczęstują.

★Zadanie 8. Podkreśl poprawną formę wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładami.

Nakrywanie do (stół/stołem/stołu)⁰ jest sztuką. Każdy powinien wiedzieć, jak to poprawnie zrobić. Po pierwsze, musimy pamiętać o (czysty obrus / czystego obrusu / czystym obrusie)¹, który kładziemy na stole. Potem ustawiamy (duże talerze / dużymi talerzami / dużych talerzach)², a na nich (głębokich talerzy / głębokie talerze / głębokich talerzach)³ do zupy. Po prawej stronie kładziemy najpierw (nożem/noża/nóż)⁴, a potem (łyżka/łyżkę/łyżką)⁵. Po lewej stronie musi być (widelcu/widelca/widelec)⁶. Nie można zapomnieć o (szklanka/szklanki/szklance)⁷, która jest potrzebna do napojów. Każde nakrycie musi mieć (serwetka/serwetce/serwetkę)⁸. Stół można udekorować (kwiaty/kwiatami/kwiatami)⁹ i postawić na nim (świecznik/świecznikowi/świecznikiem)¹⁰. Prawidłowe nakrywanie do stołu jest łatwe i szybko można się tego nauczyć.

★★Zadanie 9. Uzupełnij tekst poprawnymi formami wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Jeśli uwielbiasz desery na zimno z serkim mascarpone (serek mascarpone)⁰, malinowe tiramisu jest czymś dla ciebie. Jednak zanim zaczniesz robić ten letni przysmak, musisz przygotować odpowiednie składniki. Oto, czego potrzebujesz: 300 g _____ (świeże maliny)¹, 200 g _____ (biszkopcy włoskie)², 250 g _____ (serek mascarpone)³, 250 ml _____ (śmietanka kremówka)⁴

30%, pół _____ (słoiczek dżemu malinowego)⁵, trochę _____ (cukier)⁶ lub _____ (substancja słodząca)⁷. Wybór zależy od Ciebie. Wymienione składniki starczą na _____ (sześć porcji)⁸. Ten deser jest _____ (idealne rozwiązanie)⁹ na niedzielne popołudnie. Podczas upałów _____ (malinowe tiramisu)¹⁰ można zjadać się prosto z lodówki.

[pisanie]

Zadanie 10. Zredaguj wpis na blog „Wiem, co jem” na temat zdrowego odżywiania się nastolatków. W swoim wpisie:

- wykorzystaj rysunek piramidy żywienia,
- użyj takich czasowników, jak: musieć, móc, powinno się, wolno, trzeba.

Twoja wypowiedź powinna liczyć 130 wyrazów.

Zadanie 1. Usłyszysz dwukrotnie wypowiedzi (1 – 3) o tym, jak nastolatki spędzają czas wolny. Do każdej wypowiedzi dopasuj fotografie (A – F). Uwaga! Dwie fotografie nie pasują do żadnej wypowiedzi. **A2**

0 ☒ F 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

W module SŁUCHANIE masz do wyboru dwa zadania sprawdzające umiejętność słuchania ze zrozumieniem. Nagrania są ukryte pod kodami QR.

Zadanie 2. Posłuchaj dwukrotnie nagrania i zdecyduj, które zdanie jest prawdziwe (P), a które fałszywe (F). **B1**

0.	Nastolatki chętnie spotykają się z rodziną.	P	F
1.	Chłopcy i dziewczęta zawsze szczerze uśmiechają się na rodzinnych spotkaniach.	P	F
2.	Na rodzinnych przyjęciach nastolatki muszą zachowywać się zgodnie z etykietą.	P	F
3.	Nastolatki nie lubią wychodzić poza schematy.	P	F
4.	Nastolatki preferują własne towarzystwo.	P	F
5.	Nastolatki lepiej czują się w towarzystwie kuzynów.	P	F

Zadanie 3. Przeczytaj uważnie wpisy z pamiętnika Hani, która spędziła ostatnie wakacje w województwie pomorskim. Do każdego wpisu (1 – 4) dopasuj fotografię (A – F). Uwaga jedna z fotografii nie pasuje do żadnego wpisu.

0. 8 lipca 2023

fotografia C

Sobota nie zapowiadała się interesująco. Od rana pakowaliśmy walizki, bo w południe mieliśmy pociąg do Gdańska. Mama cały czas mówiła, że na pewno czegoś zapomnimy zabrać ze sobą. Aż sześć razy sprawdzała nasze walizki. Kiedy byliśmy już w drodze nad morze, okazało się, że jest problem z naszą rezerwacją. O losie! Dobrze, że mamy rodzinę w Gdańsku i mogliśmy u nich przenocować.

1. 10 lipca 2023

fotografia _____

Cały dzień spędziłam w Łebie. Bardzo mi się podobało. Wszyscy przyjeżdżają tam, żeby zobaczyć ruchome wydmy. Dla mnie to góry piasku, które przesuwają wiatr. Moim zdaniem najfajniejsze jest muzeum motyli. Można zobaczyć ponad 4500 różnych okazów. Są tam też ćmy, gigantyczne pająki, a nawet skorpiony. Na pamiątkę kupiłam sobie kolczyki w kształcie koników polnych. Poniedziałek uważam za udany.

2. 13 lipca 2023

fotografia _____

Razem z moim kuzynem Piotrkim pojechaliśmy pociągiem do Helu. To małe miasto znajduje się na końcu Polski. Bawiliśmy się świetnie. Na początku Piotrek zaprosił mnie na lody. Potem ja zaproponowałam spacer do fokarium. Tam było naprawdę zabawnie. Mogłam zobaczyć, jak bawią się małe foki. W drodze powrotnej zobaczyliśmy dużą rybę. Powstała z ponad trzech tysięcy plastikowych butelek. Piotrek powiedział, że to jest sygnał od ekologów, bo Bałtyk jest bardzo zanieczyszczony. Uważam, że to świetny pomysł.

3. 17 lipca 2023

fotografia _____

Dzisiaj po południu byliśmy w ogrodzie zoologicznym. Mieliśmy szczęście, bo rano padał deszcz. Nasza wyprawa stała pod znakiem zapytania. Ciocia Basia namawiała nas na kino, ale z Piotrkim woleliśmy obserwować zwierzęta. Potem poszliśmy na lody blisko domu. Wieczorem oglądaliśmy japońskie kreskówki do północy.

4. 20 lipca 2023

fotografia _____

Ostatni dzień wakacji nad morzem będę wspominać bardzo długo. Babcia Piotrka zabrała nas do Gdyni i pokazała wielki statek. Teraz to jest muzeum, ale wcześniej uczyli się na nim pływać marynarze. Ma ponad sto lat. Robi wrażenie 😊

A**B****C****D****E****F**

Zadanie 4. Przeczytaj siedem krótkich wypowiedzi (1 – 7). Do każdej z nich dopasuj sytuację, które są opisane w poniższych punktach (A – J). Uwaga! Dwie sytuacje zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej wypowiedzi.

0. Sto lat, babciu!
1. Jeżeli chcesz, to mogę zrobić to z tobą jutro wieczorem.
2. Połamania długopisu!
3. Impreza zaczyna się o 18, w piątek. Czekam.
4. Co lubisz robić?
5. Ojej! Jestem taka szczęśliwa. Zawsze o tym marzyłam.
6. O! Widzę, że już go masz! Mogę zobaczyć?
7. Teraz ty!

- A. Ktoś zaprasza cię na przyjęcie urodzinowe.
- B. Ktoś życzy ci powodzenia na teście.
- C. Ktoś chce pożyczyć od ciebie długopis.
- D. Ktoś przeprasza.
- E. Ktoś proponuje ci pomoc.
- F. Ktoś pyta o twoje zainteresowania.
- G. Ktoś dziękuje za prezent.
- H. Ktoś chce wypróbować twój tablet.
- I. Ktoś składa życzenia urodzinowe.
- J. Ktoś mówi, że teraz twoja kolej.

I

Zadanie 5. Mama pilnie musiała wyjechać do babci, która mieszka w Juracie. Zostawiła Ci na lodówce kartkę z informacjami, co musisz zrobić po południu. Wpisz odpowiedni wyraz (A – I) obok numeru każdej luki. Uwaga! Dwa wyrazy w ramce zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.

A. podlej	B. zamknij	C. posprzątaj	D. nakarm	E. wyrzuć
F. zrób	G. jedz	H. zamykaj	I. oglądaj	

Kochanie!

Przede wszystkim (0) zamknij okna w kuchni! Bardzo proszę (1) _____ kota!

(2) _____ kwiaty w salonie!

Wamiecznie (3) _____ śmieci zaraz po przyjściu ze szkoły!

(4) _____ swój pokój, głównie pod łóżkiem! Obowiązkowo (5) _____ pracę domową!

Nie (6) _____ długo telewizji!

Zadanie 6. W zdaniach 1 – 6 z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią ilustracji. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B lub C.

0. Uczniowie są _____ lekcji w muzeum.
- A. w ☐ B. po ☐ C. na ☒
1. Wszyscy siedzą na _____ i słuchają pani przewodnik.
- A. podłoga ☐ B. podłódze ☐ C. podłogi ☐
2. Na ścianach wisi wiele _____.
- A. obraz ☐ B. obrazy ☐ C. obrazów ☐
3. Panie nauczycielki stoją _____ rzeźbą na środku sali.
- A. w ☐ B. nad ☐ C. pod ☐
4. Pani przewodnik _____, co znajduje się w tym pomieszczeniu.
- A. opowiada ☐ B. opowie ☐ C. opowiedziała ☐
5. Dzieci uważnie _____.
- A. słyszą ☐ B. patrzą ☐ C. słuchają ☐
6. Drzwi do innej sali są _____ obrazami i rzeźbami.

★Zadanie 7. Podkreśl poprawną formę wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Moja babcia Maria (rodziła się / urodziła się)⁰ w Krakowie, ale po kilku latach jej rodzice (przeprowadzali się / przeprowadzili się)¹ do Sopotu. Przez pięć lat (mieszkali/zamieszkali)² w bloku, ale potem (kupowali/kupili)³ dom blisko morza. Babcia codziennie (spotykała/spotkała)⁴ na plaży miłego chłopca – Dawida. Razem (spędzali/spędzili)⁵ dużo czasu. Razem też (wyjechali/wyjeżdżali)⁶ na wakacje w góry. Kiedy babcia (kończyła/skończyła)⁷ studia (wychodziła/wyszła)⁸ za mąż za Dawida, który jest moim dziadkiem. Po ślubie (decydowali/zdecydowali)⁹, że (budują/zbudują) dom w Sasinie. I tak się stało. Teraz cała nasza rodzina tu mieszka.

★★Zadanie 8. Uzupełnij tekst poprawnymi formami wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

W sobotę byliśmy na przyjęciu urodzinowym u mojej cioci Agaty, siostry mojej mamy. Podarowaliśmy jej (ona)⁰ książkę kucharską z wegetariańskimi przepisami. Około godziny 18 pojawił się kurier i doręczył _____ (ciocia)¹ piękny bukiet kwiatów od jej brata Tomka, który mieszka w Londynie. Ciocia od razu zadzwoniła do Anglii i podziękowała _____ (wujek)² za niespodziankę. Powiedziała _____ (on)³, że bardzo miło ją zaskoczył. Mama i ciocia obiecały _____ (ja)⁴, że na wakacje polecimy do Wielkiej Brytanii, a potem do Irlandii. Ciocia Agata poczęstowała nas szarlotką. Ciasto smakowało _____ (wszyscy)⁵. Kiedy dorośli rozmawiali w pokoju, ja i inne dzieci byliśmy w ogrodzie. Trochę było mi smutno, bo mój kuzyn Franek dokuczał _____ (kuzynka)⁶ Eli. Musiałam zwrócić _____ (Franek)⁷ uwagę, że tak nie wolno robić. Ela poskarżyła się _____ (mama)⁸. Potem bawiliśmy się z psem Fiolką, która _____ (my)⁹ uciekła, bo miała nas dość. Na koniec ciocia przyniosła _____ (dzieci)¹⁰ lody czekoladowe z konfiturami porzeczkowymi.

★Zadanie 9. Uzupełnij zdania przymkami *na* lub *do* zgodnie z przykładem.

Małgosia i Artur bardzo lubią spędzać weekendy z przyjaciółmi. Bardzo często chodzą z nimi do⁰ kina _____¹ filmy przygodowe lub historyczne. Dwa tygodnie temu poszli _____² koncert, który był _____³ stadionie w centrum miasta. Potem pojechali tramwajem _____⁴ pizzerii _____⁵ pizzę z podwójnym serem i sosem pomidorowym. W najbliższą sobotę wybierają się _____⁶ zakupy _____⁷ galerii handlowej. Potem może pójdą _____⁸ lody albo _____⁹ teatru kupić bilety _____¹⁰ spektakl w niedzielę.

Zadanie 10. Twoja przyjaciółka / Twój przyjaciel kończy 14 lat. Napisz do niej / do niego życzenia urodzinowe (30 słów).

[słuchanie ze zrozumieniem]

Zadanie 1. Usłyszysz dwukrotnie zasady przebywania na terenie Słowińskiego Parku Narodowego. Dopasuj pięć ilustracji (A – H) do informacji. Uwaga! Trzy ilustracje na pasują do usłyszanego tekstu. Odpowiedzi wpisz w kratki. **A2**

A

B

C

D

E

F

G

H

1 ☐

2 ☐

3 ☐

4 ☐

5 ☐

A2
W module SŁUCHANIE masz do wyboru dwa zadania sprawdzające umiejętność słuchania ze zrozumieniem. Nagrania są ukryte pod kodami QR.

Zadanie 2. Usłyszysz dwukrotnie fragment audycji o tym, jak dokarmiać ptaki zimą. Zdecyduj, które zdanie jest prawdziwe (P), a które fałszywe (F). **B1**

0.	Audycja informuje o sposobach pomagania ptakom zimą.	P	F
1.	Dokarmianie ptaków w miesiącach zimowych może mieć negatywne skutki.	P	F
2.	Anielskie skrzydło jest chorobą, którą można wyleczyć.	P	F
3.	Chore ptaki nie mają problemów z poruszaniem się.	P	F
4.	Ptaki, które żyją blisko ludzi, dostają niewłaściwy pokarm.	P	F
5.	Ptaki można dokarmiać, kiedy na jeziorze, stawie czy rzece jest lód.	P	F

Zadanie 3. Przeczytaj akapity i podkreśl właściwe odpowiedzi zgodnie z podanym przykładem.

0. Na świecie żyje 340 gatunków żab, z czego w Polsce 6. Żaby świetnie radzą sobie w wodzie i to właśnie tam można je najczęściej spotkać. Chętnie przebywają w rozlewiskach, oczkach wodnych, stawach czy jeziorach, ale odnajdują się także na lądzie. Żaby polują bardzo szybko – język wysuwają niepostrzeżenie i choć w bajkach przedstawiany jest jako bardzo długi, w rzeczywistości jest trzy razy krótszy od samej żaby.

Na podstawie: <https://www.polskieradio.pl/18/4386/Artykul/3203327,co-teraz-robia-zaby>

Ten tekst informuje, że:

- A. żaby żyją w bajkach.
- B. żaby żyją przede wszystkim w wodzie.
- C. żaby mają bardzo długi język.

1. Ważki mogą zawisać w jednym miejscu, a nawet latać do tyłu. Ponadto są jednymi z najszybszych na świecie owadów latających. W locie osiągają prędkość ponad 40 kilometrów na godzinę. Ważki istnieją od milionów lat – są starsze od dinozaurów! Żyją na wszystkich kontynentach z wyjątkiem Antarktydy, a najłatwiej znaleźć je nad wodą. Jest kilka tysięcy gatunków ważek, z czego większość mieszka w strefie tropikalnej. W samej Europie funkcjonuje 100 gatunków ważek, a w Polsce nieco mniej, bo 70 gatunków.

Na podstawie: <https://www.polskieradio.pl/18/4386/Artykul/3201343,fakty-i-ciekawostki-o-wazkach>

Z tego tekstu się dowiadujemy, że:

- A. ważki mogą latać tylko do przodu.
- B. ważki lubią niskie temperatury.
- C. ważki pojawiły się na Ziemi przed dinozaurami.

2. Niedźwiedź biały nazywany jest niedźwiedziem polarnym. Chociaż świetnie radzi sobie na lądzie, postrzegany jest jako ssak morski, bo ma ściste związki z morzem. Niedźwiedź polarny w dużej mierze prowadzi morski tryb życia i świetnie pływa. Pożywienie niedźwiedź polarny wyławia z wody, a najchętniej żywi się fokami. Warstwa tłuszczu gromadzona pod skórą i grube futerko chronią go przed zimnem. Sierść niedźwiedzia ma zazwyczaj biały lub kremowy kolor, co umożliwia zwierzęciu dobry kamuflaż w śniegu. Skóra niedźwiedzia polarnego jest czarna.

Na podstawie: <https://www.polskieradio.pl/18/4788/Artykul/3119496,niedzwiedzie-polarne-i-ich-zwyczaje>

[rozumienie tekstów pisanych]

Z tego tekstu wynika, że:

- A. niedźwiedź polarny dobrze radzi sobie w wodzie.
- B. niedźwiedź polarny szuka jedzenia na łądzie.
- C. niedźwiedź polarny chowa się w śniegu.

3. Wyspy Owcze, które należą do Królestwa Danii, składają się z 18 wulkanicznych skrawków łądów, które położone są na północy Atlantyku. Na Wyspach Owczych mieszka ponad 50 000 ludzi, natomiast owiec jest 75 000. Można powiedzieć, że przez cały rok panuje tam pogoda jesienna, a zimą temperatura nie spada poniżej 0 stopni Celsjusza. Niemniej jednak czasami się zdarza, że wichury są tak duże, że mogą kogoś przewrócić. Dlatego już w przedszkolu dzieci się uczą, jak należy się położyć w przypadku silnego porywu wiatru.

Na podstawie: <https://www.polskieradio.pl/18/4775/Artykul/2813654,ile-owiec-jest-na-wyspach-owczych>

Ten tekst informuje, że:

- A. Wyspy Owcze są samodzielnym państwem.
- B. na Wyspach Owczych są wszystkie pory roku.
- C. na Wyspach Owczych już najmłodszy wiedzą, jak zachowywać się podczas wichury.

4. Rodzajów pszczół jest wiele. Te, które mieszkają w ulu z innymi, nazywane są miodnymi. Z kolei pszczoły samotnice żyją w pojedynkę. Nie dają miodu, a to, co zbierają, wykorzystują na potrzeby własne i swoich dzieci. Przez pierwszy miesiąc ich życia pszczoły pracują w ulu, a przez następne dwa tygodnie zbierają pyłek i nektar. Najstarsze osobniki co dzień rano szukają najładniej pachnących kwiatów, a następnie wskazują do nich drogę pozostałym pszczółkom. Kiedy już za pomocą specjalnej rurki wypiją nektar, wracają do ula, gdzie inne owady zabierają od nich przyniesiony zapas.

Na podstawie: <https://www.polskieradio.pl/18/4775/Artykul/2771951,jak-pszczoly-produkuja-miod-posluchaj>

Z tego tekstu wynika, że:

- A. wszystkie pszczoły są takie same.
- B. najstarsze pszczoły pracują w ulu.
- C. zebrany nektar jest zabierany przez pszczoły do ula.

Zadanie 4. Przeczytaj uważnie zdania (1 – 9) i wybierz odpowiedź A, B albo C.

0. *Proszę nie deptać trawnika!* Ten napis oznacza, że:

- A. można w tym miejscu przechodzić.
- B. nie wolno w tym miejscu przechodzić.
- C. trzeba w tym miejscu przechodzić.

1. *Wieczorem na północy Polski będą opady.* Ten komunikat to:

- A. prognoza pogody.
- B. reklama radiowa.
- C. wiadomość od rodziców.

2. *Nie karmić zwierząt!* Ten napis można zobaczyć:

- A. w szkole.
- B. na przystanku.
- C. w ogrodzie zoologicznym.

3. *Zakaz dotykania pająków!* Ten napis oznacza, że:

- A. można dotykać pająki.
- B. powinno się dotykać pająków.
- C. nie wolno dotykać pająków.

4. *Segreguj śmieci!* Ten napis oznacza, że:

- A. musisz segregować śmieci.
- B. nie musisz segregować śmieci.
- C. powinieneś segregować śmieci.

5. *Nie hałasuj w lesie!* Ten napis oznacza, że:

- A. można grać na instrumentach.
- B. nie wolno krzyczeć.
- C. trzeba używać klaksonu.

6. *Uwaga! Rezerwat przyrody.* Ten napis oznacza:

- A. teren pod ochroną.
- B. teren prac przyrodników.
- C. teren zarezerwowany.

7. *Pomnik przyrody.* Ten napis można spotkać:

- A. na placu.
- B. w ogrodzie.
- C. w parku.

8. *Sosna zwyczajna.* Ten napis informuje, jak nazywa się:

- A. puszcza.
- B. drzewo.
- C. kwiat.

9. *Dbaj o środowisko naturalne!* Ten napis oznacza, że:

- A. można wyrzucać śmieci w lesie.
- B. musisz wyrzucać śmieci w lesie.
- C. nie wolno wyrzucać śmieci w lesie.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
B									

Zadanie 5. W zdaniach 1 – 6 z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią ilustracji. Wpisz znak X obok odpowiedzi A, B albo C.

0. Chłopiec jest w _____.

- A. parku ☐ B. zoo ☒ C. ogrodzie ☐

1. Chłopiec _____ zwierzęta.

- A. obserwuje ☐ B. fotografuje ☐ C. karmi ☐

2. Zwierzęta na zdjęciu to _____.

- A. słonie ☐ B. żyrafy ☐ C. tygrysy ☐

3. Pogoda tego dnia jest _____.

- A. słoneczny ☐ B. słoneczne ☐ C. słoneczna ☐

4. Chłopiec stoi _____ zwierzętami.

- A. przed ☐ B. między ☐ C. za ☐

5. Chłopiec _____ rude włosy.

- A. nosi ☐ B. jest ☐ C. ma ☐

6. Zwierzęta patrzą _____ chłopca.

- A. za ☐ B. na ☐ C. w ☐

★Zadanie 6. Wyrazy w nawiasie zapisz w poprawnej formie zgodnie z przykładem (liczba mnoga rzeczowników).

Przedwczoraj na szkolnej wycieczce pojechaliśmy do zoo. Tam mieliśmy możliwość obserwować zwierzęta (zwierzę)⁰ z różnych zakątków świata. Na początku poszliśmy na wybieg dla _____ (lwy)¹, które leniwie leżały na skałach. Potem poszliśmy oglądać _____ (krokodyl)², ale nie było ich dobrze widać, bo woda była brudna. W wielkich terrariach przyglądaliśmy się _____ (jaszczurka)³. Mnie najbardziej podobały się _____ (wąż)⁴, które wili się po pniach suchych drzew. Wszyscy nie mogli się doczekać, kiedy pójdziemy zrobić zdjęcia _____ (niedźwiedzie)⁵. Po godzinie byliśmy zmęczeni, ale mieliśmy jeszcze siłę pooglądać _____ (orzeł)⁶ w wolierze, biegające _____ (struś)⁷ oraz czarne _____ (łabędź)⁸. Na koniec czekały na nas _____ (słoń)⁹ i _____ (małpa)¹⁰.

★★Zadanie 7. Uzupełnij tekst wyrazami z ramki zgodnie z podanym przykładem.

dlatego ♦ czy ♦ i ♦ lecz ♦ a ♦ ponieważ

Gdynia jest miastem zielonym. Jej najcenniejszym ekosystemem są lasy, które pokrywają powierzchnię 6169 ha i ⁰ stanowią 45,5% ogólnej powierzchni miasta. W zdecydowanej większości są to lasy mieszane, _____¹ dominujące gatunki to buk pospolity i sosna pospolita. Gdyńskie lasy mają wiele niezwykłych miejsc do odkrycia, _____² są one nie tylko doceniane przez mieszkańców, _____³ także objęte specjalną ochroną prawną. Ich znaczną część zajmuje utworzony w 1979 roku Trójmiejski Park Krajobrazowy – jeden z najstarszych parków krajobrazowych w Polsce. Najcenniejszymi walorami gdyńskich lasów są wyjątkowe wzgórza morenowe, _____⁴ wznoszą się nawet na ponad 200 metrów nad poziomem morza. Występują w nich liczne głązy narzutowe, uznane za pomniki przyrody. Mają często bajkowe nazwy, takie jak „Paweł i Gaweł” _____⁵ „Muminki”. Można spotkać również rzadkie gatunki roślin, w tym o charakterze górskim i podgórskim, podlegające ochronie prawnej.

★Zadanie 8. Wyrazy w nawiasie zapisz w poprawnej formie zgodnie z przykładem.

Ostatni weekend był pełen pogodowych niespodzianek. W piątek rano świeciło (świecić)⁰ słońce i wszyscy _____ (być)¹ zadowoleni. Potem nagle _____ (zerwać się)² silny wiatr. Był tak mocny, że nasze meble na tarasie _____ (fruwać)³. Już wtedy babcia _____ (wiedzieć)⁴, że za chwilę _____ (nadejść)⁵ burza. I tak _____ (stać się)⁶. Co chwilę _____ (grzmieć)⁷ i _____ (błyskać się)⁸. Deszcz _____ (zmienić się)⁹ w ulewę. Po 20 minutach znowu _____ (wyjść)¹⁰ letnie słońce.

Zadanie 9. Zredaguj zaproszenie dla Twojej klasy na wycieczkę do Parku Narodowego Bory Tucholskie. Zachęć do udziału w tym wydarzeniu, używając dwóch argumentów. Pamiętaj, żeby dodatkowo poinformować kolegów o:

- dacie wycieczki,
- kosztach wyjazdu,
- terminie zgłoszeń.

Zadanie 1. Usłyszysz dwukrotnie relację Kasi z jej wakacyjnych podróży. Uporządkuj we właściwej kolejności obrazki (A – F) zgodnie z treścią nagrania. **A2**

A

E

C

D

1

1

[słuchanie ze zrozumieniem]

0 1 2 3 4 5

A2

W module SŁUCHANIE masz do wyboru dwa zadania sprawdzające umiejętność słuchania ze zrozumieniem. Nagrania do zadań są ukryte pod kodami QR.

Źródło: *Radio Kaszëbë*

Zadanie 2. Usłyszysz dwukrotnie fragment audycji radiowej. Zdecyduj, które zdanie jest prawdziwe (P), a które fałszywe (F). **B1**

0.	Gdynia zachęca do poruszania się rowerem.	P	F
1.	W przewodniku <i>Gdynia na dwóch</i> można znaleźć ponad dwieście tras rowerowych.	P	F
2.	Za przewodnik trzeba zapłacić u prezydenta miasta.	P	F
3.	Trasy rowerowe zostały opracowane dla różnych rowerzystów.	P	F
4.	Wydrukowano tylko pięć tysięcy przewodników.	P	F
5.	W lasach postawiono nowe znaki nie tylko dla rowerzystów.	P	F

Zadanie 3. Przeczytaj krótkie wakacyjne posty (A – D), które uczniowie umieścili na swoich profilach w mediach społecznościowych. Następnie odpowiedz na pytania (1 – 8).

Zuzia

Dziś gorące pozdrowienia ze słonecznego Wejherowa dla Wszystkich. Tu jest fantastycznie. Widziałam już ratusz, który ma ponad 100 lat. Najbardziej podobał mi się Szlak Alfabetu Kaszubskiego. Przed południem zwiedzałam Kalwarię Wejherowską. To aż 26 małych kapliczek. Chciałam zobaczyć je wszystkie, dlatego mój spacer trwał prawie trzy godziny. Więcej o moich przygodach na Kaszubach w kolejnych postach. Do zobaczenia!

Krystian

Kochani, trzeba było uważać na lekcjach historii ☺ Od wczoraj jestem w Malborku i staram się dokładnie zwiedzić największy zamek krzyżacki w Europie. Musicie to zobaczyć na własne oczy! Tu się czuje historię i... chłód. Tak, chłód. Kiedy na zewnątrz upał, w grubych murach zamku panuje przyjemny chłód. Nie ma to jak średniowieczna klimatyzacja. Ryccze wiedzieli, jak przetrwać wysokie temperatury. Pozdrawiam! Do jutra!

Agnieszka

Moi Drodzy, przed Wami zamek w Kwidzynie. Jednak proszę zwrócić uwagę na wieżę, która jest na pierwszym planie. Uwaga! To średniowieczna toaleta o wysokości 25 m. To unikatowe rozwiązanie architektoniczne w Europie. Kiedyś na dole była woda, która zabierała wszystko to, co spadało z góry. Teraz nie ma wody, tak więc z toalety nie korzystamy ☺. Do następnego posta!

Michał

Jeśli nad Bałtyk, to tylko pociągiem. Polecam. Tym razem ja i mój brat jesteśmy w Kościerzynie. A tu czekała na mnie niespodzianka – Muzeum Kolejnictwa. A w nim lokomotywy, parowozy, wagony. Są tu też narzędzia oraz różne maszyny, które pamiętają dawne czasy. Każdy turysta może zajrzeć do specjalnej hali, gdzie reperowano pociągi. To parowozownia. W drogę! Para buch! Koła w ruch!

0. Kto zwiedza zamki w wakacje?

Agnieszka i Krystian zwiedzają zamki w wakacje.

1. Co zwiedziła Zuzia w Wejherowie?

2. Jaka pogoda jest w Wejherowie?

3. Dlaczego Zamek Krzyżacki w Malborku jest znaną budowlą?

4. Kto mieszkał w Zamku Krzyżackim w Malborku?

5. Jak wysoka jest zamkowa wieża w Kwidzynie?

6. Jaką funkcję pełniła zamkowa wieża w Kwidzynie?

7. Czym pojechał Michał na wakacje?

8. Z kim Michał zwiedza Kościerzynę?

Zadanie 4. Przeczytaj sześć krótkich wypowiedzi (1 – 6). Do każdej z nich dopasuj sytuacje, które są opisane w poniższych punktach (A – I). Uwaga! Dwie sytuacje zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej wypowiedzi.

0. Paszport proszę!

1. Poproszę bilet w dwie strony.

2. Proszę położyć bagaż podręczny na wagę!

3. Szerokiej drogi!

4. Przepraszam, jak dojdę do centrum?

5. W tym roku zielona szkoła odbędzie się na kempingu przy jeziorze.

6. Przepraszam, zgubiłam się.

A. Będziesz podróżować samochodem.

B. Ktoś pyta cię o drogę.

C. Nie możesz znaleźć drogi.

D. Będziesz podróżować samolotem.

E. Na wakacjach będzie można pływać.

F. Uczniowie będą nocować w domkach.

G. Zauważyłeś, że nie masz okularów przeciwsłonecznych.

H. Będziesz jechać pociągiem.

I. Przekraczasz granicę.

Zadanie 5. W zdaniach 1 – 6 z podanych odpowiedzi wybierz tę właściwą zgodną z treścią ilustracji. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B lub C.

0. Dominika jest na wakacjach. Podróżuje _____.

A. samolotem ☐

B. samochodem ☐

C. pociągiem ☒

1. Na _____ przyjechała autobusem.

A. lotnisko ☐

B. dworzec ☐

C. przystanek ☐

2. Dominika czeka na _____.

A. peron ☐

B. peronie ☐

C. peronu ☐

3. Godziny odjazdów są na _____.

A. rozkładzie ☐

B. plakacie ☐

C. ścianie ☐

4. Wagon Dominiki nie ma _____.

A. drzwi ☐

B. siedzeń ☐

C. przedziałów ☐

5. Dominika usiądzie przy _____, ponieważ lubi oglądać krajobrazy.

A. oknie ☐

B. przejściu ☐

C. drzwiach ☐

6. Kiedy konduktor będzie sprawdzać bilety, Dominika będzie musiała pokazać _____.

A. paszport ☐

B. legitymację ☐

C. kartę miejską ☐

★Zadanie 6. Podkreśl poprawną formę wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Nasze ostatnie dwa tygodnie wakacji spędziliśmy bardzo aktywnie nad (polskim morzem / polskie morze / polskiemu morzu)⁰. Najpierw pojechaliśmy do (nasza babcia / naszej babci / naszą babcią)¹, która mieszka w Pucku. Byliśmy tam tydzień. Codziennie chodziliśmy do (port rybacki / porcie rybackim / portu rybackiego)², gdzie babcia kupowała (świeżą rybę / świeża ryba / świeżej rybie)³ na kolację. Jak co roku objadaliśmy się lodami na (Stary Rynek / Starym Rynku / Starym Rynkiem)⁴. Mój brat Tolek kupował tylko czekoladowe, a ja owocowe. Najbardziej smakowały mi jagodowe. Po lodach dziadek zabierał nas nad zatokę. Pływaliśmy w (płytką woda / płytką wodą / płytkiej wodzie)⁵ godzinami. Tolek uczył się pływać na (deska surfingowa, desce surfingowej, deską surfingową)⁶, a ja wolałam czytać książki. Po tygodniu dziadek i babcia zawieźli nas do Borów Tucholskich, ponieważ tam mieszka nasz kuzyn Piotrek. Zabrał nas do muzeum (Indianie Północnoamerykańscy / Indianom Północnoamerykańskim / Indian Północnoamerykańskich)⁷, a potem byliśmy na (spływ kajakowy /spływu kajakowego / spływie kajakowym)⁸. Spacerowaliśmy też po (park narodowy / parku narodowym / parkiem narodowym)⁹ i obserwowaliśmy przyrodę. Szkoda, że czas minął tak szybko i musieliśmy wracać do (zatłoczonym mieście / zatłoczone miasto / zatłoczonego miasta)¹⁰.

★★Zadanie 7. Uzupełnij tekst wyrazami z ramki zgodnie z podanym przykładem. Uwaga! Jeden wyraz w ramce jest niepotrzebny.

choć ♦ że ♦ i ♦ a ♦ ponieważ ♦ gdyby ♦ albo

Ruchome wydmy w Słowińskim Parku Narodowym liczą około 40 metrów wysokości i ⁰ są największym pasmem ruchomych wydm w Europie. Znajdują się na wąskim pasie ziemi pomiędzy Morzem Bałtyckim _____¹ jeziorem Łebsko. Niezwykle jest to, _____² wydmy przemieszczają się już nawet przy wietrze o prędkości pięciu metrów na sekundę. Krajobraz jest unikalny na skalę polską, _____³ oczywiście nie pozostaje bez wpływu na otoczenie. Piasek zasypuje okoliczne lasy, bagna, a nawet tereny zamieszkiwane przez ludzi. Najwyższą wydumą jest wydma Łączka, _____⁴ jej nazwa pochodzi od miejscowości Łączka. W XVIII wieku piasek zasypał to miejsce. Ponoć czasami można znaleźć jeszcze fundamenty zasypanych budynków _____⁵ przedmioty codziennego użytku.

★★Zadanie 8. Uzupełnij tekst wyrazami z ramki zgodnie z podanym przykładem. Uwaga! Jeden wyraz w ramce jest niepotrzebny.

na ♦ po ♦ we ♦ nad ♦ w ♦ dla ♦ z

Tomek i Basia spędzili wakacje nad⁰ morzem. Mogli odwiedzić wiele miejscowości, ponieważ podróżowali _____¹ rodzicami samochodem. Najbardziej podobało się im _____² Wdzydzach, gdzie kilka godzin spacerowali _____³ interaktywnym parku etnograficznym. Są tam organizowane różne wydarzenia. Można wtedy się przekonać, jak wyglądały dawne obrzędy. Rodzeństwo wzięło udział w warsztatach z malowania _____⁴ szkłe oraz robienia papierowych kwiatów. Pani przewodniczka powiedziała im, że park to raj _____⁵ rodzin z dziećmi.

Zadanie 9. Jesteś na wakacjach. Napisz pozdrowienia dla swoich kolegów z klasy, z których się dowiedzą:

- gdzie i z kim jesteś,
- jaka jest pogoda,
- jak spędzasz czas.

Twoja kartka pocztowa powinna mieć 40 słów.

Plaża w Jastrzębiej Górze

Zadanie 1. Usłyszysz dwukrotnie nagranie o tym, jak wygląda Boże Narodzenie na Kaszubach. Dopasuj fotografie (A – F) do usłyszanych informacji. Uwaga! Jedna fotografia jest zbędna i nie pasuje do tekstu. **A2**

A

B

C

D

E

F

1 ☐

2 ☐

3 ☐

4 ☐

5 ☐

Źródło: Radio Kaszëbë

A2

W module SŁUCHANIE masz do wyboru dwa zadania sprawdzające umiejętność słuchania ze zrozumieniem. Nagrania do zadań są ukryte pod kodami QR.

B1

Zadanie 2. Posłuchaj dwukrotnie nagrania i zdecyduj, które zdanie prawdziwe (P), a które fałszywe (F). **B1**

0.	Dzień wagarowicza obchodzony jest latem.	P	F
1.	W dniu wagarowicza nauczyciele poważnie podchodzą do lekcji.	P	F
2.	Nie wiadomo, skąd dzień wagarowicza pojawił się w kalendarzu uczniów.	P	F
3.	Nowa pora roku zachęcała dzieci do uciekania ze szkoły.	P	F
4.	Dzień wagarowicza nie jest świętem państwowym.	P	F
5.	Pierwszy dzień wiosny można spędzić wspólnie z klasą i nauczycielami.	P	F

Zadanie 3. Przeczytaj uważnie mail od Pawła do Bartka. Wybierz poprawną odpowiedź. Wpisz znak X w kratkę obok odpowiedzi A, B albo C.

Cześć, Bartku,
mam nadzieję, że Twoje przygotowania do Wielkanocy idą pełną parą. U nas jak zawsze mama z moją siostrą opanowały kuchnię. Jutro przyjeżdża babcia. Nawet sobie nie wyobrażasz, co tu się będzie działo. Trzy kobiety w jednym domu. Tata nawet zażartował i powiedział, że chyba będziemy musieli obaj gdzieś się schować przed wzrokiem trzech czarownic. A tak na poważnie, to dziś wieczorem zamierzamy wszyscy malować pisanki. Babcia pokaże nam, jak to robiła, kiedy była dziewczynką i mieszkała na wsi. Jutro mama będzie piekła mazurka. Jak ja uwielbiam się nim zająć! Lubię też makowiec. Mam nadzieję, że będzie na świątecznym stole. Ja i moja siostra mamy misję – posprzątać mieszkanie. Tata jest w najlepszej sytuacji, bo musi zrobić zakupy. W sobotę wszyscy idziemy z koszykiem do kościoła. Ja najbardziej nie mogę doczekać się lanego poniedziałku. Oj, będzie się działo! Napisz, jak u Ciebie wyglądają przygotowania, co robisz i czy masz jakieś specjalne plany.

Pozdrawiam
Paweł

0. Paweł spędza święta _____.

- A. u babci ☐ B. w domu ☒ C. na wsi ☐

1. Paweł opisuje przygotowania do _____.

A ☐

B ☐

C ☐

2. Mama i siostra Pawła _____ na święta.

- A. sprzątają ☐ B. myją okna ☐ C. gotują ☐

3. Paweł lubi jeść _____.

- A. ciasta ☐ B. jajka ☐ C. mięso ☐

4. Paweł i jego siostra będą _____.

- A. gotowali ☐ B. odkurzali ☐ C. robili zakupy ☐

5. Tata pojedzie do _____.

- A. kościoła ☐ B. pracy ☐ C. sklepu ☐

6. W sobotę rodzina Pawła pójdzie do kościoła _____.

- A. ze święconką ☐ B. z siatkami ☐ C. z palemką ☐

Zadanie 4. Do każdej fotografii (1 – 5) dopasuj właściwą reakcję. Wpisz odpowiednią literę (A – H) w kratkę obok każdego zdjęcia. Uwaga! Dwie reakcje nie pasują do żadnej fotografii.

☐ H

☐

☐

☐

☐

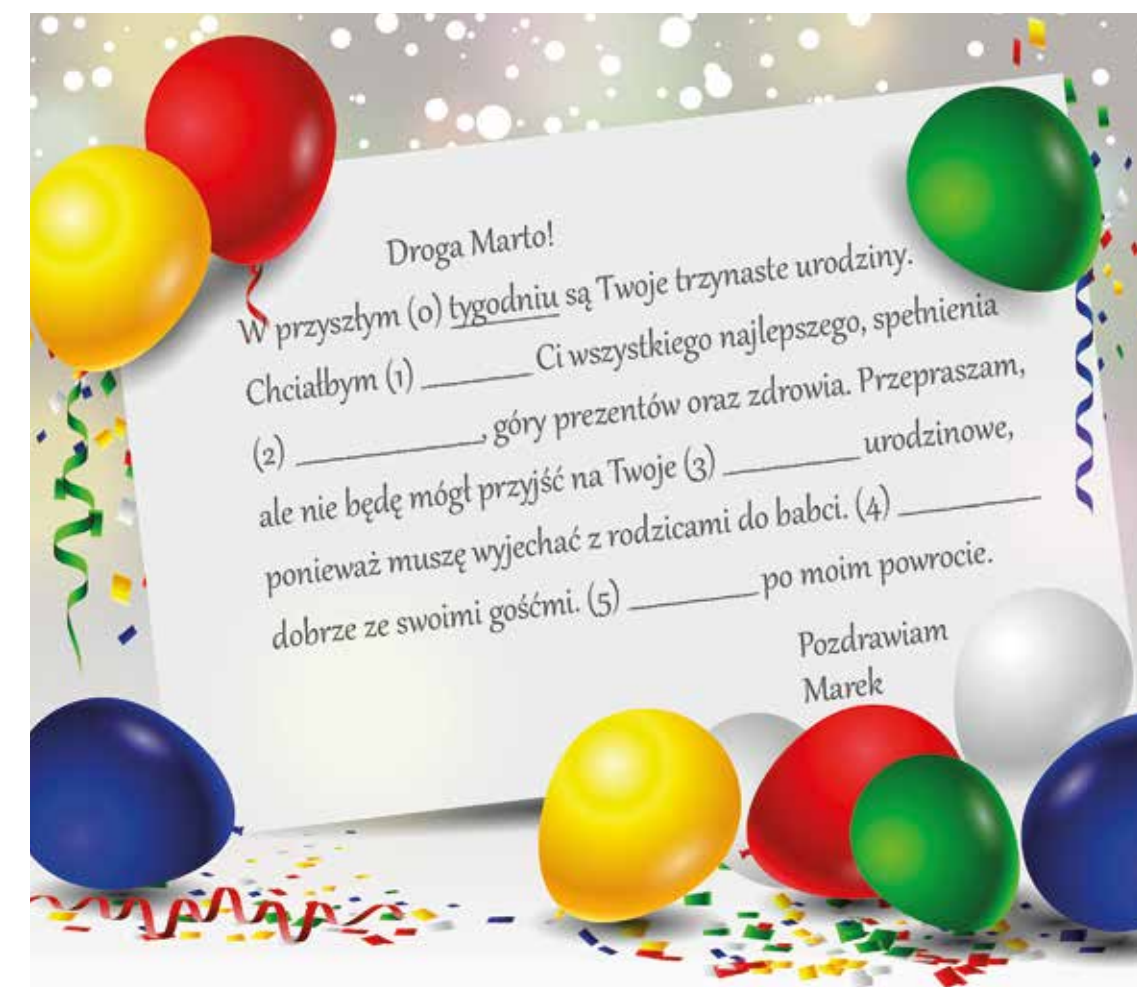
☐

- A. Pomyśl życzenie!
B. Wesółych świąt Wielkanocy!
C. Szczęścia na nowej drodze życia!
D. Bardzo mi przykro!

- E. Wesółych świąt Bożego Narodzenia!
F. Wszystkiego najlepszego, mamo!
G. Sto lat, babciu!
H. Szczęśliwego nowego roku!

Zadanie 5. Przeczytaj kartkę urodzinową. Spośród wyrazów podanych w ramce wybierz te, które poprawnie uzupełniają luki (1 – 5). Wpisz odpowiedni wyraz (A – I) obok numeru każdej luki. Uwaga! Trzy wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.

A. tygodniu	B. spotkamy się	C. życzyć	D. przyjęcie	E. gości
F. marzeń	G. baw się	H. popołudnie	I. powodzenia	

★Zadanie 6. Połącz zdania z obu kolumn tak, aby powstały zdania złożone.

0.	Marta czekała w oknie, aż...	A.	pojedziemy do cioci Krysi.
1.	W niedzielę Tomek ma urodziny, dlatego...	B.	ja jeszcze nie mam pomysłu na prezent.
2.	Na Boże Narodzenie zostaniemy w domu lub...	C.	jest zakończenie roku szkolnego.
3.	Mój kuzyn Bartek bierze ślub, więc...	D.	marzył o nowym tablecie.
4.	W sobotę jest sylwester, to znaczy, że...	E.	spędzimy Wielkanoc.
5.	Moja siostra za miesiąc ma osiemnastkę, a...	F.	musimy kupić dla niego prezent.
6.	Musimy ubrać się na galowo, ponieważ...	G.	zrobić pączki na tłusty czwartek.
7.	Marek dostał rower pod choinkę, chociaż...	H.	pojedziemy na wesele do Krakowa.
8.	Nie wiem, gdzie...	I.	my idziemy do szkoły.
9.	Juto dzień wagarowicza, ale...	J.	o północy będziemy pić szampana.
10.	Trzeba kupić mąkę, żeby...	K.	zaświeci pierwsza gwiazdka.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
K										

★Zadanie 7. Wybierz odpowiedni do kontekstu czasownik dokonany lub niedokonany zgodnie z podanym przykładem.

W przyszłym tygodniu będziemy obchodzić / obejdziemy⁰ klasowe andrzejki. Każdy z nas musi coś przygotowywać/przygotować¹. Pani nauczycielka przynosi/ przyniesie wosk², który będziemy przelewać / przelejemy³ przez dziurkę od klucza. Na zajęciach z plastyki dziewczyny będą robić / zrobią⁴ specjalne serca z imionami, a chłopcy w tym czasie będą dekorować / udekorują⁵ salę kolorowymi serpentynami. W środę będziemy drukować/wydrukujemy⁶ zaproszenia i będziemy zanosić / zaniemy⁷ pani dyrektor. Moja mama i moja siostra w weekend będą piekły / upieką⁸ dwa ciasta. Impreza będzie we wtorek, więc mamy jeszcze trochę czasu. W poniedziałek na długiej przerwie będziemy sprzątali / posprzątam⁹ klasę, a we wtorek już tylko będziemy ustawiali / ustawimy¹⁰ ławki.

★★Zadanie 8. Uzupełnij zdania wyrazami z ramki zgodnie z przykładem. Uwaga! Jest o jeden wyraz za dużo.

jednak ♦ choć ♦ ale ♦ i ♦ aby ♦ czy ♦ że

Tłusty czwartek to przede wszystkim dzień, w którym możemy bezkarnie najeść się słodkich wypieków. Choć⁰ królem tłustego czwartku są oczywiście pączki, to nie są one jedynym dostępnym smakołykiem. W zależności od regionu ludzie w tym dniu zjadają przeróżne racuchy _____¹ kaszubskie ruchanki. Jednak niepokonanym panem tłustego czwartku jest tradycyjny pączek. Historia pączków takich, jakie znamy obecnie, sięga XVII wieku. To wówczas w cukierniach pojawiły się pączki delikatne _____² puszyste. Początkowo jedynie polewano je miodem, _____³ szybko nauczono się wypełniać pączki marmoladą i innymi słodkościami. Cukiernie sprzedają dziennie kilkaset pączków. _____⁴ w tłusty czwartek liczba ta rośnie do kilkudziesięciu tysięcy. Według tradycji pączek musi mieć co najmniej 400 kalorii i być wysmażony na smalcu. _____⁵ spalić kalorie zdobyte dzięki zjedzeniu jednego pączka, należy biec przynajmniej 30 minut.

Zadanie 9. Zredaguj notatkę do szkolnej gazetki o wycieczce do Słupska. Wykorzystaj fotografię umieszczoną poniżej. Pamiętaj, że tekst powinien zawierać następujące informacje:

- kiedy odbyła się wycieczka,
- jak wyglądała podróż,
- co zwiedzaliście.

W celu zdobycia informacji o Słupsku skorzystaj z internetowego przewodnika turystycznego. Twoja notatka powinna liczyć 150 słów.

TRANSKRYPCJA

Krąg tematyczny nr 1: CZŁOWIEK

Poziom: A2

Przykład

Ta osoba ma długie blond włosy i niebieskie oczy. Jest ubrana w niebieskie dżinsy i różową bluzkę z krótkim rękawem. Na nogach ma fioletowe tenisówki.

Opis nr 1

Ta osoba ma dzinsy. Ma krótkie włosy, które są koloru blond. Ma na sobie koszulkę z krótkim rękawem. Nosi białe adidas.

Opis nr 2

Ta osoba ma włosy związane w kucyki. Nosi niebieskie dżinsy i bluzkę z krótkim rękawem. Jej buty są beżowe.

Opis nr 3

Ta osoba nosi dżinsy i koszulkę z krótkim rękawem. Uśmiecha się. Ma ciemne włosy i ciemne oczy. Dziś ma granatowe tenisówki.

Poziom: B1

W kwietniu 2019 roku przeprowadzono wśród 1313 uczniów szkół podstawowych ankietę „O czym marzą współczesne dzieci”. Wzięli w niej udział uczestnicy trzeciej edycji konkursu literackiego dla uczniów szkół podstawowych „Popisz się talentem”. Wyniki ankiety pokazują, że dzieci marzą przede wszystkim o podróżach i dobrej pracy w dorosłym życiu. Chcą też, żeby świat i ludzie byli szczęśliwi. Wielu chciałoby mieć własne zwierzątko, odnieść sukces, przeżywać przygody i zdobywać nowe umiejętności. Najmłodszy chcieliby także, żeby ich rodziny były szczęśliwe. Dużo dzieci chciałoby napisać własną książkę. Dopiero na dziesiątej pozycji są marzenia związane z dobrami materialnymi – posiadaniem zabawek czy sprzętu. Choć dziewczynki i chłopcy mają podobne marzenia, to jednak trochę się one różnią. Obie grupy chciałby podróżować i mieć dobrą pracę w dorosłym życiu. Dziewczynki marzą o posiadaniu własnego zwierzątka. Chłopcy chcą częściej przeżywać przygody, odnieść sukcesy oraz posiadać zabawki lub sprzęt. Warto też zwrócić uwagę, że dziewczynki najczęściej pisały o marzeniach związanych ze swoją artystyczną przyszłością. Wymieniały takie zawody jak pisarka, dziennikarka, piosenkarka, aktorka, tancerka oraz malarka. Wśród chłopców zdecydowanie dominują marzenia związane ze sportem, głównie z piłką nożną.

Krąg tematyczny nr 2: DOM

Poziom: A2

Przykład

Mój dom jest piętrowy. Na parterze po lewej stronie znajduje się wejście. Na pierwszym piętrze są duże półokrągłe okna. Dach mojego domu jest brązowy. Niestety, nie mamy komina. Mój pokój znajduje się na parterze.

Opis nr 1

Mój dom ma jedno piętro i poddasze. Tam właśnie jest mój pokój, który bardzo lubię. Na parterze jest kuchnia i duży pokój dzienny. Mamy też mały balkon po prawej stronie. Nie mamy garażu, ale jest miejsce do parkowania samochodów.

Opis nr 2

Mój dom to willa. Na dole mamy taras z dużym oknem. Na parterze jest salon, kuchnia i jedna łazienka. Na pierwszym piętrze są nasze sypialnie. Tata parkuje swój samochód obok domu. Dach jest koloru czekoladowego. Bardzo lubię mój dom.

Opis nr 3

Nasz dom jest inny od wszystkich. Jest parter i pierwsze piętro. Nie mamy tarasu na dole, ale mamy duży taras na górę, nad wejściem do domu. Nasz czerwony dach widać z daleka. Najbardziej podoba mi się okno, które jest na klatce schodowej. Kiedy wchodzisz na górę, zawsze możesz obserwować to, co jest w ogrodzie.

Poziom: B1

Pokój młodzieżowy pełni wiele funkcji, istotne jest jego optymalne wyposażenie. Co powinno się w nim znaleźć? Przede wszystkim powinno być tam wygodne łóżko. Jego szerokość to co najmniej 90 cm. Dobrze sprawdzi się model rozkładany lub z dodatkowym wysuwanym miejscem do spania. Przyda się, gdy ktoś będzie musiał przenocować. W pokoju musi znaleźć się także miejsce do nauki – czyli biurko z krzesłem. Błat biurka powinien być jak najbardziej obszerny, by zmieścić się na nim komputer, książki, zeszyty, pomoce naukowe. Przydadzą się też dodatkowe półki oraz szafki. Ścianę nad strefą do nauki warto zaaranżować, wykorzystując tablice magnetyczne lub korkowe, na których znajdzie się miejsce na plany lekcji, notatki i zdjęcia z przyjaciółmi. Ciekawym rozwiązaniem jest też zastosowanie farby tablicowej na różne zapiski. Ważnym elementem wnętrza jest oświetlenie. Nastolatki często uczą się i czytają w łóżku, dlatego warto zadbać o dobrą lampę w tej strefie. Przyda się też oświetlenie górne z możliwością ściemniania i oczywiście lampa biurkowa. W pokoju powinny znaleźć się także meble do przechowywania – warto postawić na praktyczny system schowków i skrytek. Nieocenione są tu szafy wnękowe, półki na książki, kubiki, szuflady i sprzęty mobilne – skrzynie na kółkach, kosze, pojemniki i kasetki.

Krąg tematyczny nr 3: SZKOŁA

Poziom: A2

DZIENNIKARKA: Mikołaj, co robiłeś w Bułgarii? Jak to wyglądało? Przylecieś i trafieś do swojej rodziny? I co przez te kilka dni robiłeś? Jak długo w ogóle byłeś w Bułgarii?

MIKOŁAJ: Byłem cały tydzień.

DZIENNIKARKA: Tak. I co tam się przez ten tydzień działo?

MIKOŁAJ: Przede wszystkim zawsze rano szliśmy z moim „hostem” do szkoły. Ona najpierw miała swoje lekcje.

Zostawiła mnie zazwyczaj w salce i potem poszliśmy zawsze razem na mniejszy lunch, żeby coś zjeść, jakby podbudować siły. I zaraz potem mieliśmy jakieś zorganizowane zajęcia. Nie nudziłyśmy się przede wszystkim.

DZIENNIKARKA: Franek, u ciebie też tak to wyglądało?

FRANEK: Głównie spędzaliśmy czas w szkole i też na boisku, grając w piłkę nożną.

Poziom: B1

DZIENNIKARKA:

Jak rozwijasz w dzieciach kreatywność? (...) Niektórzy mówią, że dzieci rodzą się już kreatywne, tylko później ten system cały zabija w nich tą kreatywność. Jak starasz się podtrzymać to, żeby ta isierka tam była cały czas?

GOŚCINI: Zaczynamy może od motywacji, zastanawiamy się w ogóle, po co trzeba się uczyć, po co jest na nauka, do czego jest nam potrzebna. To jest taki pierwszy krok, żeby wzbudzić w sobie tą chęć uczenia się. Następnie rozmawiamy o planowaniu: o tym, jak zorganizować sobie przestrzeń w ogóle do nauki. (...) Bardzo ważna rzecz, jak stosować, jak wykorzystać zdobywaną wiedzę, bo uczyć się, by uczyć, to też nasz mózg tego nie lubi. Nie widzi sensu takiej nauki. Następnie rozmawiam z moimi uczniami, że tak powiem, studentami, bo w różnym wieku przygotowuje osoby, o tym, jakie są predyspozycje naszego mózgu, które możemy doskonale wykorzystać, żeby właśnie nauka była właśnie ciekawą przygodą, żeby była rozwijająca, żeby nam się chciało, żeby było wesoło również. Bo to też stymuluje nasz mózg i przez to się uczymy chętniej i zapamiętujemy na dłużej, a może jak poćwiczmy, to i na zawsze.

Krąg tematyczny nr 4: PRACA

Poziom: A2

Przykład

Mój tata na co dzień pomaga ludziom. Czasem musi pracować w nocy albo w weekendy. Przychodzą do niego osoby, które źle się czują. On dokładnie je bada i sprawdza, co im dolega. Potem przepisuje lekarstwa.

Opis nr 1

Mój tata jest bardzo dzielny. Niczego się nie boi. Tak nam mówi. Nie ma regularnych godzin pracy. Czasami pracuje w dzień, a czasami w nocy. W pracy walczy z ogniem, ale także pomaga policji przy wypadkach.

Opis nr 2

Mój tata w pracy kieruje bardzo dużymi maszynami. Jest odpowiedzialny, ponieważ w jego rękach jest życie innych ludzi. Jego praca jest bardzo interesująca. Zwiedził dużo miejsc. Czasami jednego dnia jest w dwóch, a nawet trzech państwach.

Opis nr 3

Mój tata pomaga dziennikarzom. Bez jego pracy ich artykuły byłyby nudne. Zawsze dokumentuje to, o czym pisze dziennikarz. Robi kilka, a nawet kilkanaście zdjęć, żeby potem wybrać tylko to jedno – najlepsze.

Poziom: B1

W marcu 2021 roku na grupie 500 dziewczynek w wieku 10–15 lat i ich matek przeprowadzono ankietę. Tematem pytań były zawody, które dziewczynki chciałyby wykonywać w przyszłości. Okazuje się, że najpopularniejszym zawodem, jaki chciałyby wykonywać nastolatki, jest youtuberk. Taką deklarację złożyło aż 48% dziewczynek. To prawdziwy

dowód na siłę Internetu. Jak prezentowały się wyniki ich mam? Tutaj youtuberkami chce zostać zaledwie 12% pytanych kobiet. Taki zawód przegrywa z graficzką komputerową, która to profesja jest najbardziej ceniona. Wysoko wśród odpowiedzi pojawiały się adwokatka, lekarka i farmaceutka. Nastolatki wybierają przede wszystkim młode zawody. Kobiety chcą się realizować w roli graficzki komputerowej. Dość duża grupa wyobraża sobie bycie gamerką i grać w gry, a potem nagrywać specjalne podcasty do Internetu. Według nich to bardzo ciekawe i dochodowe źródło utrzymania z perspektywami na przyszłość. Jednak ich matki niechętnie widzą siebie w takim zawodzie. Spośród popularnych profesji akceptowane są prawniczka, nauczycielka i dietetyczka lub trenerka osobista.

Krąg tematyczny nr 5: SPORT

Poziom: A2

Dialog nr 1

OSOBA 1: Jak było na feriach?

OSOBA 2: Fantastycznie. Uwielbiam góry. Od rana do wieczora byłem na stoku. Jeżdżę coraz lepiej. Tym razem miałem instruktora. To był dobry pomysł.

OSOBA 1: W przyszłym roku też się wybierasz?

OSOBA 2: Tak. Możesz ze mną jechać, jeśli chcesz.

OSOBA 1: Muszę porozmawiać z rodzicami. Zobaczymy, czy się zgodzą. Nie mam ani butów, ani kasku...

OSOBA 2: Nie martw się. Sprzęt można wypożyczyć.

Dialog nr 2

OSOBA 1: Słyszałem, że tydzień temu byłeś na sptywie.

OSOBA 2: Tak. Bardzo polecam. Przepełniliśmy 13 km Czarną Wodą. Pogoda nam dopisała. Nie było zbyt gorąco, ale też nie było zimno.

OSOBA 1: Też chciałbym spróbować. Ale jest problem.

OSOBA 2: Jaki problem?

OSOBA 1: Nie umiem pływać.

OSOBA 2: Nie musisz umieć pływać. Zawsze jesteś w kąpoku. Zapraszam za tydzień. Płyniemy Motławą. Dołączysz?

OSOBA 1: Pewnie.

Dialog nr 3

OSOBA 1: Kiedy wybierasz się teraz do stadniny?

OSOBA 2: Jeszcze nie wiem. W tym tygodniu będzie padało, więc nie będę mogła pojechać w teren.

OSOBA 1: Rozumiem. A kupiłaś sobie już nowe buty, o których rozmawialiśmy?

OSOBA 2: Tak. Zamówiłam je przez Internet. Będą jutro.

OSOBA 1: Koniecznie muszę je obejrzeć. Mam nadzieję, że będą wygodne.

Poziom: B1

DZIENNIKARKA: Pani Agnieszko, kolejne puchary, kolejne miejsca, dobre miejsca, coraz wyżej są. Tak mniej więcej trzy razy do roku rozmawiamy i zawsze gdzieś tam się wybieracie na kolejne wydarzenia sportowe. Co było ostatnio?

AGNIESZKA RYCHLICKA: Teraz w niedzielę wróciliśmy z Pucharu Polski w Raszynie. Był to nasz pierwszy udział w takich zawodach. Wróciliśmy z piątym miejscem. Uważam, że dziewczęta zaprezentowały się bardzo dobrze, zważając na rangę tych zawodów. Widać w nich, co zawody, coraz

większą poprawę, coraz większą pewność siebie, więc jesteśmy bardzo zadowolone, że każdy wyjazd przynosi coraz większe rezultaty.

DZIENNIKARKA: Na takim wyjeździe ile grup z całej Polski się spotyka?

AGNIESZKA RYCHLICKA: Ojej. To było bardzo dużo. Teraz nie jestem w stanie powiedzieć ilościowo, ile to było. Ale zawody trwały od ósmej rano gdzieś do dwudziestej pierwszej.

DZIENNIKARKA: To znaczy, że ekipa była dość zacna z całego kraju reprezentowana, więc piąte miejsce to jest wspaniałe osiągnięcie.

AGNIESZKA RYCHLICKA: Tak, dlatego też jesteśmy bardzo zadowolone z dziewczyn. Teraz czekają nas kolejne zawody. W najbliższą niedzielę wyjeżdżamy na Grand Prix Polski o Puchar Wójta Gminy do Kobylnicy, gdzie też wystawiamy po raz pierwszy naszą najmłodszą grupę dzieci oraz dwa duety. Więc jesteśmy bardzo ciekawe, jak tym razem im pójdzie.

Krąg tematyczny nr 6: ZAKUPY I USŁUGI

Poziom: A2

Przykład

OSOBA 1: Wczoraj popsuł się nam się odkurzacz. Musieliśmy pojechać do sklepu po nowy.

OSOBA 2: Udało się coś wybrać rodzicom?

OSOBA 1: Tak. Dodatkowo kupiliśmy suszarkę.

Dialog nr 1

OSOBA 1: Pamiętasz, że Basia ma w piątek urodziny?

OSOBA 2: Tak. Zamówiłam już coś słodkiego.

OSOBA 1: Mam nadzieję, że wszyscy zaproszeni goście przyjdą.

Dialog nr 2

OSOBA 1: Potrzebuję czegoś eleganckiego na bal ósmej klasy.

OSOBA 2: Idź do galerii handlowej, na pewno coś tam znajdziesz. Otworzyli nowy sklep. Są promocje.

OSOBA 1: Świetnie. Może mają jakieś stylizacje w zielonym.

Dialog nr 3

OSOBA 1: Dostaliście wczoraj listę lektur na ten rok?

OSOBA 2: Tak, ale nie ma ich w bibliotece.

OSOBA 1: Nie martw się. Jutro pójdziemy i kupimy.

Poziom: B1

OSOBA 1: Wchodzimy do sklepu to od razu po prawej stronie znajduje się dział dla niemowląt, dla dzieci, które dopiero przyszły na świat. Następnie sklep jest podzielony na działy. Są działy typowo dla dziewczynek, typowo dla chłopaków oraz działy dla najmłodszych naszych klientów.

OSOBA 2: A czy to ułatwia w jakiś sposób rodzicom poszukiwania?

OSOBA 1: Na pewno w jakiś sposób to ułatwia. Mamy dostęp do opinii naszych klientów, którzy chwalą sobie ten podział i mówią, że znacząco ułatwia im to przy wyborze prezentu.

OSOBA 2: Ruch w sklepie jest ogromy w tej chwili. To już jest tak zwany ostatni dzwonek na zakupy czy jeszcze nie?

OSOBA 1: No na pewno jeszcze nie. Są różne typy klientów. Są klienci tacy, którzy te prezenty jakby zbierają już od po-

łowy listopada i do nas przychodzą, kupują, kompletują te prezenty. Ale też są tacy, którzy odwiedzają nas typowo w dzień wigilii, ostatniego dnia i przychodzą i kupują te zabawki na ostatni moment.

Krąg tematyczny nr 7: ZDROWIE

Poziom: A2

Ja to chyba mam pecha. Ostatnio ciągle choruję. Zaczęło się tydzień temu. Chyba zjadłam coś nieświeżego i mi zaszkodziło. Bolał mnie tak brzuch, było mi niedobrze, że kilka razy wymiotowałam. Potem po naszej wycieczce do lasu było mi tak zimno, że miałam dreszcze. Wypiłam morze gorącej herbaty. Myślałam, że już jestem zdrowa, a tu pojawił się katar. Kichałam co chwilę. Mama ciągle przynosiła mi chusteczki higieniczne. Po tygodniu było już dobrze. Szczęśliwie poszłam do szkoły i... na zajęciach sportowych zламаłam nogę. Teraz jestem uziemiona, to znaczy, że nie mogę chodzić do szkoły i muszę siedzieć w domu. I tak będzie przez miesiąc.

Poziom: B1

DZIENNIKARKA: Ma pani kontakt na co dzień z dziećmi z nadwagą, z otyłością, z różnymi schorzeniami, które prowadzą również do nadwagi. Gdzie leży ten problem? Z czym najczęściej borykają się rodzice, którzy do Pani się zgłaszają z dziećmi?

GOŚCINI: Problem nadwagi i otyłości, a w zasadzie kształtowania nawyków żywieniowych zaczyna się już od *de facto* pierwszych dni życia. Nie bez kozery w tej chwili tak bardzo modne wśród pediatrów jest tak zwany program tysiąca dni, który mówi nam o tym, jak rozszerzać dietę, jakie produkty jako pierwsze włączać do diety niemowląt. No i widzimy, że już *de facto* między pierwszym a drugim rokiem życia kształtuje się tkanka tłuszczowa, ilość komórek tłuszczowych, które później w zależności od tego jak ta ilość zostanie ukształtowana, później to wszystko procentuje; czy dziecko jest zdrowe, czy już wchodzi w okres przedszkolny i szkolny z nadwagą, z dodatkowymi kilogramami. Czyli, edukując rodziców, *de facto* już dzieci żłobkowych, szkolnych, mamy największy wpływ na to, jak te nawyki żywieniowe zostaną ukształtowane, jakie bodźce smakowe będą do nich docierały, jak będą reagowały na reklamy, które nas otaczają. W związku z tym ta edukacja jest tutaj priorytetem w naszym programie. Zwiększenie świadomości społeczeństwa, dlatego że wtedy możemy mieć jak największy wpływ na wybory żywieniowe i dotyczące aktywności fizycznej czy samego stylu życia.

Krąg tematyczny nr 8: ŻYWIENIE

Poziom: A2

ADAM: Ale się objadłem. Te lody były wspaniałe. Takie słodkie, czekoladowe. Uwielbiam je.

KAROLINA: Wiesz, takie jedzenie lodów nie jest zbyt zdrowe. Musisz jeść więcej owoców i warzyw.

ADAM: Wiem, wiem. Czasami trzeba sobie pozwolić na odrobinę szaleństwa. U mnie w rodzinie każdy czasami zje coś, co nie jest do końca zdrowe. Wyobraź sobie, że nawet moja babcia w restauracji zamawia frytki z keczupem. Rodzice też mają chwile słabości. Tata ostatnio zjadł olbrzymiego hamburgera, a mama aż dwa pączki do kawy.

KAROLINA: Ja też lubię pączki, ale żeby aż dwa naraz. Nie dałabym rady.

ADAM: Słuchaj, to jest nic. Mój starszy brat tak uwielbia jeść

pizzę, że mógłby ją mieć i na śniadanie, i na obiad, i na kolację. Wczoraj po szkole poszedł z kolegami do tej nowej włoskiej pizzerii. Każdy z nich zamówił po jednej.

KAROLINA: Pizza jest super, ale ja wolę hot-dogi. Wiesz, obok szkoły sprzedają takie pyszne ze świeżymi warzywami. Można wybrać sobie majonez, keczup albo musztardę.

ADAM: Moja siostra też je bardzo lubi. Mówiła mi o tym miejscu. Muszę tam wybrać się jutro po kinie. Nie będę jeść wtedy popcornu na filmie, żeby mieć miejsce na te pyszności.

KAROLINA: Racja. Powiedz mi, jak ci smakowały.

Poziom: B1

DZIENNIKARKA: Prowadzi pani szkolenia dla dzieci i młodzieży. Czy z pani obserwacji wynika, że dzieci i młodzież zainteresowane są komponowaniem posiłków. Czy one są ciekawe jedzenia?

AGNIESZKA DANIELEWICZ: Tak. I to jest właśnie niesamowite, że jakby elementy edukacji, które wykorzystuję, to jest doświadczenie. Doświadczenie i praca na zmysłach, czyli popatrz, powąchaj, posmakuj, wyobraź sobie, a potem dokonaj. W zależności od tego, jaką edukację i z kim ją przeprowadzamy, w jakiej grupie wiekowej. Proszę mi powiedzieć, że to, co dzieci lubią, to są proste historie, czyli łączenia smaków, krojenie, obieranie; bo mam taką refleksję, że uwieźliśmy troszeczkę sami siebie w aneksach kuchennych. Ma być czysto, bo to jest część dużego pokoju. Nie idź, bo rozspiesz, bo będzie pokruszone, bo ci na pewno to spadnie. Co powtarzane po raz n-ty staje się prawdą i dzieci niechętnie wchodzą do kuchni. My musimy jako dorośli pamiętać o tym, że jeżeli chcemy nauczyć, to wpuśćmy dzieci do kuchni. Nawet jeśli tę mąkę rozsypią i te jajka spadną na ziemię; czy jak ostatnia pizza, którą robiłyśmy z córką, też wylądowała na ziemi, ale trzy sekundy nie leżała, więc wróciła z powrotem do piekarnika po chwili. Dzieci muszą doświadczać. Dzieci muszą dotykać, muszą wąchać...

Krąg tematyczny nr 9: ŻYCIE RODZINNE I TOWARZYSKIE

Poziom: A2

Przykład

Bardzo lubię tańczyć. Od trzech lat razem z moimi koleżankami chodzimy na lekcje do szkoły baletowej. Razem spędzamy czas. Śmiejemy się, opowiadamy sobie różne historie. Latem zawsze wyjeżdżamy razem na obóz taneczny. Tam pływamy i chodzimy po lesie.

Wypowiedź nr 1

Uwielbiam komedie. Czasem lubię też obejrzeć film animowany. Raz w tygodniu chodzimy na jakiś seans. Rezerwujemy bilety przez Internet, potem odbieramy je w kasie i kupujemy coś do picia. Czasem bierzemy też jakieś przekąski.

Wypowiedź nr 2

Z moimi przyjaciółmi uwielbiamy wędrowki. W weekendy często spacerujemy po rezerwatach. Rano wyruszamy, a około południa jemy drugie śniadanie w plenerze. W trakcie spacerów musimy uważać, dlatego zakładamy ubrania z długim rękawem i wysokie buty. Za kostkę.

Wypowiedź nr 3

Mamy własny zespół. Dopiero zaczynamy. Spotykamy się w parku obok szkoły. Wszyscy śpiewamy, ale tylko niektórzy z nas potrafią grać na jakimś instrumencie. W przyszłym roku zamierzam nauczyć się grać na skrzypcach.

Poziom: B1

Dlaczego nastolatki nie chcą brać udziału w spotkaniach rodzinnych? Robią jednak dobrą minę do złej gry i uśmiechają się przez zęby do ciotek i wujków, których widzą raz do roku lub rzadziej. Są jeszcze inne powody, dla których nastolatki robią, co mogą, by wykręcić się od rodzinnych imprez. Spotkania rodzinne ograniczają swobodę nastolatka: rób to, tego nie rób, zachowuj się, nie denerwuj cioci, o tym z wujkiem nie rozmawiaj, uśmiechnij się... Listę pewnie dałoby się wydłużyć. Tymczasem nastolatek ma bardzo silną potrzebę autonomii i zwyczajnie nie chce się wpisywać w ustalone przez dorosłych schematy. Nie interesuje go, co wypada, a co nie. Szczególnie, kiedy nikt nie może mu wyjaśnić dlaczego. Jest rzeczą najzupełniej normalną, że młodzi ludzie wolą spędzać czas we własnym gronie i z góry narzucone spotkanie rodzinne postrzegają jako próbę odcięcia ich od przyjaciół. Bo tak z ręką na sercu: czy ktoś pyta nastolatka o jego chęć uczestniczenia w imiennach cioci? Pół biedy, jeśli będzie tam kuzynostwo w jego wieku. Gorzej, gdy będzie jedynym nastolatkiem wśród dorosłych.

Krąg tematyczny nr 10: ŚWIAT PRZYRODY

Poziom: A2

Witam wszystkich w Słowińskim Parku Narodowym, na terenie którego można nie tylko zobaczyć wydmy, ale przejść się po ciepłym piasku i poczuć jak na pustyni. Zanim jednak pójdziemy na spacer po parku, musicie zapoznać się z tym, co można, a czego nie można robić w tym miejscu. Przede wszystkim proszę, żeby wszystkie śmieci wrzucać do specjalnych pojemników. Jest ich bardzo dużo i są ustawione wzdłuż drogi. Proszę także o nieniszczenie zieleni, czyli ani nie depczemy roślin, tym bardziej ich nie zrywamy. Jeżeli zobaczycie jakieś małe zwierzę, to proszę, żeby zostawić je w spokoju. Wiem, że jest jesień i na pewno spotkamy podczas naszego spaceru grzyby. Mają tu idealne miejsce, żeby rosnąć. Nie zrywamy ich. Park narodowy to miejsce, gdzie człowiek może wyłącznie oglądać przyrodę. Nie może jej niszczyć.

Poziom: B1

Dokarmianie łabędzi i kaczek chlebem może skończyć się dla nich tragicznie – uczuła samorząd województwa pomorskiego na swoim portalu pomorskie.eu. Pieczywo bogate w węglowodany powoduje groźną dla ptaków chorobę, tzw. anielskie skrzydło, przez które tracą możliwość latania. To proces nieodwracalny. Na skrzydło nie rosną pióra, a dodatkowo układa się ono prostopadle do ciała. Choroba jest charakterystyczna dla ptactwa wodnego, które żyje blisko ludzi. Powstaje, gdy w diecie jest za dużo węglowodanów i białka, a za mało witaminy D, E i wapnia. Jako przyczynę podaje się dietę ograniczoną do resztek pieczywa. Jeśli chcemy pomóc łabędziom i kaczkom przetrwać zimę, należy korzystać z produktów nieprzetworzonych, jak: ziarna, kasze, płatki owsiane, orzechy i specjalnie przygotowane dla ptaków mieszanki. Mogą to być także drobno krojone warzywa. Ptaki wodne dokarmiamy też tylko wtedy, gdy zbiorniki są zamrożone.

Krąg tematyczny nr 11: PODRÓŻE I TURYSTYKA

Poziom: A2

Te wakacje były naprawdę szalone. Na początku mieliśmy problem z paszportami. Mama tak je schowała, że tata nie mógł ich znaleźć. W lipcu polecieliśmy do Nowego Jorku.

Bardzo mi się tam podobało, ale w drodze powrotnej spóźniliśmy się na samolot. Nie wiedzieliśmy, co mamy zrobić. Musieliśmy wrócić jakoś do domu. Wolne bilety były tylko do Egiptu. Tata szybko je kupił i następnego dnia byliśmy już na pustyni. Mama była nawet zadowolona. Trzeba było jednak wracać do Gdańska. Tym razem to moja siostra szukała tanich połączeń na mapie linii lotniczych. Udało się, ale po drodze musieliśmy spędzić kilka godzin w Londynie. Zostawiliśmy bagaże w schowku na lotnisku i pojechaliśmy zwiedzać miasto. Późnym wieczorem dotarliśmy do domu. Tym razem bez przygód, bo dziadek odebrał nas z terminala.

Poziom: B1

Do poznawania miasta i okolic na rowerze oraz do dojeżdżania na dwóch kółkach do szkoły i pracy zachęcają w Gdyni. Służy temu stale rozbudowywana sieć ścieżek, ale też kampanie promocyjne oraz akcje informacyjne. W bezpłatnym przewodniku „Gdynia na dwóch” znaleźć można 16 propozycji wycieczek turystycznych i krajoznawczych. Mówi pełnomocnik prezydenta Gdyni ds. komunikacji rowerowej Jakub Furkał: – To są propozycje, które można sobie połączyć, one są podzielone kategoriami: na wyprawy rodzinne, na wyprawy bardziej ekstremalne, na wyprawy z małymi dziećmi, dla rodziców, którzy przewożą swoje dzieci w wózkach bądź w przyczepkach. Gdynia przygotowała takich informatorów w nakładzie ponad 5 tys. sztuk. One już czekają od paru dni w informacji turystycznej przy ul. 10 lutego 24, do pobrania bezpłatnie. Oprócz tego, ponieważ pogoda jest coraz bardziej słoneczna to, sprawdziliśmy, odnowiliśmy, wyczyściliśmy wszelkie stojaki rowerowe i parkingi przy wszystkich plażach i miejscach bardziej turystycznych, które mogą być na celu podróży wszelkich rowerzystów, tak że one już na państwa czekają. Pojawiły się również nowe drogowskazy w lasach oraz pojawiają się. Tak że to jeszcze nie wszystko, ponieważ w tej chwili trwają jeszcze prace polegające na opracowywaniu i wytypowaniu nowych miejsc drogowskazów leśnych tak, żeby nie tylko rowerzyści, ale również piesi po prostu się tam nie gubili.

Krąg tematyczny nr 12: KULTURA

Poziom: A2

W Wigilię, to jest w wieczór poprzedzający Boże Narodzenie, kaszubska rodzina zbiera się na wspólnej kolacji, na której podawane są tylko postne dania. Dawniej nie miała ona uroczystego charakteru; był to raczej skromny posiłek. W wigilię spożywa się ryby morskie: śledzie, łososie, węgorze i dorsze, albo jeziorne: szczupaki, sielawy, płocie, okonie i karpie. Tradycyjny jest także kompot z suszonych owoców: śliwek, gruszek i jabłek, ugotowanych razem. Od ponad stu lat ustawia się w kaszubskich domach świąteczne drzewko, najczęściej świerk lub sosnę. Przyozdabia się je bombkami, papierowymi łańcuchami i innymi świecidełkami, które rodzice i dzieci często robią razem podczas długich grudniowych wieczorów, poprzedzających Góde. Dawniej zamiast choinki stawiano w rogu izby snopek zboża, który miał być symbolem obfitości, nadzieją na to, że w domu nigdy nie zabraknie chleba.

Poziom: B1

Dzień wagarowicza obchodzony jest w Polsce od lat. To jedno z ulubionych świąt uczniów, a słowo „wagary” oznacza nieusprawiedliwioną nieobecność w szkole. Tego dnia jednak nauczyciele zazwyczaj z przymrużeniem oka podchodzą

do nauki. Obchodzimy go 21 marca, czyli w pierwszy dzień kalendarzowej wiosny. Pochodzenie dnia wagarowicza nie jest dokładnie znane. Może jest to nawiązanie do dawnej tradycji, kiedy pierwszego dnia wiosny wszyscy wybierali się nad rzekę. Tam odbywało się topienie marzanny. W ten sposób żegnano zimę i witano nadchodzącą wiosnę. Pierwsze wiosenne dni prawdopodobnie zachęcały dzieci do opuszczania szkolnych ławek. Nie mogły iść do domu (by nie podpaść rodzicom), dlatego ten czas spędzały na łonie natury. Dla uczniów początek wiosny to też dobry moment, gdy można już zacząć odliczanie do końca roku szkolnego. Tradycja wagarowania pierwszego dnia wiosny jest przekazywana z pokolenia na pokolenie od dziesiątek lat. Ale warto podkreślić: dzień wagarowicza nie jest oficjalnym świętem i nie jest też dniem wolnym od nauki. Aby uniknąć chodzenia uczniów na wagary, obecnie często organizowane są w szkole dni wagarowicza. Za zgodą dyrekcji szkoły i nauczycieli uczniowie biorą udział w klasowych wycieczkach, również o charakterze edukacyjnym. Dla uczniów najważniejsze jest, by tego dnia nie było lekcji, prac domowych i sprawdzianów.

Beata Katarzyna Jędryka

adiunkt w Instytucie Polonistyki
Stosowanej Uniwersytetu
Warszawskiego; doktor nauk
humanistycznych w zakresie
językoznawstwa; wieloletnia
koordynatorka specjalizacji
glottodydaktycznej na Wydziale
Polonistyki; autorka licznych pomocy
dydaktycznych do nauczania języka

polskiego jako obcego oraz drugiego; redaktorka oraz współautorka
pakietu edukacyjnego dla uczniów z doświadczeniem migracji.
Od kilku lat współpracuje z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji
oraz Centralną Komisją Egzaminacyjną. Praktyczne umiejętności
zdobywała w Polsce, Stanach Zjednoczonych oraz w Ukrainie.
Obecnie zajmuje się nauczaniem dwujęzycznym dzieci.

Pomorskie od zawsze łączyło ludzi wielu kultur. Dziś również
żyje tu wielu cudzoziemców, a w szkołach uczą się tysiące dzieci
z doświadczeniem migracji. Wielokulturowość jest faktem, łączy się
jednak z wyzwaniem i wątpliwościami.

W odpowiedzi na nie powstał program pn. *Pomorska szkoła włączająca
uczniów z doświadczeniem migracji*. Dzięki niemu przeszkoliliśmy wielu
nauczycieli z naszego województwa, zorganizowaliśmy konferencje
i webinaria, wydaliśmy publikacje. Dzisiaj trafia do Państwa zbiór
zadań, który łączy ćwiczenia lingwistyczne z wiedzą o Pomorzu.
Wierzimy, że dzięki niemu nowi mieszkańcy nie tylko rozwiną
kompetencje językowe, lecz także poznają region, w którym mieszkają.
Publikacja ta będzie też wsparciem dla nauczycieli – rozwiną oni
umiejętności językowe swoich uczniów, przy okazji realizując elementy
podstawy programowej z geografii czy przyrody.

Sylvia Kılanowska-Męczykowska

nauczycielka-konsultantka ds. edukacji polonistycznej
i pracy z uczniami z doświadczeniem migracji